

Craig Nakken

TILLIT OCH SAMHÖRIGHET

sid 20

Viktigt att jobba med hela familjen vid missbruk

Funktionshinder och sex är en känslig fråga. Alla människor har rätt att bestämma över sitt sexliv, men vad kan och ska en assistent göra?

Sidan 48

Veronica Svensk

Vem är farlig? Att förutse om en person är farlig är nästan omöjligt att förutse, ändå görs allt fler "farlighetsbedömningar."

Sidan 35

Martin Grann.

På väg mot en ny standard

INOM är en vårdkoncern som verkar i hela Sverige. Vi erbjuder kvalificerad specialistvård inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete. Vår vision är att skapa en ny, högre standard inom vårt område med fler vårdmetoder och behandlingar som bygger på vetenskaplig grund. Praktiska erfarenheter tillsammans med forskningsprojekt av hög vetenskaplig kvalitet kommer att öka graden av evidensbaserad.

INOM står för nytänkande och trygghet. Vi utvecklar nya vårdmetoder och behandlingar. Vi bekräftar och kvalitetssäkrar befintliga vårdmodeller. Vi skapar trygghet för klienter, anhöriga, uppdragsgivare och medarbetare genom vård och omsorg som ger resultat.

INOM arbetar med områden som:

- Specialinriktat boende och utslusningsenheter för särskilt vårdkrävande klienter, öppen rättspsykiatrisk och psykiatrisk tvångsvård.
- Omvårdnad, rehabilitering, behandling och utredning gällande psykiatri, neuropsykiatri, dubbeldiagnostik, samsjuklighet, demenssjukdomar samt medfödda och förvärvade hjärnskador.
- Evidens- och kunskapsbaserat förändringsarbete för barn, ungdomar och familjer med komplexa behov och svårigheter.

En viktig del av utvecklingsarbetet är det utbyte som sker vid utbildningar, konferenser och mässor. I vårt kalendarium på vår hemsida www.inom.com kan du fortlöpande se våra planerade aktiviteter.

INOM består av följande enheter:

- Björkviksgruppen
- Cornelia & Felicia
- Eken-Utsluss
- Familjeforum
- Neuropsyk i Bollnäs
- Partnergruppen
- Rasmus
- Sociala Tjänster
- Södertörns Familjevård
- Tibble Gård Ungdomshem

Vill du läsa mer om våra behandlingsmetoder, utbildningar eller veta mer om INOM, besök vår hemsida www.inom.com

BARN- & UNGDOMSVÅRD TRYGGHET DYGNET RUNT. OAVSETT.

Frösundas verksamhet inom individ och familj bistår Socialtjänsten i dess uppdrag att leverera en evidensbaserad, kvalitetssäkrad och tillgänglig vård och omsorg av barn och ungdomar.

TRYGGHET OCH KVALITET, 24 TIMMAR PER DYGN

Vår rikstäckande organisation har ett heltäckande utbud av tjänster inom barn- och ungdomsvården, tillgängligt 24 timmar om dygnet, 7 dagar i veckan. Kontakta vår placeringsjour, 020-22 80 00 eller placeringsjouren.se.

Vi erbjuder ett brett utbud av:

- HVB-hem
- Familjehem
- Resurspersonsboende
- Skola
- Hem för ensamkommande flyktingbarn

Dessutom tillhandahåller vi:

- Placeringsgaranti. Om en placering inte fungerar finner vi ett alternativ.
- Hämtservice. Vi hämtar den unge personen omgående efter överenskommelse, oavsett var i landet eller när på dygnet det är.

Nu har vi förstärkt våra möjligheter att ta emot barn och ungdomar i familjehem och resurspersonsboende.

Innehåll nr 1 2012

06| Utblick

I detta nummer skriver Håkan Tenelius, Näringspolitisk chef, Vårdföretagarna.

08| HVB med förskola

Humlans HVB hade svårt att få platser på förskola till de placerade familjernas barn. Då öppnade verksamheten en egen förskola, Lilla jag.

14| Den heta momsen

Den svenska mervärdesskatten är högaktuell och uppe till diskussion i EU. Sverige har ingen moms på skola, vård och omsorg.

18| Produktnyheter

Ett urval av vinterns produktnyheter.

20| Familj i missbruk

En missbrukare tänker ensam är stark, men familjen är viktig och både behövs och berörs i behandlingsarbetet.

24| Kortnyheter

Nyheter och notiser för branschen.

34| Vem är farlig?

På Traumatdagen talade Martin Grann, Kriminalvården om hur svårt det är att bedöma huruvida någon är farlig eller inte.

37| Barns hemligheter

Barn som varit med om traumatiska händelser mår bra av att se att andra barn varit med om samma sak.

38| Att trösta i kris

Det viktigaste är inte alltid att tala utan att bara finnas där.

42| Att möta barn

Många barn som varit utsatta för eller bevittnat våld känner sig varken hörda eller trygga.

46| Kortnyheter

Nyheter och notiser för branschen.

48| Att få hjälp med sex

Funktionshinder, sex och assistans är en känslig och svår fråga att tala om.

52| Gästkrönika

Jörgen Lundälv, docent i socialt arbete, skriver gästkrönikan i detta nummer.

54| Etik och moral

Värdegrundsarbete är svårt. I Ljusdal använder man veckans tanke.

54| Ny vd i Svenska Spel

Fem frågor om spelmissbruk till Svenska Spels nya vd Lennart Käll.

48| Bokuppslag

Ett urval av nyligen utgivna böcker.

58| Silat & Blandat

Vinn böcker i annons pusslet.

60| Kalendarium

En presentation av vintern och vårens mässor och konferenser.

Tingsgatan 2, 827 32 LJUSDAL
Tel 0651-150 50, Fax 0651-133 33

Omslagsbild
Foto: Ove Hansen

Redaktionen

Mikael Sagström, Ansvarig utgivare
0651-76 04 12, 0706-35 50 50
mikael.sagstrom@ssil.se

Kerstin Karell, Chefredaktör
0651-76 04 96
kerstin.karell@ssil.se

Marie Bergström, Journalist/Fotograf
marie.bergstrom@ssil.se

Ove Hansen, Journalist
ove.hansen@ssil.se

Annika Rådlund, Journalist
annika.radlund@ssil.se

Layout

Christian Johnsson
christian@svenskamedia.se
0651-150 50

svensk
media

Annonser

Carola Persson, 0651-76 04 34
carola.persson@ssil.se

Maria Fagerberg, 0651-69 90 07
maria.fagerberg@ssil.se

Annonstraffic

Ylwa Stake, 0651-151 94
ylwa.stake@ssil.se

Prenumerationsärenden

Måndag-Torsdag 8-15
Anette Yngvesson
0651-76 04 22, nettan@svenskamedia.se

Teknisk information

Upplösning: 300 dpi.
Tidningens format: 210x297 mm. Satsyta 185x270 mm.
Tryck: V-TAB Vimmerby

Utges av:
Skandinavisk Sjukvårdsinformation, Marknadsdata AB
Tingsgatan 2, 827 32 Ljusdal
Tel: 0651-16040, Fax: 0651-711980
info@ssil.se, www.ssil.se

ASP Center i Boden

***En nationell resurs för unga människor
med Asperger, ADHD och
liknade funktionshinder.***

***ASP Center tar emot ungdomar
från 14 år och uppåt.***

Placeringarna sker enligt LSS och SOL.

***Smultronstigen 4
96148 Boden
0921-691 70
www.asperger.se
info@asp-center.se***

Håkan Tenelius är näringspolitisk chef i Vårdföretagarna. I nästa nummer av tidningen skriver en representant för Kriminalvården.

Kvalitet återuppriktar förtroendet för välfärdsföretagen

Låt mig vara mycket tydlig: Vård kan aldrig försvaras. Aldrig någonsin.

Detta är förmodligen fullkomligt självklart för de flesta. Men vi som i svalt efter Carema Care försvarar tanken på privat driven vård och omsorg klamrar oss ofta fast vid faktumet att kvalitetsbrister förekommer överallt, oavsett driftsform. När Dagens Nyheter mitt i Caremadrevet larmade om att Socialstyrelsen tagit emot 369 klagomål på äldreomsorg från allmänheten kollade jag upp fördelningen mellan privat och offentlig drift. Bara 71 rörde privata företag, konstaterade jag lättad.

Vänta nu, vaddå "bara"? Är inte det 71 klagomål för mycket? Kvalitetsproblem även hos konkurrenterna är väl ingen ursäkt?

Vi påpekar också att flera av de skandaler som medierna beskrivit är överdrifter, och i några fall redan skrönor; att inkontinensskydd vägs av besparingsskäl, att personer tvingas sova på madrasser direkt på golvet, att de anställda drillas i toksnålhet via sällskapsspel, till exempel.

Men allt är inte taget ur luften. Några av larmen går inte att skylla på missförstånd eller slagsida i mediernas bevakning.

Drevet mot privat äldreomsorg hösten 2011 slår mot alla företag som bedriver vård eller omsorg. 74 procent av Vårdföretagarnas medlemmar anser att det generella förtroendet för privata välfärdsföretag minskat, enligt en enkät. Jag märker också att tonen skärpts från de politiska debattörer som är kritiska till privata alternativ. Kravet att "all vinst måste återinvesteras i verksam-

heten" hörs allt oftare. Blev det verklighet skulle allt företagande på välfärdsområdet stanna upp. Vem skulle vilja investera tid och besparingar i en företagsidé om en framgång inte skulle löna sig?

Det finns bara ett sätt att återvinna förtroendet. Företagen måste visa att de levererar kvalitet. Bättre kvalitet än den offentliga regin. Det är kvaliteten som ger de privata anordnarna ett existensberättigande.

Men då måste också kvaliteten bli synlig. Vi måste ha nationella kvalitetsmätningar där viktiga kvalitetsfaktorer redovisas för varje enhet. Bra mätning och bra redovisning gör att både de offentliga beställarna och brukarna med anhöriga kan avgöra vem som håller måttet. Dagens mätningar räcker inte på långt när, även om de är ett steg på vägen.

Jag hörde om en sovjetisk båtmotorproducent som exporterade motorer till Finland. Enligt det kontrakt som den finske importören var bunden till lovade leverantören att sju av tio motorer skulle fungera. När Sovjetväldet hade fallit förklarade den finske båtbyggaren att han nu förväntade sig att tio av tio motorer fungerade. Annars var han nu fri att välja en annan leverantör.

– Men vad ska vi då göra med alla trasiga motorer som lämnar fabriken, vem ska betala för dem? frågade ryssen bestört.

Det är dit vi måste komma när det gäller vård och omsorg. Inga anordnare, vare sig offentliga eller privata, ska komma undan med att leverera något som inte uppfyller kraven på kvalitet.

Håkan Tenelius
Näringspolitisk chef i Vårdföretagarna

Håkan har valt att skänka arvudet för artikeln, 2000 kronor, till Alzheimerfonden.

Framtid utan kaos?

för människor som ingen vill se

Är en fungerande framtid möjlig för människor med komplexa beteendestörningar? Vårt arbete visar att utveckling kan ske mot alla odds.

Vi hjälper dig som handläggare på kommunen eller inom den psykiatriska vården. Vi kan vara ett komplement eller det stöd ni behöver för att på sikt kunna hjälpa människor tillbaka till ett fungerande liv i samhället.

Hur är det möjligt?

På Inagården arbetar vi för att synliggöra dessa människors behov och hjälpa dem till ett fungerande liv utan kaos. Vi har utvecklat en modell som visat sig ge fantastiska resultat. Vårt fokus ligger på att se och utveckla varje individ efter hans eller hennes unika förutsättningar.

Inagårdsmodellen® bygger på:

- Daglig aktivitet
- Relationer & social träning
- Utveckling av intressen & fortbildning
- Tydlig struktur, normal dygnsrytm & hälsa
- Hög personaltäthet & adekvat medicinering
- Specialistkompetens
- Löpande kontakt med hemkommun & anhöriga
- Utslussning och handledning inför hemflytt.

Unga vuxna – en bortglömd grupp...

Att vara ung men ändå räknas som vuxen kan vara nog så svårt – även för den som är frisk och normalbegåvad. Lider man av psykiska problem och svåra beteendestörningar blir det inte lättare. Alldeles för ofta placeras unga vuxna tillsammans med gamla och demenssjuka i brist på lämpliga vård- och boendeformer. På inagården har vi stora möjligheter att utveckla unga vuxna på deras egna villkor.

Den 8-9 februari deltar vi vid Psykisk O-hälsa i Stockholm. Besök vår monter där, så kan vi berätta mer om vad vi gör för unga vuxna. Eller kontakta oss på www.inagarden.se eller telefon: 0292-508 76

 inagården

Familjehemsvård med språk och kulturkompetens

Vi på MKF har en mångfald av **integrerade familjehem** med stor bredd gällande språk och ursprung. Tillsammans med våra familjehem arbetar vi aktivt för en effektiv **integration i Sverige**, där klienten kan behålla många av sina **seder, traditioner och modersmål** samtidigt som han/hon introduceras och införlivas i det svenska samhället och det **svenska språket**.

Kultur
Språk
Religion

Tobbe Öhman
tobbe@multikulturell.se
076-765 09 33

Isabel Domberg
isabel@multikulturell.se
070-317 90 80

www.multikulturell.se | Hushållargatan 5, 733 40 Sala | Tel 0224-167 00

mkf
multikulturell familjehemsvård

Egen förskola

För placerade familjers barn

Text och Foto: Kerstin Karell

Till Humlans HVB kommer familjer där föräldrarna behöver lära sig att vara föräldrar och ha ett stort stöd i den processen. Det är de vuxna som personalen jobbar med och barnen ska ha ett vanligt liv, med skola och förskola. Men det var långa köer till förskoleplats i Ockelbo. Då startade Humlans ägare Karin Magnusson en förskola, för bygdens och verksamhetens barn.

När Karin Magnusson bestämde sig för att starta en förskola ringde hon på och frågade ägarna till huset om hon fick köpa det. Det fick hon.

Den är som vilken förskola som helst, Lilla jag, i Ockelbo. Kanske ser den lite mer idyllisk ut än många andra med den gamla huvudbyggnaden och den uppväxta trädgården med knotiga äppelträd.

Det som skiljer den åt från andra är att den ägs och drivs av Humlans HVB i Ockelbo vars huvudverksamhet är att driva ett behandlingshem för familjer med problematik. Förskoleverksamheten lägger stor vikt vid utomhuspedagogik med skapande i skog och trädgård. Målet är att barnen på förskolan ska använda alla sina sinnen och

jobba efter de fem elementen; jord, vind, rymd, eld och vatten.

Karin Magnusson har varit nogga med att personalen ska ha korrekt utbildning och gärna olika bakgrund.

– Jag vill att personalen ska representera dagens samhälle. Vi vill till exempel ha personal med utländsk bakgrund som därmed kan flera språk och känner till andra länders kultur.

Förskolan vill bidra till utveckling av en multikulturell förskola, där policyn är att barnen ska få lära sig om andra kulturers högtider, mat, danser, sagor och få uppleva dem med dofter, smaker och musik.

– För att vi ska nå föräldrarna till barn

från andra kulturer översätter vi informationsblad på barnens hemspråk för att på så vis få föräldrarna än mer delaktig i sina barns vardag, säger Karin.

Finns alltid plats

Inne i lokalerna är ytorna stora och det leks och stojas efter lunchen när tidningen är på besök. Totalt finns 26 platser och av dessa är fem till sex bokade för Humlans barn. Karin Magnusson är nogga med att påpeka att barnen som kommer från Humlans HVB är som vilka barn som helst och ska behandlas så. Om något barn har större behov sätts en assistent in, precis som för vilket barn som helst. ►►

Innan Karin Magnusson blev verksamhetschef och ägare av Humlan HVB hade hon i 20 år varit familjehem åt framförallt mammor och barn. "Men jag kände i magen att det inte var helt rätt att de bodde i vår familj, anpassade sig efter oss och till exempel följde våra traditioner vid födelsedagar och jul. I Humlans verksamhet lever de som en egen familj, vilket de ska fortsätta göra när de kommer hem igen".

- ▶ – Alla människor och barn har rätt att behandlas lika. Rätt som det är så är det du och jag som befinner oss i en situation då vi behöver hjälp, så vi ska inte döma, säger Karin.

Familjer i kris

De familjer som kommer till Humlan befinner sig av olika anledningar i kris och det innebär eller beror på ett bristande eller obefintligt föräldraskap. De som drabbas mest av familjens kaotiska situation är barnen och det är deras bästa som personalen har i fokus.

För barnen är det allra bästa att varje vardag lämna Humlans hyreshus, där de bor i en lägenhet med sin familj, för att gå på dagis och skola.

Förskolan hjälper föräldrarna att komma in i rutiner med väckning, frukost till barnen, packa dagisväskan och komma iväg i tid. Men med långa köer till förskoleplats var det svårt för Humlans HVB att få in de vardagliga rutinerna på ett helt naturligt sätt.

– Vi behövde ofta ha barnet i kö i fyra månader innan vi fick en plats. Och då var det ofta dags att säga upp platsen. Eftersom det

”Vi behövde ofta ha barnet i kö i fyra månader innan vi fick en plats. Och då var det ofta dags att säga upp platsen.

är föräldrarna vi jobbar med så behövde vi personal i huset som tog hand om barnen under dagarna. Jag kände att det inte fungerade så bra som jag skulle vilja och kom på tanken att starta en förskola.

Sagt och gjort. Karin kontaktade kommunen i maj. Ansvariga var mycket positiva till idén eftersom behovet av dagisplatser var stort. Nästa steg var att hitta en lokal. Inget lämpligt var till salu i centrala Ockelbo.

– Jag tänkte att den här lilla gården, som tidigare hette Skansbacken, skulle vara helt perfekt. Så jag åkte hit, ringde på dörren och frågade paret som bodde här om de kunde tänka sig att sälja, säger Karin och ler vid minnet.

Jo, paret som bodde där kunde mycket väl tänka sig en affär och var glada över att huset med dess ytor, som gjorda för barnspring, skulle komma så väl till användning. Haken var att Karin behövde hjälpa dem att hitta ett annat lämpligt hus, vilket hon gjorde.

Positivt för familjerna

Förskolan invigdes i mitten av augusti. Karin konstaterar att det första halvåret varit mycket bra och att den nya verksamheten haft en positiv effekt för familjerna på behandlingshemmet och personalen.

De familjer som placeras på Humlan har innan de kom haft insatser på hemmaplan. Det alla familjer har gemensamt är att de inte fungerar som en familj och det är för-

äldrarna som behöver professionell hjälp.

– De här familjerna saknar rutiner och har ofta vänt helt och hållet på dygnet. Det finns inga fasta strukturer och de får till exempel inte iväg barnen till skolan. Enkelt uttryckt jobbar vi med normalisering. Föräldrarna behöver förändra saker och ting, lära sig hantera situationer på ett bra sätt och få verktyg för att klara av att vara bra föräldrar.

De familjer som placeras på Humlan kan ha föräldrar med ett lätt förståndshandikapp, anknytningsproblematik, våld i familjen, övergrepp, ha barn med ett funktionshinder eller vara familjer som är inne i en asylprocess. Att vara i en långdragen asylprocess har för de familjer som kommer till Humlan inneburit att föräldrarna mår så dåligt att de inte klarar av att ta hand om sina barn och riskerar därför att barnen placeras på egen hand.

– De här föräldrarna är mer mot psykiatri än några andra och är ofta kraftigt medicinerade på grund av depression. För vår del handlar det i början om att få dem att kliva upp ur sängen på morgonen och därtill ta hand om sina barn. De har under flera år levt under pressen att utvisas samtidigt som deras barn rotat sig i det svenska samhället. Det finns fall där barnen tas ifrån föräldrarna för att lång tid senare återförenas, som främlingar, när det är dags för utvisning, säger Karin och påpekar att Sverige måste bli bättre på att hantera asylprocessen och göra den snabbare.

– Asylprocessen i Sverige idag är inhuman. Den tar för lång tid och kanske skulle det räcka med att man kan överklaga utvisningsbeslutet en gång? Vi har haft föräldrar här som varit så apatiska att vi matat dem med näringsdrycker genom sugrör. Jag är inte för rökning, men eftersom det är förbud mot rökning inomhus hos oss så är det rökpauserna utomhus som för en del varit första steget att faktiskt röra på sig och komma upp ur sängen. ►►►

En av många humlor på Humlans HVB.

Socialstyrelsens tillsyn

Socialstyrelsen genomförde den 14 april 2011 en inspektion på Humlans HVB. Tillsynen vid tillfället var framförallt inriktad på hur verksamheten planerar och följer upp vården samt barnen/ungdomarnas möjlighet att vara delaktiga.

Granskningsområden och bedömningskriterier för tillsynen:

Samverkan: Samverkan sker med socialnämnden utifrån barnets behov.

Dokumentation: För varje inskriven individ finns en genomförande plan som följs upp. Genomförandeplanen konkretiserar hur beslutad insats ska genomföras.

Barn behov: Barnet ges möjlighet att vara delaktigt i genomförandet av vården.

Inför tillsynen hade Socialstyrelsen begärt in aktuella genomförandeplaner för inskrivna ungdomar samt uppgifter om inskrivna barn.

Vid inspektionen intervjuades fyra representanter för personalen och fyra familjer – föräldrar med barn. Barnen var samtliga för små för att intervjuas

enskilt. De var i åldrarna fem månader upp till tre år. Övriga äldre barn var i skolan vid tillsynstillfället. Journalerna för fem familjer granskades.

Socialstyrelsens bedömning

Tillämpliga bestämmelser

Samverkan med socialtjänsten:

6 kap. 4 § SoL Vården ska bedrivas i samråd med socialtjänsten

3 kap. 4 § socialtjänstförordningen (SoF)

Verksamheten ska bedrivas i

fortlöpande samarbete med den socialnämnd som har det sammanhållande ansvaret för den enskilde.

Genomförandeplaner:

11 kap. 3 § SoL En plan för hur vården ska genomföras ska upprättas för barn och unga som vårdas på HVB.

5 kap. 1a § SoF Innehållet i vårdplan och genomförandeplan.

5 kap. 1 § SOSFS 2003:20 Genomförandeplanen (behandlingsplanen) ska vara ett separat dokument och göras i

samverkan med barnet, dess vårdnadshavare och placerande socialnämnd.

5 kap. 1 § 2 st. SOSFS 2003:20 Genomförandeplanen ska följas upp och vid behov revideras.

Barns delaktighet:

Artikel 12 barnkonventionen Om att barns åsikter ska tillmätas betydelse 1 kap. 1 och 2 §§ SoL Om respekt för människors självbestämmanderätt och integritet samt hänsyn till barns bästa 3 kap. 5 § SoL Insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den det gäller. Barn har rätt till relevant information och till att få sin åsikt klarlagd. 3 kap 3 § SoF Om förtroende, meningsfull vård och integritet.

Bedömning

Socialstyrelsen bedömer, mot bakgrund av inhämtad information, att verksamheten uppfyller gällande lagstiftning i de delar som tillsynen avser.

Familjeslanten

Familjeslanten är en oberoende ideell förening med syfte att stödja och hjälpa människor att hitta lösningar i hushålls-ekonomiska frågor. Alla människor - oavsett social situation - som känner att de har behov av rådgivning i hushållsekonomiska frågor är välkomna att besöka oss. Familjeslanten håller i utbildningar och föreläsningar.

Marte Meo

Marte Meo-metoden har utvecklats av Maria Aarts från Holland. "Marte Meo" är latin, och kan fritt översättas till "av egen kraft". Metoden bygger på studier av hur föräldrar och barn naturligt samspelar med varandra, och hur detta bidrar till barnets sociala och intellektuella utveckling.

Syftet är att stödja och hjälpa föräldrar och andra att se behov och resurser hos barnet och de egna möjligheterna att svara utvecklingsfrämjande på barnets behov samt den egna möjligheten att påverka samspelet mellan sig själv och barnet i positiv riktning.

Marte Meo-metoden används idag runt om i världen för att hjälpa och stödja föräldrar, familjehemsföräldrar, lärare, förskolelärare, personal inom mödra- och barnhälsovård, personal inom omsorgen för psykiskt utvecklingsstörda, barn- och ungdomspsykiatri med flera.

Videokameran används som ett redskap; man filmar korta sekvenser och analyserar vad i kommunikationen som leder till en positiv utveckling.

Ockelbo kommun ägde och skulle riva det centralt belägna hyreshuset med två trappuppgångar. Karin Magnusson köpte det och förverkligade sin vision om att låta familjer bo i var sin lägenhet, sköta sig själva, men med nödvändigt stöd från personalen.

► I arbetet med familjerna används bland annat miljöterapi, scheman med bilder, Marte Meo, enskilda och gemensamma psykologsamtal, livsplaner, livsnät, målkort samt familjeslanten för att lära sig om ekonomi.

– Det är föräldrarna som ska göra allt i lägenheterna där de bor med sin familj. De ska laga mat, packa skolväskorna med barnen, tvätta och sköta sina inköp. Det vår personal gör i familjens vardag är att vi finns där för att hjälpa dem och avlasta. Men det är föräldrarna, som oavsett vilken situation de befinner sig i, har ansvar för sina barn.

Sällan drogproblematik

Det många tror är att familjerna som placeras på Humlan i botten har drog- och alkoholproblem, men så är det mycket sällan. Däremot är det inte ovanligt att familjer med mycket högutbildade föräldrar placeras.

– Det är föräldrar som har gått upp helt i sina yrken vilket har resulterat i att det blivit kaos i familjen, som därför anmälts till de sociala myndigheterna då deras barn

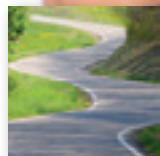
fått problem med till exempel kriminalitet.

Enligt Karin är det mycket svårt för dessa föräldrar att ta sig ur det mönster som familjen har och det är inte ovanligt att barnen bara anses som jobbiga och ett hinder i föräldrarnas liv, eftersom de betar sig så illa.

– De här föräldrarna kan behöva offra mycket av sig själva, sitt jobb och sina egna intressen för att familjen ska fungera och bli hel. Det är inte alltid de är beredda att göra det.

Karin poängterar att en familj är ett system och att det i det systemet finns individer. Både individerna och familjen måste fungera.

– Jag anser att innan man går in med ett LVU ska man ha gjort allt för att familjen i sin helhet ska fungera, så att barnet kan bo kvar. Ett barn som tas ifrån sina föräldrar strävar alltid efter att återförenas. Och när barnet kommer tillbaka, så är familjen fortfarande dysfunktionell. Innan man går in med ett LVU ska man ha provat allt. Om man gör det så finns det en annan förståelse hos barnet varför han eller hon faktiskt inte kan bo kvar med föräldrarna. ■

Vänta inte för länge
med en HVB-placering!

takollektivet.se

Besök oss gärna på:
PSYKISK O-HÄLSA
monter 26
8-9/2 2012, Folkets Hus Stockholm

Akutt? Ring
0733-901999
dygnet runt!

På Västgötakollektivet hjälper vi unga människor på glid tillbaka till ett meningsfullt liv. En för sen eller utebliven insats medför ofta avsevärda

problem. Det drabbar inte minst den unga killen eller tjejen, som inte får det stöd han eller hon behöver.

västgötakollektivet
- en möjlighet till ett värdigt liv...

Hedens omvårdnadscenter AB utökar i januari 2012 verksamheten med 18 boendeplatser i nyrenoverade lokaler. Verksamheten har specialiserat sig på att ta emot personer inom området psykiatri/ missbruk.

För mer information kontakta
Verksamhetschef Jon Schöning
Mobil: 070-260 27 96
Mail: jon.schoning@carema.se

Gå gärna in på vår hemsida www.hedens-omv.se och läs mer.

HEDENS
omvårdnadscenter AB

Adventum erbjuder vård, omsorg, boende och skola för barn och ungdomar

Hos oss finns en etablerad förmåga att bemöta barn och ungdomar med känsla och värme, en mångårig behandlingskunskap och en bred psykiatrisk kompetens. På latin betyder Adventum ankomst. Med det vill vi understryka, att hos oss ska alla barn och ungdomar känna sig välkomna och att det alltid finns en möjlighet att starta om.

Adventum har bedrivit HVB och barn- & ungdomspsykiatrisk verksamhet sedan 1995. Totalt har vi 37 platser. Våra fyra hem varierar i storlek. Lanternan är en grundskola för elever i behov av särskilt stöd och/eller anpassad skolgång.

Adventums målsättning är att hjälpa barn och ungdomar (9-21 år) till ett självständigt liv med ett stimulerande socialt samspel i form av vänner, relationer, meningsfull sysselsättning och lustfylld fritid.

Vi gör utvidgade utredningar och bedömningar med psykiatrisk inriktning. Vi ger vård, omsorg, skola och boende där vi arbetar utifrån en strukturerad miljöterapi i vardagen - stödd av en psykiatrisk specialistkompetens i form av psykoterapi, dialektisk beteendeterapi (DBT), kognitiv beteendeterapi (KBT), krishantering och/eller familjeterapi.

www.adventum.se

För mer information kontakta:
Peter Kult, 070 - 440 05 25, 0243 - 21 77 30
peter.kult@adventum.se

Adventum
en god vård

Möt oss på
Psykisk Ohälsa 8-9 februari 2012

Dyrt att vara befriad från moms

Mervärdesskatten blir en kostnad för vårdföretagen

Text: Kerstin Karell

Mervärdesskatt eller moms som den kallas i dagligt tal, är en statlig skatt på konsumtion. Vi ska betala för att vi konsumerar och momsen är olika hög beroende av vilken vara och tjänst det gäller. Det är den slutliga konsumenten som bär kostnaden för momsen. Tillverkare, tjänsteföretag, återförsäljare och butiker ska låta momsen passera genom sin verksamhet. Ingående moms dras av på inköp och utgående moms redovisas på den egna försäljningen i respektive led. Sist i momsledet finns konsumenten. Det som händer, i vissa fall, är att det privata vårdföretaget blir slutkonsument och därmed får bära momsen som en kostnad, eftersom företaget inte kan lägga på moms på sina varor och tjänster och på så sätt kvitta för sina inköp. Det gäller i alla fall för det som verkligen är momsbefriat. För att komma underfund med vad som är momsbefriat eller inte i den momsbefriade verksamheten måste ansvariga gå in i de faktiska transaktionerna.

Viktig inkomstkälla

Momsen infördes i Sverige 1969 och var tänkt som en självkontrollerande och tillfällig skatt. Momsen är idag en permanent skatt och en viktig inkomstkälla för staten

Skola, vård- och omsorgsföretag är befriade från moms. Grundtanken är att på tjänsterna som verksamheterna erbjuder, ska priserna hållas nere för konsumenterna. Men i realiteten får de privata vård- och omsorgsföretagen ofta bära kostnaden för momsen eftersom de inte kan kvitta den mot ingående moms.

och detsamma gäller länder i stora delar av världen. Det finns experter på moms inom många olika områden och svar på frågor som uppkommer är inte alltid självklara.

Ett sätt att förklara momsen är utifrån en katt med fyra ben, mervärdesskatten. För att det ska vara aktuellt för en verksamhet att betala moms ska katten stå på alla fyra ben:

Ben 1: Gäller det en omsättning? Har det sålts en vara eller tjänst?

Ben 2: Sker omsättningen i en yrkesmässig verksamhet?

(På denna punkt skiljer sig företaget från privatpersonen som driver en verksamhet varaktigt, självständigt och i vinstsyfte.)

Ben 3: Är varan skattepliktig? I Sverige är regeln sedan -91 att det är moms på all försäljning av varor och tjänster bortsett från vissa undantag och dessa är många. Till exempel skola, ideella verksamheter, vård och omsorg.

Ben 4: Sker omsättningen inom landet? Om omsättningen är momspliktig och görs av någon som är yrkesmässig krävs det slutligen att Sverige är beskattningsland. Om en vara finns i Sverige och ska levereras inom Sverige då ska momsen tillfalla Sverige. Varor som leveras ut ur EU ska däremot inte beskattas i Sverige eftersom Sverige inte anses vara beskattningsland enligt reglerna om exportförsäljning av varor.

Det är framförallt det tredje benet som

kan ge upphov till frågetecken för vård- och omsorgsföretag, det vill säga undantagen. Det är försäljningen av varan eller tjänsten som inte ska beläggas med moms men det innebär inte att man är befriad från moms på sina inköp.

Kontroll behövs ändå

Att det behövs en kontroll av de faktiska transaktionerna i den momsbefriade verksamheten beror på att allt inom vård och omsorg inte är momsfritt.

Om ett företag säljer företagshälsovård och utför arbetsmiljörelaterade åtgärder, till exempel försäljning av ergonomiska hjälpmedel, asbestanalyser och andra tekniska mätningar avseende arbetsmiljön, ska moms debiteras. Däremot är hälsoundersökningar och vaccinationer som företagshälsovården utför momsfria. Ett sådant företag bedriver både momsfri och momspliktig verksamhet och måste då hänföra sina inköp till respektive del. Momsen på inköp som avser den momsfria delen får inte dras av och kostnaden blir inklusive moms, medan momsen som avser inköp till den momspliktiga delen är avdragsgill och kostnaden blir exklusive moms.

Det kan på grund av att ovan nämnda exempel bli en konflikt mellan omsorgsföretag som har sin största kostnad i personal och de som investerar i mycket utrustning. ►►

Tre frågor om moms

Inga-Kari Fryklund,
Förbundsdirektör i Vårdföretagarna.

Vill du ha någon förändring av mervärdesskatten för vård och omsorg? (i så fall vilken förändring)

Företagen inom vård och omsorgssektorn har i dagsläget ingen gemensam syn på om, och i så fall, hur man vill att mervärdesskatten skall ändras.

Vilka problem ställs era medlemmar/klienter inom den här sektorn inför idag?

Momskonstruktionen slår olika beroende på hur företagen är organiserade och vilken verksamhet man har, exempelvis om man driver verksamhet i egna lokaler eller inte. För företag som bedriver

olika typer av verksamhet inom samma organisation kan det också vara svårt att göra gränsdragning av vad som är momspliktigt eller inte. Momsfrågan är mycket komplex vilket gör att det är svårt att få en fullständig bild av hur det slår i olika situationer. Den utreds nu också på EU-nivå, vilket kan innebära att nuvarande moms-situation i Sverige kan förändras på längre sikt.

Vad är positivt med den momssituation som råder inom vård och omsorg idag?

Frågan är mycket komplex och jag är inte tillräckligt insatt för att kunna peka på positiva effekter.

Sveriges största placeringsservice!

- **Kostnadsfritt**

Placeringsservice är helt kostnadsfritt för er som lämnar förfrågan.

- **Neutralt**

SiL favoriserar inga verksamheter. Vi är en neutral part som förmedlar er förfrågan till matchande verksamheter oavsett ägare eller koncernförhållande. Förfrågan går även ut till de verksamheter som ni har ramavtal med.

- **Ramavtal**

I svarslistan anges tydligt om verksamheten har ramavtal med er. Viktig men inte avgörande information vid ert val av verksamhet.

- **Snabbt, enkelt och personligt**

Normalt har ni svar inom någon timme. Kontakta oss på telefon eller mejl om ni är nöjd med antalet svar eller om ni vill ha fler - vi hjälper er!

Lämna din placeringsförfrågan på
www.ssil.se

► Företag med mycket utrustning bär större del av sina egna kostnader för momsen.

I och med förekomsten av allt mer privat vård och omsorg så har frågetecknen kring undantagen blivit fler. Därtill att kommunal momsfri verksamhet har särskild rätt att alltid få tillbaka momsen.

Det finns privata hemtjänstföretag som arbetar på uppdrag av kommunen och när den sociala omsorgen är beviljad genom en behovsprövning så är den momsbefriad. Många privata hemtjänstföretag har även

rent privata uppdrag, idag med Rut-avdrag, men då är tjänsten momspliktig och företaget får svälja den.

Det innebär i sin tur två olika bokföringar i samma företag. Många omsorgsföretag behöver i sin prissättning kompensera för en högre kostnad, momsen blir inbakad i priset, så kallad dold moms.

Kommuner köper in tjänster från privata företag. I vissa kommuner tar man hänsyn till momsproblematiken och kompenserar de privata aktörerna. Det kan ske genom att

de köper in tjänsterna till ett lite högre pris eller genom att använda ett schablonmässigt avdrag på sex procent, det så kallade kommunkontosystemet.

Hur mervärdesskatten ska utformas i framtiden diskuteras för närvarande inom EU. I detta sammanhang lyfts problemen med de svenska undantaget avseende yrkesmässighet som avser ideella föreningar och idrottsklubbar. Många länder inom EU har en omsättningsgräns för moms, oavsett verksamhet. ■

Tre frågor om moms

Joachim Agrell,
ansvarig för moms, Deloitte AB.

Vill du ha någon förändring av mervärdesskatten för vård och omsorg?

Branschen behöver regler som är konkurrensneutrala och enkla att tillämpa. Dagens bestämmelser innehåller alltför många gränsdragningsfrågor vilket leder till osäkerhet. Jag vill se ett system där varor och tjänster hanteras på samma sätt, det vill säga med eller utan moms, och att eventuella undantag från den bestämmelsen är klart definierade och begränsas till ett fåtal.

Vilka problem ställs era medlemmar/klienter inom den här sektorn inför idag?

Det handlar främst om gränsdragningen mellan

vad som är momspliktigt respektive momsfritt. Även frågor om beräkningar och praktisk hantering för att bestämma hur mycket moms som är avdragsgill är vanligt förekommande och tar mycket tid från våra klienters kärnverksamhet.

Vad är positivt med den momssituation som råder inom vård och omsorg idag?

Fördelen med momsfriheten på vård- och omsorgstjänster är att det många gånger gynnar slutkonsumenterna, det vill säga patienterna, genom att de får ett lägre pris. Motsvarande effekt skulle dock sannolikt kunna nås även om fler tjänster gjordes momspliktiga men med en reducerad skattesats.

Vill du ha någon förändring av mervärdesskatten för vård och omsorg?

Mervärdesskatten är en totalt sett mycket stor fråga och det går inte att plocka ut vård och omsorg ur helheten på samma sätt som det inte går att titta enbart på momsen i det svenska skattesystemet. Mervärdesskatten är en högaktuell fråga eftersom EU kommissionen har föreslagit moms på allt. EU har ett stort intresse av att ha direkt åtkomst till moms och därmed få ökade intäkter. EU-kommissionen anger, i en grönbok om mervärdesskattens framtid att ett skäl att införa "moms på allt" är att framtidens välfärd i högre utsträckning måste finansieras genom indirekta skatter såsom moms i stället för skatt på arbete. EU kommissionen anser också att ett införande av momsplikt skulle skapa neutralitet mellan offentliga och privata aktörer. I Sverige har vi idag ett fungerande kommunkontosystem som skapar neutralitet i valet att utföra verksamhet i egen regi, för kommuner och landsting, eller att anlita en privat entreprenör. Det systemet innebär att den externa upphandlingen och momsintäkterna ökar. Vi inom SKL är kritiska till att varken EU eller regeringen har analyserat effekterna och konsekvenserna om undantagen inom till exempel vård, skola och omsorg skulle tas bort. Vad skulle en sådan förändring innebära? Vad skulle det få för konsekvenser?

Idag är 97 procent av vården i Sverige skattefinansierad och tre procent utgörs av patientavgifter. En förskjutning från direkt till indirekt beskattning, genom moms, påverkar en av de viktigaste grundbultarna i det svenska kommunala självstyret – beskattningsrätten som

kommun och landsting har.

EU kommissionens förslag om en förskjutning till mervärdesskatt som skattebas för vår sektor och dessutom med en enda EU-beslutad skattesats, innebär att kommuner och landsting inte kan påverka intäkterna. Det enda sättet vid en lågkonjunktur är att minska volymen, med de konsekvenser detta får för vård, skola och omsorg.

Vi har en skattefinansierad vård, skola och omsorg, vilket är skäl till att vi ska behålla det nuvarande undantaget från momsplikt. De ska vara momsbefriade för att kostnaden inte ska drabba den enskilde, skattebetalare eller verksamheten. Alla är redan med och betalar för vård och omsorg genom skatt.

Ersättningen till privata vårdaktörer utgörs av skattemedel. Om momsplikt införs ska vårdaktören lägga moms på fakturorna till kommuner och landsting för sina tjänster. Det blir fel eftersom det redan är skattemedel som betalar allting. Resultatet blir en rundgång där man växlar skattepengar.

Moms på vård skulle enkelt förklarar innebära moms på patientavgifter. Men storleken på patientavgiften är en fråga som politikerna beslutar om idag.

Vi anser att det inte kan fungera på något annat sätt än att skola, vård och omsorg är momsbefriade.

Vilka problem ställs era medlemmar/klienter inom den här sektorn inför idag?

De problem som finns inom sektorn idag handlar om lagregleringen och dem skulle vi gärna vilja slippa. Skatteverket kommer med ställningstaganden efter ställningstaganden

Jeanette Fored,
skatteexpert SKL.

den för vad som gäller i olika fall och situationer och vad som räknas till vad inom vård, skola och omsorg. Det är inte något fel med skattens funktion i sig utan det är regleringen och skatteverkets bedömningar som behöver ses över.

Vad är positivt med den momssituation som råder inom vård och omsorg idag?

Det positiva är att skattefinansierad verksamhet är momsbefriad. Den välfärd vi har i Sverige bygger på hela vårt samhälle och politiska system, där vi som medborgare betalar en stor del av vår inkomst i skatt för att gemensamt finansiera till exempel vård, skola och omsorg. Det är det systemet vi har valt i Sverige. Momsen är en skatt på konsumtion som belastar den enskilde konsumenten. Att införa momsplikt på gemensamt skattefinansierad vård, skola och omsorg är inte förenligt med momsen som en renodlad konsumtionsskatt.

Om vi förändrar vår momssituation för de undantag vi har idag så förändrar vi något som är så mycket större än bara mervärdesskatten.

ETT KOSTNADSEFFEKTIVT KBT ALTERNATIV TILL
INSTITUTIONSVÅRD FÖR BARN, UNGDOMAR OCH
VUXNA MED BETEENDEPROBLEMATIK

- Kraftigt förstärkta familjehem
- Kompletta psykiatriska utredningar
- Motiverande förhållningssätt
- KBT terapi
- Beteendeterapi
- Återfallsprevention och drogkontroll
- ART och Familje-ART
- Erfarna konsulenter som handleder, behandlar och samordnar
- Jour dygnet runt
- Hög servicenivå

Välkommen med förfrågningar
och ansökningar!

Vd Mariann Wideving: Adress: Box: 6012, 700 06 Örebro
Tel: 070-508 22 95 Fax: 019- 10 16 70
Verksamhetsansvarig: Webbadress: www.rewith.se
Maria Helge Mail: wideving@rewith.se
Tel: 070-508 22 98 Org. nr: 556709-8487

Utredning – Behandling – Akut

Nanolfsvillan är beläget centralt i Finspång och har plats för sju familjer som bor i egna lägenheter. Vi arbetar såväl med traditionella behandlingsplaceringar som med kortare, flexibla placeringar.

Nanolfsvillans grundläggande mål är att:

- Fullfölja de uppdrag vi åtar oss
- Barnens behov blir tillgodosedda
- Föräldrarna mobiliserar sina resurser

Nanolfsvillan medverkar i Skandinavisk sjukvårdsinformations kvalitetsindex!

Nanolfsvillan grundades 1986 och har idag ramavtal med 118 kommuner

www.nanolfsvillan.se
0122-159 89 Finspång

Baggium Vård & Behandling - En-hel vårdkedja

Baggium Vård & Behandling erbjuder en hel vårdkedja där vi kan möta den ungas behov för en individuell lösning. Vi erbjuder konsulentstödda familjehem och små hemlika HVB-enheter i både lantlig- och stadsmiljö, med möjlighet till utslussning till eget boende. I 18 år har vi arbetat med att skapa goda behandlingsalternativ i Västra och Södra Sverige. Vi erbjuder centrala resurser med bl.a. legitimerade psykologer och en integrerad skolverksamhet. Vår behandlingspersonal är utbildad i BBIC. Vi har ramavtal med 70 svenska kommuner.

Våra tjänster:

- HVB-hem
- Familjehem
- Öppenvård
- Eftervård
- Resursskolor
- Psykologienhet

Målgrupper:

- Invandrarungdomar i riskzonen
- Ensamkommande flyktingbarn & ungdomar 12-20 år.
- Vård & Behandling av flickor och pojkar 12-22 år.
- Placeringar enligt SoL och LVU.

BAGGIUM VÅRD & BEHANDLING AB

För mer information om våra enheter och tjänster besök:

www.baggiuvob.se

www.baggiuvob.se

Nyutvecklad uppresningshjälp

Bure Rise & Go är ett komplett gånghjälpmedel med möjlighet till förflyttning av patienter samt enkel, stabil och säker uppresning. GATE Rehab Development introducerar därmed ett nytt koncept på gång- och uppresningshjälpmedel. Konceptet förenar gåbord, förflyttningshjälpmedel samt uppresningshjälp i ett och samma hjälpmedel.

Lösningen bygger på en nyutvecklad sele som fästs vid Bure Gåbord vars eldrivna höjdjustering på ett naturligt och säkert sätt hjälper patienten upp från sittande till stående ställning.

Bure Rise & Go är enkel att använda för både patienter och vårdpersonal. Uppresningsselen sätts på plats genom att placera en del bakom rygglutet och en del under sätet. När underbensstöden ställts in i rätt position och patienten placerat händerna på gåbordets handtag kan den eldrivna uppresningen påbörjas.

www.gaterd.se

Nya syntesröster med dialekt

Nya syntesrösterna Mia och Kal från Acapela Group omvandlar texter till tal på svenska dialekter.

Med Mia och Kal är det möjligt att skapa uppläsning av texter på såväl skånska som göteborgska för en mängd olika ändamål. De nya rösterna från Acapela ger företag och organisationer möjlighet att integrera lokalt anpassade röster i sina applikationer och tjänster, vilka därmed blir mer autentiska, personliga och kommer närmare användaren.

Mia och Kal kommer att finnas tillgängliga för integrering i talapplikationer i en rad olika sammanhang, bland annat uppläsning av tidningsinnehåll och webbsidor, hjälpmedel för synskadade, talhandikappade och dyslektiker, högtalarutrop i offentliga lokaler liksom mobila applikationer av olika slag.

www.acapela-group.se

Milestone 112 COLOR Sätter färg på ditt minne

Milestone 112 COLOR från Irisgruppen, har samma form och storlek som de tidigare och nuvarande produkterna och kompletterar det nuvarande fickminnet Milestone 310 och 112.

Med Milestone 112 COLOR underlättas vardagen för personer som behöver extra stöd, med färger och symboler på navigeringsknapparna, för att hantera och strukturera information samt minnas den.

Milestone 112 Colors egenskaper:

- Svenskt talstöd i menyer.
- Möjlighet att skapa och namnge upp till fem individuellt färgade mapper.
- Lägg nya meddelande var du vill.
- Klart och tydligt ljud.
- Stand-by tid: 10-12 timmar.

www.iris.se

Bättre mätbarhet med integrerat beslutsstödsystem

BXOs lösning Tempus tar snabbt och enkelt fram kvalitetsindikatorer för vårdverksamheter. Informationen hämtas primärt från de befintliga larmsystemen, men kan även kompletteras med olika tekniker som NFC- och RFID-teknik för bättre spårbarhet och kvalitetssäkring.

Tempus-systemet hjälper till att finna svaren på många frågor:

- Vilka riktlinjer gäller i kommunen eller organisationen? Uppfyller vi dessa nu?
- Hur tar man fram ett mätbart kvalitetsindex för de olika vårdaktörerna?
- Hur länge ska en brukare behöva vänta på hjälp?
- Vad är genomsnittstiden för ett larm?
- Hur förändras planerad närvaro över tiden?
- Se resultat efter en organisationsförändring.
- Jämföra ett eller flera boenden över tiden.
- Enkelt och snabbt ta fram rapporter till anhöriga.
- Uppföljning av verksamheten.

Med enkla hjälpmedel kan man ansluta NFC lösningar vilket ger fler möjligheter som till exempel att registrera ankomst, vilka åtgärder som vidtagits samt när de påbörjats och slutförts.

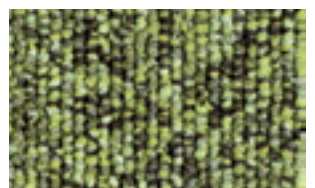
www.bxo.se

Förbättringar på Hi-Loo fast

Toaletsitsförhöjaren Hi-Loo fast med armstöd och Supporter toalettarmstöd förbättras och kommer i nytt utförande. Några av förbättringarna är att överdelen till fästet framöver kommer att tillverkas i ett stycke av polypropen, vilket innebär enklare rengöring och trevligare intryck med rena och släta ytor. Fästets underdel tillverkas även fortsättningsvis i aluminium för att bibehålla hållfasthet och stabilitet i produkterna.

Ytterligare en förbättring är infästningen mellan sits och fäste som blir enklare med fjäderbelastade knappar från sitsen. Dessutom blir säkerhetsdetaljer såsom låsspärrar och säkerhetsringar tydligare.

www.etac.se

Miljövänligt ökar komforten

Franska Balsan går i bränschen för återvinning och miljöarbete, just nu med den textila golvplattan Re.Source med ovansida av återvunnet garn och en filt-baksida av återvunna PET-flaskor. En bonuseffekt med filt-baksidan är den ökade komforten. Likt övriga produkter i Balsans sortiment är den producerad med enbart grön el, det vill säga endast vind- och vattenkraft.

www.dahlagenturer.se

Socialtjänsten

placeringsjouren.se

Vi erbjuder placering i hela Sverige

Placeringsjouren erbjuder drygt 350 behandlingsplatser för ungdomar från 13 år och uppåt. Vi tar emot såväl pojkar som flickor på våra kvalitetssäkrade HVB, resurspersonsboenden och familjehem runtom i Sverige. Utöver detta kan vi matcha alla Sveriges behandlingsplatser vid behov.

Vi är tillgängliga dygnet runt

När ni väljer att placera genom Placeringsjouren, så erbjuder vi oss att hämta eleven oavsett var denne befinner sig i landet. Detta kan vi göra under veckans alla dagar, dygnet runt. Vi tar även emot jourplaceringar.

Placeringsgaranti

När ni väljer att placera genom Placeringsjouren får ni en så kallad placeringsgaranti. Om något går fel där eleven placerats, så erbjuder vi annan lösning inom organisationen. Om ni godkänner förslaget står vi för transporter och allt praktiskt kring flytten. Vi garanterar ett professionellt överlämnande där all dokumentation/information om eleven tas till vara och vi garanterar också att eleven får fortsätta att arbeta på sin tidigare arbetsplats. Vi börjar aldrig om från början. Och vi ger aldrig upp på våra elever.

Personligt handläggare

När ni väljer att placera via Placeringsjouren får ni en egen handläggare som hanterar placeringen från förfrågan till undertecknat avtal. Er personliga handläggare matchar er förfrågan. Ni väljer om placeringen skall matchas endast mot kvalitetssäkrade behandlingsplatser, eller mot samtliga behandlingsplatser i hela Sverige. Handläggaren återkommer sedan med tre rangordnade förslag utifrån er elevs problematik.

Kontakt

Ni kontaktar oss antingen genom att mejla eller ringa. Ni får ingen reklam, inga utskick eller mejl direkt från några uppdragstagare. Ni blir alltid kontaktade av oss istället. Om ni önskar hjälper vi även till att sammanställa ett förslag/ utkast till interimistisk vårdplan utifrån det underlag ni ger oss.

Oavsett om vårt arbete leder till en placering eller inte, så är servicen helt kostnadsfri.

DYGNET RUNT

020-22 80 00

HVB, familjehem, jourhem, resurspersonsboende i samarbete.

Totalt över 350 behandlingsplatser i hela Sverige

www.placeringsjouren.se

Det finns inget "vi"

Att möta anhöriga till missbrukare

Text och Foto: Ove Hansen
Illustration: Louice Järveryd

I en missbrukarfamilj är det onormala normalt. Känslan av tillhörighet och vikten av att ha någon nära att ty sig till har suddats ut. **Craig Nakken** från USA har gjort sig ett namn inom missbruksvården långt utanför sina landsgränser. Han föreläser bland annat om problemen som finns mellan anhöriga i missbrukarfamiljer.

Craig Nakken har i 35 år arbetat som beroende- och familjeterapeut i hemlandet USA. Han är anlitad världen över för sina tjänster. Sedan början av 1990-talet har han också föreläst och lett seminarier i Sverige. Han har även skrivit en hel del böcker om och kring missbruksproblematiken.

För en tid sedan var han inbjuden till Forsa Folkhögskola för ett tre dagar långt seminarium. Craig Nakken har varit en flitigt förekommande gäst på skolan genom åren, detta var tionde besöket. Det var föreläsningar varvat med olika arbetsuppgifter och problemlösningar för de elever som går Beroendeterapeututbildningarna, BTU, på skolan. Tyngdpunkten på detta seminarium låg främst på mötet med anhöriga till missbrukare. Craig Nakkens bild av hur han betraktar den så kallade anhörigpro-

blematiken och vilka verksamma metoder han praktiserar i sitt arbete.

Familjens betydelse är ju något som de flesta av oss tar för givet. Självklara saker som att ta hand om varandra, att visa respekt och att alltid ha någon nära sig är främmande för en missbrukare. Avsaknaden av socialt kunnande är i det närmaste total. Ordet "vi" är något som missbrukare stöter ifrån sig, och det är det svåra i arbetet menar Craig Nakken.

– Att ta sig in i en missbrukarfamilj är svårt och tar tid. Men det måste få ta den tid som krävs. Det är viktigt att ha klart för sig att när man arbetar med en person så arbetar man också med hela familjen.

Omsorg om varandra är ett begrepp som missbrukare så att säga har tappat bort på vägen. I ett missbrukarhem finns inte tryggheten, där finns ingen som bryr sig, där finns ingen som lär ut vad som är viktigt och vad som är normalt. Erfarenheterna och upple-

velserna från en sådan tillvaro gör att tillhörighet blir något skrämmande.

– Människan är ju en social varelse i grunden, vi fungerar som allra bäst i social samvaro. Men om man kommer från ett missbrukarhem så är det något främmande. Att bry sig om är ofta något som missbrukare hatar. Det blir "jag" på bekostnad av "vi" istället.

Ensam är inte stark

Attityden att "jag behöver ingen", "jag är stark på egen hand" är något som är typiskt för missbrukare menar han. Det är när man är ensam som känslan av att ha kontroll är som starkast. De upplevelser som funnits har satt spår som är svåra att suddas ut och det har fört med sig fel föreställningar om vikten av att ha någon nära. Att kunna lita på någon och vända sig till när behovet finns.

– Någon måste helt enkelt säga att: "Jag

► ska vara med dig.” Får man aldrig höra det under uppväxten så förstår man heller inte vad samhörighet och tillit innebär. Det gäller att lära ut och få missbrukaren att komma underfund med att det är viktigt med samhörighet, att överlämna sig till sådana som bryr sig om dig som person, helt enkelt.

Dialog istället för monolog

En annan sak som Craig Nakken poängterar är att prata med varandra, inte om varandra. Det handlar om dialog istället för monolog. En värld där monologen styr är slutet och destruktiv, det blir en envägs-kommunikation där man inte tar till sig av vad andra säger och tycker. Med dialog får individerna lära sig empati, vänskap, tillhörighet, respekt och annat positivt. Sådant som enligt honom är självklara ingredienser i en normal familj.

Hemligheter, lögn, misshandel, rädsla med mera är vardagliga inslag i en missbrukarfamilj. Att ständigt ha detta närvarande gör att den positiva klang som en familj normalt har aldrig får komma fram, det blir det onormala istället. Han beskriver familjesystemet som ett energisystem. Där handlar det om att försöka vända energin mot positiva och värdefulla saker.

Craig Nakken påpekar gång på gång att det är genom historien vi skapar våra minnen och värderingar, det är där vi förbereder oss för livet. Varje hack på vägen ger sämre förutsättningar för att det ska gå bra.

– Man lär sig delarna på vägen, får råd och tips av föräldrarna, får basbehoven tillgodosedda. Det är så en familj bör fungera. Det är det jag som terapeut måste lära missbrukarfamiljer ta till sig och förstå.

Vad är dina nycklar till ett bra resultat i behandlingen?

– Ja, om jag kunde svara på det skulle det vara hur bra som helst, men det finns inga särskilda nycklar. Som terapeut gäller det att hitta och se varje familj och individ för sig. Det är olika förutsättningar för varje familj, de har alla sin egen historia, ingen är den andra lik. Det är mycket som spelar in och det gäller att ta det steg för steg. Någon enkel lösning finns inte.

Vad är det viktigaste i ditt arbete med missbrukarfamiljer?

– Det handlar framförallt om att lyssna och låta familjemedlemmarna lära sig förstå vilka problemen är. Men också få dem att inse vad som är normalt och sedan lära dem hur man uppför sig på ett normalt sätt. ■

Craig Nakken

Ålder: 61 år.

Bor: Minneapolis, Minnesota, USA.

Familj: Hustrun Jane. Paret har varit gifta i 31 år.

Yrke: Beroende- och familjeterapeut.

Övrigt: Han har skrivit ett antal böcker, bland annat "The addictive personality" som kom i slutet av 1980-talet, och väckte stor uppmärksamhet. Boken kom ut på svenska 1996 med titeln "Jaget och Missbrukaren". År 2001 kom boken "Reclaim your family from addiction: How families recover love and meaning".

Han har flera akademiska examina och undervisar vid olika universitet i USA. Han är anlitad världen över som föreläsare. Sedan början av 1990-talet har han också föreläst och lett seminarier i Sverige.

Anecta Translink

specialist på
företagsöverlåtelser inom
vård, skola och omsorg

anecta TRANSLINK

Stockholm 08-755 55 90 | Jönköping 036-12 66 40
Malmö 040-630 99 39 | www.anecta.se

När hemma inte räcker till

finns vi för heltidsboende eller som avlastning

Till oss kommer både yngre och äldre människor med psykiska funktionshinder eller demens. Vårt omvårdnadsboende sätter gästernas behov i fokus och syftar till att skapa en positiv miljö med känsla för det unika hos varje människa.

Vill du veta mer om oss?
Ring eller besök vår hemsida.

Omvårdnad i Skönvik, Damastvägen 5,
Box 77, 776 22 Hedemora Tfn 0225-59 59 70
E-post info@oisab.se www.oisab.se

Först kläcktes idén att **dokumentera** över internet

sedan föddes vår nya produktidé:

kvalitetssäkra journal, dokument och uppföljning

Våra över 120 nöjda kunder finns inom

HVB, LSS, familjehem, IFO, personlig assistans, äldreomsorg, mm

www.isoXHVB.se

Nectar Systems AB, 0451-89300

Succé med blogg från äldreboendet

Två ur personalen på äldreboendet Ölmbrogården och Vintrosahemmet i Örebro bloggar om vardagen i verksamheten. Bloggen har uppemot 100 läsare varje dag. Från personalens håll ser man det här som ett steg i att skapa en positiv bild av verksamheten och de anhöriga vet vad som händer. Källa: svt.se

200 miljoner använder olagliga droger

Enligt en studie publicerad i den medicinska tidskriften *Lancet* är det omkring 200 miljoner människor i världen som använder olagliga droger. I rika ekonomier och i drogproducerande områden i fattiga länder är missbruket störst. Uppskattningarna bygger på uppgifter från FN, nationella mätningar och studier.

Funktionshindrade mister ersättning

Antalet funktionshindrade som förlorar sin assistansersättning från Försäkringskassan är rekordhögt rapporterar Rapport. Bedömningarna som sker i dag är efter andra och hårdare regler än tidigare. Det har resulterat i att 269 personer förlorade sin rätt till personlig assistans från Försäkringskassan förra året. Ny statistik visar att trenden håller i sig.

Kat farligare än många har trott

Drogexperten Kai Knudsen vill uppmärksamma fler på att drogen Kat är farligare än man trott. Förutom de stora sociala problemen missbruket medför finns det också risk för en rad allvarliga hjärt- och kärlsjukdomar. Det visar en studie från Mellanöstern. Källa: GP

Själv mord på Egehem

I slutet av november begick en flicka på behandlingshemmet Egehem självmord. Hon avvek från hemmet och påträffades senare död. Gerhard Ege säger till Västervikstidningen att de flickor som placeras hos dem har mått väldigt dåligt i många år, men där en sluten avdelning inom psykiatri är ett dåligt alternativ.

Blir barn våldsamma av datorspel?

Blir man våldsam av att spela våldsamma datorspel? Statens medieråd har undersökt vad forskningen på området säger och har lanserat rapporten *Våldsamma datorspel och aggression* – en översikt av forskningen 2000–2011.

Översikten visar att det finns ett statistiskt samband mellan aggression och datorspel (VS) men att man inte kunnat bekräfta att spel orsakar våldsamt beteende.

En stor del av forskningen li-

der av allvarliga metodologiska brister. Man har använt sig av ett stort antal olika mått på aggression med oklara kopplingar till våldsamt beteende och sällan studerat andra bakomliggande faktorer som påverkar både benägenhet att spela VS och personlig aggression.

Det fåtal studier som undersökt till exempel problematiska familjeförhållanden och psykisk ohälsa visar att dessa faktorer förklarar både våldsamt beteende och benägenhet

att spela VS. Hypotesen att VS orsakar våldsamt beteende hos personer med särskilda personlighetsdrag är för svagt utforskad för att kunna bevisas.

– Om forskningen inte kan ge några enkla svar kanske vi vuxna bör ställa oss frågor som forskningen aldrig kommer att kunna besvara - vilka värderingar, normer och ideologier vill vi vidarebefordra till våra barn, säger Ulf Dalquist, forskningsansvarig vid Statens medieråd.

Mer jympa kan förebygga mobbning

Susanne Bejerot, psykiater och docent vid Karolinska institutet, har undersökt sambandet mellan mobbning och motorisk förmåga. Den nya studien visar att barn med sämre motorik och svårigheter med att följa med i gymnastiken löper större risk att utsättas för mobbning

än övriga barn.

Susanne Bejerot förklarar för DN att vår motorik ligger bakom mycket av det som vi uppfattar som social förmåga. Motoriken styr till exempel vårt kroppsspråk, röst och mimik. Att ge barnen mer gymnastik kan hjälpa dem. Källa: DN

Omöjligt att fullt ut äga sin egen kropp

Får var och en göra som den vill med sin egen kropp eller bör någon försöka hindra den som försöker ta sitt liv eller skada sig?

I avhandlingen ”Att ta skriken på allvar – Ethiska perspektiv på självdestruktivt beteende” argumenterar Rikard Friberg von Sydow för att människan existerar i en flock och att en person inte fullt ut kan äga sin egen kropp.

Året 2005 registrerades över 6000 enskilda vårdfall rörande självskadebeteende i Sverige. Vi skadar oss själva på många olika sätt, genom att svälta oss, genom att skära oss och genom att missbruka och överdosera läkemedel, alkohol och narkotika.

Men vad betyder ett självdestruktivt beteende egentligen rent moraliskt, både för den

som utför det och den som ser det utföras? Vad får vi göra med oss själva och hur får vi hjälpa dem runt omkring oss? I sin avhandling besvarar Rikard Friberg von Sydow dessa frågor genom att placera människan i en naturlig flockposition. I denna flock har människor relationer till varandra och argumenten om att var och en helt äger sin egen kropp stöter på motstånd.

Om vi utgår ifrån att vi har känslomässiga kopplingar till varandra så blir det mycket svårt att argumentera för att inte ingripa vid ett självdestruktivt beteende. Totala rättigheter till den egna kroppen blir enbart möjliga utifrån ett radikalt individualistiskt perspektiv. Eftersom människan inte existerar i ett vakuum blir tanken om en ägd kropp onaturlig, menar Ri-

kard Friberg von Sydow.

– Därför blir en god vård av en självdestruktiv människa omöjlig inom en nyliberal människosyn, säger Rikard Friberg von Sydow.

Avhandlingen ifrågasätter också möjligheten till bedömning av en människas handlingar utifrån en tanke om en existerande fullständig autonomi.

En människa som är autonom vet vad den vill och handlar i enlighet med sina egna intressen. Rikard Friberg von Sydow vänder sig mot synsättet att en människa antingen anses fullt kapabel att styra sig själv eller inte alls kapabel - antingen eller. Det kan finnas hinder för ett helt fritt handlande, menar han och tycker att det är viktigt att öppna upp för en glidande skala där en person kan vara mer eller mindre autonom.

TUSKULUM!

Läger året runt för barn och ungdomar med ADHD/DCD, ADD och Aspergers syndrom samt andra närliggande funktionsnedsättningar.

Läger året runt.

Vi finns till året runt för barn och ungdomar med ADHD/DCD, ADD, Tourette och Aspergers syndrom samt andra närliggande funktionshinder.

Tuskulum har helgläger samt sommar-, höst-, vinter- och vårläger på flera platser i Sverige.

- Strukturerade aktiviteter
- Tydliga rutiner
- Små grupper. 8 - 14 deltagare
- Barn och ungdomsgrupper
- Rutinerade ledare

Läs mer på www.tuskulum.se där du kan fylla i en ansökan.

TUSKULUM | ESKIL JOHANSSONS AB

Oppundavägen 6 | 122 48 Enskeå | 08-648 77 40
info@tuskulum.se | www.tuskulum.se

Casator Care erbjuder trygg och säker omvårdnad, behandling, rehabilitering, särskilt boende och utredning inom målgruppen mammor med barn och människor med behov av psykiatrisk vård. Ledorden i vår verksamhet är trygghet, kvalitet och integritet.

Välkommen till Casator Care!

CASATOR CARE

Villa Lindö

Behandlingshem

Behandlingshemmet vänder sig till mammor med barn (0 till 12 år och medföljande syskon upp till 15 år) samt gravida kvinnor med psykiatrisk problematik, psykosocial problematik och/eller missbruksproblematik.

Kontakt:
Cecilia Friberg
Tel: 070-172 67 64

Villa Lindö

Utredning & tjänster

Vi utför utredningsuppdrag och tar emot akutplacerigar. Målgruppen är förälder med barn, familjer med barn och gravida kvinnor. Verksamheten är förlagd i centrala Kalmar. Plats finns för upp till 8 personer (barn 0-13 år och medföljande syskon upp till 16 år).

Kontakt:
Klara Idensjö
Tel: 070-851 15 25

Sörgården

Behandlingshem

Vården ges i första hand till människor som är i behov av psykiatrisk vård enligt SOL till medicinskt färdigbehandlade med psykiska funktionshinder. Vi har både HVB och särskilt boende.

Kontakt:
Cecilia Kindahl
Tel: 070-210 21 99

Casator Care | Norra Vägen 35 | 392 34 Kalmar | www.casatorcare.se

MED KOMMUNIKATION I FOKUS

Mogård är en stiftelseägd non-profit verksamhet som erbjuder tjänster till personer som kommunicerar på teckenspråk eller använder alternativa kommunikationsformer och som har ytterligare funktionsnedsättning.

Våra tjänster omfattar insatser inom **LSS**, med egna boenden på flera platser i landet, och inom **SoL** med bland annat **HVB-hem**. Vi har också en egen **gymnasiesärskola**, med nationellt upptagningsområde, för elever med en kombination av kommunikativa och andra funktionsnedsättningar. Vår teckenspråkiga **folkhögskola**, med allmän kurs, är för dig som är intresserad av vuxenutbildning. Folkhögskolan hittar du i Stockholm, Finspång och Åkarp.

För mer information besök: www.mogard.se eller kontakta oss på tel: 010-471 66 00 eller e-post till: info@mogard.se

Värnamo satsar på ungdomarna

Värnamo satsar för att hjälpa ungdomar med problem som är i behov av stöd. Antalet ungdomsbehandlare blir dubbelt så många, från två till fyra, och det blir fler nya stödboenden. Ungdomarna får en egen lägenhet och stöd från ungdomsbehandlare. Källa: SR.se

Åtalas för våldtäkt på behandlingshem

En 17-årig pojke åtalas för sexuella övergrepp på en annan pojke på behandlingshemmet Tunagården i Malmö där de båda var intagna. Åtalet gäller våldtäkt mot barn. Källa: Sydsvenskan.se.

En tredje del av HVB i Uppsala fick kritik

En tredjedel av Uppsala läns HVB-hem kritiserades förra året av Socialstyrelsen. Källa: UNT

Ingen beroendevård på Westsura herrgård

Attendo har avslutat den beroendevård som under fem år bedrivits på Westsura herrgård utanför Surahammar. Verksamheten har under en längre tid gått med förlust. Herrgården ska istället bli ett tillfälligt boende för asylsökande. Källa: SR.se

Carema i utställning

Virserums konsthall tillägnar Carema vårens utställning. Arbetsnamnet på utställningen är än så länge: "Carema, min vän." Namnet på utställningen ska likt dess innehåll få människor att tänka till och ha åsikter. Källa: Smålandstidningen

Stiftelsen Mogård startar forskningsfond

Stiftelsen Mogård har upprättat Mogårds Forskningsfond (MoFoF) som för första gången utlyser medel för forskning och utveckling som är relevant för Mogårds verksamhet och olika brukarkategorier.

På nya poster

Åsa Hagberg är ny psykiatrichef på Akademiska sjukhuset. Andreas Berggren är ny vd i Carema Sjukvård. Regeringen har utsett Nils Öberg till ny generaldirektör för Kriminalvården.

Missförhållanden når inte fram

Lex Sarah gäller sedan 1 juli hela socialtjänsten. Det innebär att missförhållanden som "har inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet, fysiska eller psykiska hälsa" ska anmälas till Socialstyrelsen som är tillsynsmyndighet.

SvD har granskat Lex Sarah anmälningar från SiS institutioner och kan visa att många av larmen fastnar inom SiS.

Av 17 rapporter som inkommit sedan den 1 juli 2011 har bara tre genomgått den bedömning som enhetschefen ska göra

innan händelsen eventuellt blir en lex Sarah-anmälan. Ett fall har bedömts som allvarligt och rapporterats vidare till Socialstyrelsen.

Två exempel på ärenden som inte nått Socialstyrelsen och blivit liggande ett par månader är en bruten arm och en allvarlig självskada med risk för förblödning.

Från granskningsenheten på SiS säger

Susanna Åhgren till SvD att allvarliga incidenter inträffar men att frågan är om det är ett missförhållande som får allvarliga konsekvenser för den enskildes liv, hälsa och säkerhet. Hon bedömer att alla verksamheter behöver få hjälp från Socialstyrelsen för att kunna göra korrekta bedömningar.

Hemsida ger stöd och hjälp till unga

När människor drabbas av psykisk sjukdom tvingas närstående agera både övervakare och stödperson. Forskning vid Sahlgrenska akademien visar att stöd via internet kan vara en bra hjälp.

Ett forskningsprojekt vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet, har under två år följt unga med psykiskt sjuka närstående för att studera hur de upplever sin situation, och vilka behov de har.

I studien, som publiceras i Journal of Psychiatric Mental Health Nursing, vittnar ungdomarna om hur känsloladdat det är att bevittna någon nära förändras på grund av sin sjukdom.

– De här ungdomarna tvingas gå från att vara en vän, familjemedlem eller partner till att bli den drabbades övervakare. De får ett ofrivilligt åtagande som de tar allt ansvar för, men saknar samtidigt professionellt stöd, säger Ingela Skärsäter, forskare vid Sahlgrenska akademien som leder forskningsprojektet.

I projektet har forskarna skapat en hemsida där unga kunnat få utbildning, råd och stöd. Innehållet på hemsidan har

skapats av ungdomarna själva, i samarbete med forskarna, och anpassats efter deras behov och synpunkter. Hemsidans nytta har utvärderats vetenskapligt genom att en grupp ungdomar fick använda webbsidan under åtta månader, och sedan jämfördes med en grupp ungdomar som fick sedvanligt stöd genom broschyrer.

Bland annat jämfördes deltagarnas förmåga att hantera stress i det dagliga livet, hur många sociala kontakter de har, hur jobbigt de tycker att livet är, deras känsla av sammanhang, om de tycker att deras viktigaste behov är tillfredsställda och hur mycket annan

vård och stöd de behöver.

– Studien visar att de ungdomar som haft tillgång till projektets webbsida minskar sin stress. Men det ska understrykas att stöd via en hemsida inte är tillräckligt. Ungdomarna efterlyser också kontakt med andra i samma situation och konkret hjälp i vardagen, och inte minst en psykiatrisk vård som är tillgänglig för patienter men också tar hänsyn till närståendes behov, säger Ingela Skärsäter.

Nu lämnar forskarna över hemsidan till den ideella föreningen Suicidprevention i Väst. Webbsidan kommer att drivas vidare under www.livlinan.org.

För ungdomar med behov av stöd

Vi erbjuder en helhetslösning bestående av både undervisning och serviceboende. Vi har rymliga och ändamålsenliga lokaler för undervisning i små grupper eller enskilt. Skolan följer det individuella programmet som består av yrkesträning och verksamhetsträning.

Kontakta oss eller besök gärna vår hemsida för mer information.

SALBOHEDSKOLAN
AB SALBOHEDS GYMNASIESÄRSKOLA

www.salbohedskolan.se | 0224-566 00

- **Vi välkomnar familjer, barn med föräldrar samt familjer som väntar barn.**
- Vårt behandlingsarbete sker dygnet runt i en miljöterapeutisk anda och utgår från en systemteoretisk grundsyn.
- **Vi arbetar för en positiv, bestående förändring som vi tror utvecklas bäst om man själv är en aktiv del av förändringsprocessen.**
- Behandlingsarbetet utgår från individuella genomförandeplaner.

Läs mer på www.kangurun.se

Gråbrödragatan 9
532 31 Skara
Tel 0511 – 34 66 70
info@kangurun.se
www.kangurun.se

HÖGA KUSTEN VÅRD & OMSORG AB

Allt under samma tak...

HVB-Hem, 14 platser • Särskilt boende, 13 platser
Öppenvård, 10 platser • Träningslägenhet/Utslussningslägenhet, 25 platser
Vi gör även neuropsykiatriska utredningar.
HVB-Hem/Särskilt boende för personer över 18 år.

Målgrupp:

- Psykossjukdomar • Psykiskt sjuka missbrukare • Psykogeriatriska tillstånd • Självskadebeteende • Personlighetsstörningar
- Missbruksproblematik (även substitutionsbehandling som subutex och metadon vid opiatmissbruk.)
- Neuropsykiatriska sjukdomar (ADHD, Autism, Asperger) • Aggressionstillstånd • Utvecklingsstörningar
- Vårdkrävande patienter • Patienter som permitteras från LPT-vård • Patienter som permitteras från LRV-vård • Boende enligt SOL

Pris:

Särskilt boende ca 1400 kr/dygn. • HVB-Hem ca 1900 kr/dygn.
Öppenvård/träningslägenheter från 1200 kr/dygn.

Kontaktuppgifter:

Gunno Zetterkvist, bitr. verksamhetschef/leg. ssk/vub psykiatri • Tel: 070-291 48 69
Niklas Nordvall, verksamhetschef • Tel: 070-203 02 94
Vårvägen 4, 870 16 Ramvik • Tel: 0612-404 16 • www.hkvo.se

Giraff+ får 29 miljoner

En tryggare och friskare ålderdom är målet för projektet Giraff+ som nu får 29 miljoner kronor av EU för att utveckla avancerade tekniska hjälpmedel för äldre. Det internationella projektet, som leds av Silvia Coradeschi vid Örebro universitet, ska bland annat ta fram tekniska lösningar som gör det möjligt att kontinuerligt övervaka äldres hälsa.

Ny satsning på de mest sjuka äldre

Regeringen och SKL har träffat en överenskommelse för 2012 om utveckling av vården och omsorgen om de mest sjuka äldre. Under nästa år avsätts 1,1 miljarder kronor ur statsbudgeten. Medlen är huvudsakligen prestationsbaserade.

Nytt pris till Nicklas Kartengren, CAN

Ersta Vändpunkten har delat ut ett nyinstiftat pris till en person som under året har gjort en insats på området barn och missbruk. Priset tilldelades Nicklas Kartengren som byggt upp CANs verksamhet för barn som växer upp i familjer med missbruk.

Nya förvärv

Hallandshem och Vassbo Behandlingshem & skola har förvärvat av Baggium, som ägs och drivs av Humana. SRK Konsultation har förvärvat Dungens korttids.

Vivida Assistans öppnar kontor i Malmö

Vivida öppnar kontor i Malmö, dels för att öka tillgängligheten och kunna ge kunder och medarbetare en bättre service i Skåne, och dels för att underlätta arbetet och minska resandet för personalansvariga.

OK med vin till maten

Regeringen föreslår att alkohol ska få serveras på äldreboenden. Det nya förslaget innebär att både de som bor på äldreboenden och deras anhöriga, ska kunna serveras alkohol i gemensamma utrymmen med matsal utan att söka tillstånd. Det är ett avsteg från alkohollagen.

Hälften av kommunerna vräker barn

Allt färre personer behöver tillbringa natten utan tak över huvudet. Socialstyrelsens kartläggning uppvisar en minskning på 70 procent sedan år 2005. Då var det 950 personer som helt saknade bostad, i fjol var det cirka 280 personer.

Enligt den senaste rapporten finns det hemlösa i 288 av landets 290 kommuner. Regeringen har gett alla läns-

styrelser i uppdrag att stödja kommunerna i planeringen av arbetet med att motverka hemlöshet. Nationell samordnaren är Michael Anefur.

Syftet är att varje kommun utvecklar ett uthålligt och fungerande arbetssätt.

Dessutom kommer ”Öppna jämförelser” att införas, det vill säga en öppen redovisning och jämförelse mellan kommu-

nerna kring hur de lyckas i sitt förebyggande arbete.

Alla som är hemlösa har inte missbruksproblem eller en psykiskt dålig hälsa. En del av de vuxna som vräks är föräldrar.

I hälften av Sveriges kommuner vräks inga familjer med barn. Regeringen påpekar att i en del fall där det sker så är det på grund av några obetalda månadshyror.

Samtalen till jourhavande präst ökar

Samtalen till Jourhavande präst i Svenska kyrkan har sedan 2008 ökat med över 30 procent. Många ringer till Jourhavande präst regelbundet när ensamheten och ångesten blir för svår på natten.

Hittills under 2011 har Jourhavande präst tagit emot drygt 62 000 samtal, en ökning med cirka 3,5 procent jämfört med förra året.

Behovet av en mänsklig kontakt på natten är viktigt för många och en ökande andel av kontakterna är återkom-

mande.

– Människor är så oerhört ensamma. De har inte någon annan än Jourhavande präst att prata med - varken på dagen eller på natten. Många kan ha en psykiatrisk diagnos men hör inte hemma på psykakuten, förklarar Monica Eckerdal, samordnare för Jourhavande präst, fenomenet.

De vanligaste samtalsämnena i jouren är just psykisk ohälsa, relationer och ensamhet. Men även frågor och tro och liv förekommer.

Vem som helst kan ringa till Jourhavande präst och man får vara anonym. Jouren är öppen varje natt och numret är 112. Samtalet är gratis.

Öppenpsykiatrin missar ADHD

Enligt öppenpsykiatris register fick tre procent av alla som behandlades i öppenpsykiatrin under 2009 diagnosen ADHD. I själva verket är antalet ADHD-patienter sju gånger högre, visar en studie vid Sahlgrenska akademien.

En genomgång av 20 års registerdata omfattande drygt 56 000 patienter som vårdats inom vuxenpsykiatrin i Lund visar att diagnosen ADHD fortfarande är relativt sällsynt. Av alla som under 2009 var i kontakt med den öppna vuxenpsykiatrin fick knappt tre procent diagnosen. Forskare vid Sahlgrenska akademien, som gjort fördjupade undersökningar på de aktuella pa-

tienterna, kan visa att andelen patienter med ADHD i själva verket var sju gånger fler.

I en studie som redovisas i en avhandling vid Sahlgrenska akademien och som handletts av Christopher Gillberg, fick patienter och vårdpersonal svara på frågeformulär. Därefter valdes en grupp patienter ut som erbjöds en noggrann utredning av specialistläkare och neuropsykolog. Syftet var att ta reda på hur vanligt det är med ADHD hos patienter inom vuxenpsykiatrin.

De fördjupade utredningarna visade att 22 procent av patienterna som behandlades i den öppna vuxenpsykiatrin hade ADHD, men att bara tre

procent faktiskt fått diagnosen. Studien visade också att hälften av ADHD-patienterna fått annan psykiatrisk diagnos, vanligast depression men också störningar relaterade till bruk av alkohol och/eller droger.

– Resultaten visar att patienternas utvecklingshistoria och kognitiva funktioner bör uppmärksammas mer inom vuxenpsykiatrin. Det skulle leda till säkrare diagnoser, till en bättre förståelse av patienternas problem och framför allt till en mer adekvat behandling, säger doktoranden Lena Nylander som baserar sin avhandling på studien.

Länk: <http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/27819>

BRIZAD www.brizad.se
BEHANDLINGS KONSULT AB

Kraftigt förstärkt familjehemsvård

- Konsultstöd med 24-timmars jour
- Egen psykiatriker
- Tillgång till psykolog, terapeut
- En familjehemsförälder hemma på heltid
- Undviker dubbelplaceringar
- Akutplaceringar
- Utredningar

Vår verksamhet finns i följande län:
Skåne, Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Gävleborg och Norrbotten

Kontakta oss så berättar vi mer!
Christina Kråke
070-837 19 01
christina.krake@brizad.se

Lena Maria Grandin
070-837 21 78
lenamaria.grandin@brizad.se

Nyheter från Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Konferens "Barnrättsdagarna"
Örebro 17 – 18 april 2012.

Nyutkomna böcker
Stöd till barn som upplevt att mamma utsätts för våld - erfarenheter från en studie av barn som deltagit i Bojens grupprogram

Utvärderingen visade att barnens generella symtom på psykisk ohälsa och posttraumatisk stress förbättrades. Rapporten avslutas med rekommendationer om hur vi kan underlätta för barn vars mamma utsätts för våld att berätta och att ge dem stöd.
Kommer mars 2012.

Kroppslig bestraffning och annan kränkning av barn i Sverige- en nationell kartläggning 2011
Det är angeläget att förekomsten av barnmisshandel i Sverige följs upp för att i god tid uppmärksamma förändringar och anpassa förebyggande insatser till ändrade misshandelsmönster. I boken redovisas den tredje nationella kartläggningen av föräldrars och barns erfarenheter och attityder till fysisk bestraffning och annan kränkning av barn.
Utkom december 2011.

För mer information, anmälan till konferensen och beställning av böckerna
www.allmannabarnhuset.se

12-14 september 2012
Boka in Nordiska Barnvårdskongressen i Stockholm

ESSAGRUPPEN **ESSAGRUPPEN HVB-HEM**

Essagruppen HVB AB är ett behandlingshem som vänder sig till ungdomar/pojkar mellan 13 och 19 år och som har bakgrund i varierande kulturella uppväxksammanhang (även svenska ungdomar/pojkar välkomnas).

Särskild kompetens för romer samt ungdomar med annan etnisk/ kulturell bakgrund. Socialstyrelsen utövar tillsyn på verksamheten.

HVB hemmet är beläget mellan Stockholm-Arlanda och Uppsala. SoL och LVU platser samt akutplatser.

Ett unikt HVB-hem för pojkar/unga män 13-19 år
Essagruppen är ett litet och familjeliknande HVB hem

Tel: 0174 - 21 336
Fax: 0174 - 21 337
www.essagruppen.se

Kontakt:
Esa Isberg, vd,
tel. 0768-68 65 43.

Vi kan erbjuda ett familjärt boende för ungdomar som av någon anledning inte kan bo hemma. Vi arbetar i medlevarskap vilket innebär att vi bor och lever tillsammans med ungdomarna. Vår verksamhet använder lösningsfokuserad metod med miljöterapeutiska inslag och KBT.

Nya Forsbacka HVB-hem AB

Målgrupp; Pojkar och flickor i 13-20 år   Antal platser, 6+4

Vi tar emot placeringar från hela landet på SoL och Lvu.
Nya Forsbacka HVB-hem AB 070 661 20 93
Hemsida www.forsbacka-hvb.se Mail fam.forsbacka@gmail.com

 KBTstruktur
stabilitet · trygghet · kompetens

ASPERGER - AUTISM - ADHD

- ✓ LSS-boende
- ✓ Daglig verksamhet
- ✓ Samtalsterapi
- ✓ Psykologmottagning i Göteborg
- ✓ Nytt LSS boende utanför Göteborg 2012

Våra verksamheter finns i Mälardalen samt Göteborgsområdet

För ytterligare information eller vid intresse av placering är du välkommen att kontakta VD Christofer Markén.

KBT Struktur
Christofer Markén
0708-80 16 50
c.marken@kbtstruktur.se
www.kbtstruktur.se

**VÅRT MÅL ÄR DEN
DAG VÅRA GÄSTER
KLARAR SIG UTAN OSS**

 SOLVIKEN
Startade 1938

Nu ett ISO-certifierat behandlingshem!
Ett kvalitets- och miljömedvetet behandlingshem.

Målgrupp:
Män och kvinnor med psykiska och/eller sociala handikapp. Även LVM, LPT och LRV.

Solviken HVB • Spånggatan 7 • 570 82 MÅLILLA
Tfn 0495 - 201 06 • Fax 0495 - 209 40
www.solviken.se • info@solviken.se

Häktad för våldtäkt mot barn på HVB

En 17-årig pojke har häktats misstänkt för våldtäkt mot barn. Offret är en 14-årig pojke och brottet skall ha ägt rum på SiS behandlingshem Tunagården utanför Malmö där de båda var placerade. Källa: Skånskan.se

Rätt Spår köper ungdomshemmet Börstil

Det privatägda vårdföretaget Rätt Spårgruppen AB köper halva ungdomshemmet Börstil utanför Östhammar som ägs av Skillstreaming AB. Källa: UNT.se

Årets yrkeskvinna driver Visslan HVB

Annika Wassberg är utsedd till Årets yrkeskvinna i Kristianstad. Hon driver Visslan HVB. Källa: Kristianstadsbladet

Attendo vinnare vid äldreupphandling

Äldrenämnden i Linköping har beslutat om upphandlingen av åtta äldreboenden i Linköping. Attendo fick fyra kontrakt, Carema två och Aleris två. Källa: SVT.se

Tre av 700 har valt privat hemtjänst

Fyra företag har erbjudit privat hemtjänst i Rättvik och Leksand, men endast tre av närmare 700 brukare har valt ett privat alternativ. En av företagen tror att det är för lite information som är orsaken till att få valt privat. Källa: SVT.se

För få aktiviteter på äldreboenden

Bara fyra av tio äldreboenden i 150 granskade kommuner uppfyller målet att ha minst två dagliga aktiviteter på vardagar. På helgerna är det bara en av fyra kommuner som har sysselsättning för de äldre, som till exempel högläsning, musikstunder och bakning. Källa: SR.se

Brister vid ETC

Socialstyrelsen konstaterar att värden brister i uppföljningar av minnesstörningar efter elchocksbehandling. Av 127 som fått behandlingen har 36 rapporterat oönskade effekter.

Mer information mellan vårdaktörer

Regeringen har beslutat att se över hur en mer sammanhållen och ändamålsenlig informationshantering inom och mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten bör se ut. Lena Lundgren är utredare.

De senaste åren har det skett stora strukturförändringar inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. I individu-

ella vård- och omsorgssituationer krävs därför ett fortlöpande samarbete.

Den som rör sig inom och mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten möter idag allt fler vårdgivare, apotek och utförare inom socialtjänsten. Personuppgifter och information om tidigare insatser, såsom läkemedel och behandlingar,

kan därför vara av stor vikt för ansvarig personal att ta del av. Information måste kunna utbytas på ett säkert och integritetskyddande sätt över organisatoriska gränser, såväl nationellt som internationellt.

Rätt information i rätt tid för rätt användare är nyckeln för att göra ett bra arbete för den enskilde.

Färre unga röker och dricker

Tobaks- och alkoholkonsumtionen minskar bland både pojkar och flickor. Det framgår av 2011 års drogvaneundersökning som CAN presenterat.

Alkoholkonsumtionen, och andelen som överhuvudtaget dricker alkohol, har varit sjunkande under ett antal år.

2011 års undersökning visar att 54 procent av pojkarna och 58 procent av flickorna i årskurs 9 uppgav att de druckit alkohol. Även bland eleverna i gymnasiet år 2 har andelen

alkoholkonsumenter minskat, 83 procent av pojkarna och 84 procent av flickorna uppgav att de hade druckit alkohol det senaste året.

Trots små skillnader framgår det av årets undersökning att flickorna ligger på en högre nivå än pojkarna när det gäller intensivkonsumtion (drack en flaska vin eller motsvarande vid ett och samma dryckestillfälle), något som historiskt varit vanligare bland pojkar.

– Det är ett tecken på den

utjämningsprocess i alkoholvanor mellan pojkar och flickor som pågått under en längre tid och som blivit allt tydligare under de senaste 10-15 åren, säger Håkan Leifman direktör på CAN.

Behov av bättre kunskap vid ADHD

Det krävs mer forskning för att ta reda på hur metoder för både diagnostik och behandling av ADHD respektive autismspektrumtillstånd fungerar. Vissa läkemedel har på kort sikt visats lindra ADHD-symtom, men risken för biverkningar på lång sikt är oklar. Det skriver SBU, Statens beredning för medicinsk utvärdering, i ett pressmeddelande.

I Sverige används ett tiotal olika instrument som stöd för att ställa diagnoserna ADHD respektive autismspektrumtillstånd (Aspergers syndrom, autism och atypisk autism). För de flesta av dem saknas forskning som visar hur de fungerar. Det visar en granskning från SBU.

– Bristen på vetenskapliga

svar på dessa viktiga frågor får inte feltolkas som att instrumenten inte har något värde alls i diagnostiken. Men de behöver utvärderas systematiskt för att specialistvården ska kunna avgöra vilka som ska användas och på vilket sätt, säger Lars Jacobsson, ordförande för SBUs projektgrupp.

Forskningen om behandlingsmetoder lämnar också många frågor obesvarade. I dag används många olika behandlingar men nyttan och riskerna har sällan studerats vetenskapligt.

Ett undantag är läkemedlen metylfenidat och atomoxetin, som har visats lindra symtom som uppmärksamhetsproblem, impulsivitet och överaktivitet hos både barn och vuxna med ADHD på tre veckor till sex

månaders sikt. Det går inte att bedöma nytta och risker när behandlingen pågår längre än 6 månader. Läkemedlen kan ha biverkningar på kort sikt, till exempel nedsatt aptit och mag-tarmbiverkningar.

Det behövs långtidsstudier för att bedöma om risken för missbruk i vuxen ålder påverkas hos personer som behandlats med centralstimulerande ADHD-läkemedel som barn.

SBU har också gått igenom forskning om hur det är att leva med ADHD och autism. Studierna visar att många upplever olika former av utanförskap och brist på socialt stöd. Vid autismspektrumtillstånd är det viktigt att hela familjen får stöd eftersom syskon ofta blir särskilt utsatta.

När resurserna inte räcker till...
...erbjuder

Norrgården - Heimdal

Skola med integrerad behandling för barn i åldrarna 7-12 år!

Vi erbjuder:

- Metoder och kunskap i neuropsykiatri
- Sammanhållen skoldag med hög struktur
- Små undervisningsgrupper med specialpedagogiska insatser
- Lektioner i social träning, empati och impuls kontroll (ART)
- Nätverk och familjearbete

Ring gärna och boka tid för ett studiebesök!

Enhetschef Gunilla Lundström
e-post gunilla.lundstrom@varljus.se
070 - 681 46 57, 08 - 755 24 04, 08 - 755 58 68
Adress Norrgården - Heimdal Missionsvägen 16 167 33 Bromma

www.varljus.se/verksamheter

Vinnare av bland annat Stockholms läns landsting och Härnösands Kommuns upphandlingar av personliga larm 2011

Besök oss för en demo i monter 53 i
samband med mässan Psykisk O-Hälsa
Barn och Unga i Stockholm 8-9 februari

När det känns hopplöst och uppgivet – ring Roslagens Elevhem

Vi är behandlingshemmet som specialiserat oss på de ungdomar som har det svårast. Ofta har de som blir elever hos oss redan erfarenhet av flera behandlingshem eller familjehem. Och misslyckats. Vår idé är att de ska lyckas hos oss.

Vi tar emot flickor och pojkar mellan 12-17 år som har svåra problem

Ensamkommande flyktungdomar
med psykiska problem har vi plats för med kort varsel.

Flickor som skär sig

Vi har en enhet för flickor och pojkar med självskadebeteende.

Utagerande pojkar

Vi tar emot snabbt

Vid frågor kring placering ring:
Kent Kmety 0736-48 41 42

För mer information besök vår hemsida
www.roslagenselevhem.se

27-28 MARS 2012 | CITY CONFERENCE CENTRE | STOCKHOLM

VUXNA OCH PSYKISK HÄLSA

Välkommen till årets självklara mötes-
plats för dig som arbetar med vuxnas
psykiska hälsa.

Plenumföreläsning *Petter Askergren*, rappare och
låtskrivare | **Moderator:** *Annika Dopping*, journalist

De professionellas bidrag till återhämtning från allvarliga psykiska problem

Alain Topor, leg psykolog, docent

Vad är på gång inom Arbetsförmedlingen?

Henrietta Stein, chef för Rehabilitering till arbete

Gränsöverskridande rehabilitering

Björn Ogéus, överläkare vid enheten för psykosomatisk
medicin Landstinget Västmanland, Västerås

Personlighetsstörningar – kriterier och symtom

Helena Bingham, leg psykolog, vd Psykoterapiforum

Att bemöta personer med personlighetsstörningar

Maria Bauer, beteendevetare, handledare, författare

Bättre vård – mindre tvång

Susanne Rolfner Suvanto, fil mag/utb koordinator SKL

Tvångsvård och rättssäkerhet

Sofia Åkerman, författare och sjuksköterska

Uteliggare i psykos

Ami Rohnitz, ordförande RSHM Stockholms län

Lättillgänglig webbstöd för psykiatri i Stockholms län

Kristina Martinen, processledare Hälso- och sjukvårds-
förvaltningen Stockholms Läns Landsting

Valfrihetsstress och trygghetsnarkomani

David Eberhard, psykiater och författare

Deltagaravgift:

2 dagar 2 495:- inkl för-/eftermiddagskaffe och lunch.

1 dag 1 895:- inkl för-/eftermiddagskaffe och lunch.

Alla priser är exklusive moms.

Anmälan: Telefon 08-23 73 10, info@expomedica.se
eller www.vuxnaochpsykiskhalsa.se

Arrangör:

EXPO MEDICA

Samarbetspartners:

Mediapartner:

WWW.VUXNAOCHPSYKISKHALSA.SE

Fortsatt krav på steriliseringskrav

Regeringen har beslutat att steriliseringskravet vid könsbyten ska vara kvar.

Mer stöd till barn som bevittnat våld

Regeringen har gett Brottsförmyndigheten i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser för att barn som har bevittnat våld och andra övergrepp i nära relationer. Dessa ska i högre grad synliggöras i förundersökningar om sådana brott och därmed förbättra dessa barns möjligheter att få brottskadeersättning samt annat stöd och skydd.

Intresse för hästar inom rehabilitering

Intresset för hästar som rehabilitering och hjälp mot psykisk ohälsa ökar. Det visar en enkätundersökning med hästföretagare osm Jordbruksverket gjort.

Syfilis orsak till "psykiatriska" problem

Akademiska sjukhuset i Uppsala lex Maria anmäler ett fall där en man behandlades för psykiska problem fast han i själva verket led av den ovanliga könssjukdomen syfilis. I ett pressmeddelande säger chefsläkare Filippa Nyberg: "Syfilis som drabbar hjärnan är mycket ovanligt i Sverige och det är viktigt att fundera över ovanliga diagnoser när ett sjukdomsförlopp inte är som förväntat."

Missbruk av fentanylplåster ökar

Det blir allt vanligare att missbruka fentanylplåster - ett medel som används mot svår smärta, framför allt för cancerpatienter. Flera dödsfall har inträffat och Socialstyrelsen ska nu granska läkares förskrivning av medlet.

Skrev på Facebook - sparkad och åtalad

En kommunanställd man blev lex Sarah anmäld för att han ansågs hårdhänt på äldreboendet där han jobbade. Då skrev han om en åldringshygienvård vilket ledde till avsked och åtal eftersom han skrivit under försäkran om tystnadsplikt. Källa: Borås tidning

Personer i särskilt boende har minskat

Antalet personer i åldern 65 år eller äldre som bor i särskilt boende har minskat samtidigt som antalet med beviljad biståndsprovad hemtjänst i ordinarie boende har ökat. Det visar statistik från Socialstyrelsen som redovisar uppgifter för den 1 april år 2011.

Cirka 89 000 personer i ål-

dern 65 år och äldre bodde permanent i särskilda boendeformer. Detta motsvarar cirka fem procent av befolkningen i åldersgruppen. Bland personer 80 år och äldre var motsvarande andel cirka 14 procent. Cirka 70 procent av personerna i särskilt boende var kvinnor.

I åldersgruppen 65 år och

äldre och som bodde i ordinarie boende fanns det den 1 april 2011 drygt 160 600 personer som hade beviljad biståndsprovad hemtjänst. Detta motsvarar cirka nio procent av befolkningen i åldersgruppen. Bland personer 80 år och äldre var motsvarande andel cirka 23 procent.

Evidens ger ökad transparens

Inom flera människovårdande yrken satsas det för fullt på att etablera evidensbaserad praktik. Kajsa Svanevie vid Umeå universitet har följt införandet av det nya arbetssättet inom socialtjänsten under de senaste tio åren.

– Den största förändringen är att beslutsfattandet blir mer transparent och möjligt att kritiskt granska, säger Kajsa Svanevie.

Evidensbaserat arbete innebär att till exempel socionomer förenar brukares och patienters önskemål med egna yrkeserfarenheter och bästa befintliga vetenskapliga kunskap, och därefter följer upp resultaten. Kajsa Svanevie har i sin avhandling studerat introduktionen av arbetsmodellen inom socialtjänsten sedan år 2000, när ett nationellt program sjösattes på uppdrag av regeringen. Anledningen var att det rådde kunskapsbrist om vad socialtjänstens insatser egentligen ledde till.

– Då var det ganska ovanligt att resonera om resultat i social verksamhet. Inte ens socialchefer visste i vilken utsträckning

socialtjänsten gjorde någon nytta, och hur det egentligen gick för omhändertagna barn eller för människor med missbruksproblem inom olika former av samhällsvård, säger Kajsa Svanevie.

Hon menar att den största förändringen med införandet av evidensbaserad praktik är den ökade transparensen inom yrkesutövningen.

– Idag förväntas socialarbetare kunna visa på innehållet i olika insatser, vad åtgärderna leder till och också redovisa kunskapsgrunden för sitt beslutsfattande.

Det nya arbetssättet har ökat fokus på om utsatta medborgare får den hjälp som faktiskt möter deras behov, men inom forskarvärlden har tuffa kontroverser blossat upp omkring hur vetenskaplig kunskap om sociala insatser bäst kan genereras, viktas och värderas. Samtidigt har etableringen gynnats av medborgarsamhällets ökande krav på redovisad nytta av skattemedel. Lagstiftning med krav på kvalitet och utvärdering har främjat införandet, liksom yrkesetiska

Kajsa Svanevie

riktlinjer som föreskriver en förankring i vetenskap och beprövad erfarenhet.

Enligt Kajsa Svanevie är det en bit kvar innan arbetsmodellen är helt etablerad inom socialtjänsten. Evidensbaserat arbete ställer krav på socialtjänstorganisationens klientuppföljning och stimulans till yrkesverksammas forskningsengagemang, något som förutsätter en samverkan mellan universitet och kommuner, och integrering mellan forskning och praktik.

– Här finns en del att göra, om man tror på vikten och värdet av evidensbaserad praktik i socialt arbete, säger Kajsa Svanevie.

Utsatt jobb på behandlingshem

Vision har undersökt behandlingsassistenternas arbetsmiljö. Undersökningen har besvarats av 700 assistenter på privata och offentliga HVB-hem. Fler än hälften uppger att de har ar-

betspass som är längre än fem timmar utan rast. Åtta av tio tycker att jobbet är psykiskt påfrestande, och på tre av fyra arbetsplatser förekommer ensamarbete.

Mer än var tredje har blivit utsatt för hot eller våld det senaste året, och en ännu större andel tycker att deras arbetsplats brister i att förebygga hot- och våldssituationer.

SiS LVM-hem Rällsögården, 8 mil norr om Örebro och 1,5 mil söder om Kopparberg, tar emot män med alkohol-, narkotika- och/eller blandmissbruk enligt LVM, SoL, Kontraktsvård och § 56 KvaL och har 27 platser fördelat på tre avdelningar.

Sedan 2010 kan Rällsögården även ta emot döva och hörselskadade klienter. På Rällsögården bedrivs en helhetsinriktad behandling som bygger på kognitiv teori, från abstinensbehandling till motivation och behandling, på både läsbar och öppen behandlingsavdelning. Alla klienter erbjuds individuell behandling, utifrån den utredning som genomförts med DOK, ASI och MAPS, med inslag som bl.a. CRA, ÅP, MI, kriminalitetsprogram, nätverksarbete och praktiskt arbete.

Rällsögården 106, 714 93 Kopparberg
Växel: 0580-422 00 Fax: 0580-420 93
För mer information om Dövprojektet besök vår hemsida: www.stat-inst.se/rallsogarden

Statens
institutions
styrelse SiS

FANNABACKEN LVB

För ungdomar 15-20 år med psykosocial problematik och neuropsykiatriska funktionshinder.
Centralt beläget i Enköping med mångkulturell kompetens och KBT-inriktade behandlingsmetoder.

Vi arbetar utifrån individuell behandling och erbjuder, utredningar, beteendeanalyser, terapeutiska samtal mot bl.a. fobier och OCD, ART, teckneekonomi, ADL-träning, stöttning till aktiv fritid och nära samarbete med skola/praktikplats.

Kontaktperson: Yvonne Nordlund • Mob: 0702-89 89 90
Parkgatan 39, 745 49 Enköping • Telefon: 0171-44 79 09

EN TRYGG MILJÖ ATT VÄXA I

STÖDBOENDE FÖR UNGDOMAR MELLAN 15-20 ÅR

WWW.FRÅLSNINGSARMEN.SE/LOCUS
LOCUS@FRÅLSNINGSARMEN.SE
TEL: 08 6672182

Välkommen till BjörsundsHemmet

BjörsundsHemmet ser som sin främsta uppgift att förhöja funktionsnivån i det vardagliga livet för ökad livskvalité och livsglädje. Vi hjälper våra gäster att växa som människor utan att inkräkta på deras integritet, att ge trygghet, livsglädje och livsrum i en så hemlik miljö som vi någonsin kan skapa tillsammans.

**BJÖRSUNDS
HEMMET AB**

635 05 Eskilstuna. Tel 016-961 28 Fax 016-961 29

Ring 0708-39 92 20 för anknytning.

Anknytning är livsviktigt för en ung människa på glid. I vår behandling bygger vi ny tillit genom en stark personlig relation samtidigt som vi skapar självförtroende genom att hålla oss nära den vardag som är målet för våra ungdomar. Hos oss bor man själv, men aldrig ensam, man

går i skolan eller jobbar, men aldrig vind för våg och man samtalar, men aldrig i förhørsform.

Vi erbjuder en unik helhetssyn, som både hjälper unga människor att komma tillbaka och minskar pappershögarna hos våra myndigheter.

Välkommen till Cean.

Cean
CEAN GRUPPEN

Krisen i centrum

Nytt forum lockade hundratals

Text och Foto: Marie Bergström

Hur hjälper man barn som blivit sexuellt utnyttjade och människor som blivit traumatiserade i krig? Ämnena på Traumadagen var inte lättsamma – men uppskattade. – Det har saknats ett sådant här forum, säger projektledare Michaela Wall.

Traumadagen lockade 320 personer till Waterfront Congress i Stockholm i början av december.

– Det var verkligen över förväntan, med tanke på att vi bara hade en dag, säger Michaela Wall, vid Expo Medica.

De arrangerade forumet för första gången.

– Vi tyckte att det saknades en sådan mötesplats med tanke på alla människor som kommer från krig och krisdrabbade länder, men även andra som till exempel utsatts för våld i nära relationer.

Innehållet var varierat.

Under dagen fick deltagarna bland annat lyssna på Fabian Bengtsson, vd för Siba, som berättade om hur han kidnappades 2005 och satt inlåst i en låda i 17 dagar.

Många av föreläsarna gav konkreta tips för arbetet med människor i kris och besökarna kunde även prova på en frisläppande övning som används för att hjälpa soldater med posttraumatiskt stressyndrom.

– Vi fick ett fantastiskt gensvar från besökarna att det här har saknats. De var nöjda med forumet, säger Michaela Wall.

Dagen efter Traumadagen arrangerade Expo Medica ytterligare ett nytt forum: Beroendedagen.

– Det är också något som verkligen har saknats. Man pratar ofta om drog- och alkoholberoende, men man glömmer bort sexberoende och spelberoende - som även kan vara dataspel. Det är samma delar av hjärnan som aktiveras.

Båda forumen kommer att upprepas.

– Vi kommer definitivt att göra om det nästa år. På Traumadagen ska vi ha en större utställning och vi ska vara mer tydliga med att det är psykosomatiskt. Jag tror inte att folk förstod det i år. ■ ||▶

Traumadagen är en mötesplats för de som arbetar med psykotrauma. Huvuddelen av en befolkning (60-80 procent) kommer att exponeras för potentiellt traumatiska händelser under sin livstid. Ordet trauma har sitt ursprung i grekiskan och begreppet psykiskt trauma handlar om att psyket har skadats. En del av de människor som upplevt en traumatisk händelse får också fortsatta problem i form av psykisk ohälsa.

Källa: Traumadagen

Svårt att riskbedöma psykiskt sjuka

"Som att hitta en nål i en höstack"

Text och Foto: Marie Bergström

Det är nästan omöjligt att förutse om en psykiskt sjuk person kan vara farlig.

Ändå genomförs allt fler "farlighetsbedömningar".

– Det finns ett stort politiskt tryck, säger **Martin Grann**, utvecklingschef vid kriminalvården.

Under Traumadagen pratade Martin Grann om hur allmänhetens inställning till psykiskt sjuka har förändrats.

Enligt honom har människor blivit mer positivt inställda till tvång.

– På 70-talet var det mer fokus på de personer som hölls inspärrade otillbörligen. I dag finns ett politiskt mandat för att låsa in tio galningar för mycket om man kan hindra en från att göra något riktigt dumt, säger han.

Det kan delvis bero på en snedvriden bild av människor med psykiska problem.

– Den populära bilden spelar in. För många är Hannibal Lecter en prototyp för psykiskt sjuka.

Det kan skapa en rädsla för personer med

psykiska problem som är oproportionerligt stor. För i själva verket är det mycket större risk att bli slagen av sin man hemma än att bli överfallen av en psykotisk galning på gatan.

Enligt Martin Grann sker mindre än ett (0,8) fall per år där en psykiskt sjuk person ger sig på en främling.

– Man behöver statistiskt sett leva 13 miljoner år för att uppleva det.

Han tror att den stora rädslan har att göra med människors upplevda känsla av kontroll. De flesta väljer att umgås med människor som de känner sig trygga med, men det är svårare att påverka vem man sitter bredvid på bussen.

– Om en knarkare dödar en annan knarkare kan man tänka att man inte vistas i de kretsarna. Och även om man bråkar med

sin sambo ibland går de flesta inte och är rädda för att deras sambo ska döda dem.

Medierna späder på rädslan genom att ge brott där psykiskt sjuka är inblandade extra stort utrymme.

– Så fort det händer något är den stora frågan i mediala diskussionen: "Vad är det för diagnos?" Man gör en psykiatrisering av ondska.

Synen på psykologers roll har också förändrats.

– Det har skett ett paradigmskifte där psykologer har ansvar över patienter även långt efter det senaste besöket, säger Martin Grann.

Utvärderingar för att bedöma om psykiskt sjuka personer kan vara farliga för omgivningen har blivit vanligare.

Trycket ökade enligt Martin Grann efter ►►

”Ur ett människorättsperspektiv är det intressant att personer kan låsas in för att det finns en risk att de ska skada någon. Inte för att de har gjort något.

Martin Grann talade under Traumadagen om vågen av så kallade ”farlighetsbedömningar”.
– Det är ett yrkesetiskt dilemma. Om jag tror att min patient kan vara farlig så måste jag ta hänsyn till eventuella brottsoffer. Men på hur svaga grunder kan man spärra in någon?

mordet på Anna Lindh och nyligen aktualiserades frågan igen efter massakern på Utöya, när Anders Behring Breivik fick diagnosen paranoid schizofreni.

Men att förutsäga hur en person ska bete sig är svårt.

Martin Grann har tillsammans med andra forskare genomfört en studie för att ta reda på om farlighetsbedömningarna fungerar. Undersökningen visar att sannolikheten att hitta personer som är farliga med hjälp av en riskbedömning är något större än slumpen.

– Det har lite karaktären av att hitta en nål i en höstack och det går kanske inte.

Det beror på att människor generellt är oförutsägbara.

– Det är väldigt svårt att förutse mänskligt beteende. De flesta människor vet inte själva vad de kommer att göra.

Ändå genomförs bedömningarna alltså i stor skala och Martin Grann är kritisk.

– Ur ett människorättsperspektiv är det intressant att personer kan låsas in för att det finns en risk att de ska skada någon. Inte för att de har gjort något.

Samtidigt tycker han att det i vissa fall finns fog för bedömningarna.

– Jag tycker att man ska spara riskbedömningen till kvalificerade fall: Personer som har bevisat farlighet. ■ |||▶

Var tredje bedömning felaktig

De metoder som finns för att bedöma farlighet är osäkra. 2005 genomförde SBU en utvärdering på uppdrag av regeringen. Granskningen visar att omkring var tredje bedömning är felaktig.

De speciella checklistor och expertbedömningar som används är säkrare än slumpen men i studierna missbedöms mer än en fjärdedel av de personer som senare begår våldshandlingar, vid uppföljningar på några års sikt.

Studierna visar också att knappt 70 procent av de bedömningar som anger hög risk för våldshandlingar är korrekta.

Få våldsbenägna

Bedömningar av risken för våld kan göras dels kliniskt, utifrån bedömarens ämneskompetens, kännedom om det enskilda patientfallet och samlade erfarenhet, dels med hjälp av standardiserade formulär och checklistor. Syftet med att göra riskbedömningar inom psykiatri är att förebygga våldshandlingar. Men de flesta allvarligt psykiskt sjuka personer är inte våldsamma mot andra människor. Av alla våldsbrott som begås i samhället utförs fem procent av personer som har vårdats för psykosjukdom.

Källa: SBU

Enligt Anna Norlén har antalet barn med sexualiserat beteende ökat.
– Vi har blivit bättre på att upptäcka dem. Nu finns det mycket att göra i vuxenvärlden när det gäller hur vi ska hantera det.

Barns tunga hemligheter

Effektivt med grupperapi

Text och Foto: Marie Bergström

Många barn berättar aldrig att de blivit utsatta för övergrepp. Och kanske är det inte så konstigt om förövarna sitter med vid samtalen.

– Vi måste möta familjer som individer, säger **Anna Norlén**, på Bup Grinden.

Barn som varit med om traumatiska händelser kan visa det på olika sätt.
– Vi letar främst efter PTSD, men att man är utsatt kan också yttra sig i ett trotsigt uppförande, säger Anna Norlén.

Hon är enhetschef på Bup Grinden i Stockholm och talade under Traumadagen om sitt arbete med barn som blivit utsatta för våld och sexuella övergrepp.

Enligt henne är det ofta bra att behandla barn i grupp.

– Det är effektivt eftersom man kan behandla flera samtidigt och traumatiserade barn mår också ofta bra av att se andra som varit med om liknande saker. Då ser barnen att det inte syns på dem vad de varit med om och de känner sig mindre konstiga själva.

Mjukisdjur i behandling

Men vissa barn mår för dåligt för att klara av grupperapi och de får behandling individuellt. I samtalen med barnen arbetar personalen mycket med olika hjälpmedel. Små barn som inte kan berätta om vad som hänt kan ofta i stället iscensätta det med hjälp av mjukisdjur.

Enligt Anna Norlén är det viktigt att barnen förstår att de inte bär skulden för det som hänt.

– Risken att man ska ta skada av en traumatisk händelse ökar om man tror att man själv är orsaken till den. Och det är vanligt att barnen tror det.

Barnen vet allt

När hon pratar med föräldrar som lever i våldsamma relationer tror de ofta att barnen inte sett så mycket av det som hänt. Men samtal med barnen visar att de vet nästan allt. Små barn söker dessutom ofta tröst hos föräldrarna.

– Större barn vet när det är dags att dra, men små barn går till föräldrarna när de känner sig otrygga. Föräldrarnas reflex är då att lyfta upp barnen. Det finns exempel där pappan hållit i barnet med ena armen och fortsatt slå mamman med den andra.

Enkätundersökningar med barn och unga har visat att många som blivit utsatta för sexuella övergrepp aldrig berättar det för någon. Anna Norlén tycker att det är ett problem att de som jobbar inom barn- och ungdomspsykiatri ofta bara pratar med barnen när föräldrarna är närvarande.

– Vi måste möta familjer som individer, inte system. Det spelar ingen roll hur bra vi är på att fråga om vi har offer och förövare i samma rum, säger hon.

Hon konstaterar också att det är viktigt att barnen får skydd från de som utsätter dem för trauman. Något som inte är självklart när förövaren är en förälder.

– Det är en fråga vi brottas med. Men vi rekommenderar att barnet inte har kontakt med förövaren under behandling. Det blir för jobbigt för barnet att först gå in i det jobbiga på torsdagen för att sedan ställa om och träffa föräldern på fredagen. ■ |||▶

Prata om det som är svårt

Enligt Anna Norlén är det bra att erbjuda barnet olika typer av konkret material att uttrycka sig och berätta genom.

- Dockor, leksaker och annat material är ett effektivt sätt att stimulera och underlätta barns berättande om svåra händelser och känslor.
- Ett annat sätt är att be barnet rita och berätta eller använda särskilda samtals- och känslökort anpassade för barn.

“Ibland finns ingen lösning”

Konsten att trösta när det är tröstlöst

Text och Foto: Marie Bergström

Att finna orden då man står inför ett ungt par som precis förlorat sin 4-åriga dotter är ingen självklarhet.

Lars Björklund är präst vid Sigtunastiftelsen och har jobbat som sjukhuspräst under flera år. Efter många möten med människor i svår kris konstaterar han att det viktigaste inte alltid är vad man säger.

– I vissa svåra stunder tror jag att vi kan lita på att kroppen tar över. När ingen tröst finns så är kroppen en tröst. Det går från aktivitet till närvaro, säger han.

Han brukar skilja på tre nivåer av problem; när det finns en lösning, när man kan hoppas på en och när det inte finns någon lösning.

När man möter människor i kris kan tystnad vara mer effektivt än visdomsord. Enligt sjukhusprästen **Lars Björklund** är det viktigaste att finnas där.

– När ingen tröst finns så är kroppen en tröst.

Ett exempel på den tredje kategorin var Lars Björklunds möte med en pappa som precis förlorat sitt barn. Pappan visade upp en bild på sin förolyckade dotter.

– Han sa till mig: ”Man uthärdar inte ett barns död. Det kan man inte leva med”.

Lars Björklund visste inte vad han skulle svara, men sade till slut: ”Nej, det kan man inte”.

Då bad pappan att få boka en tid för ett samtal veckan efter.

– Det skapades en väg mellan oss då jag bekräftade honom, säger Lars Björklund.

Han tror inte att resultatet hade blivit detsamma om han exempelvis svarat: ”Jo, det gör du nog.”

Lars Björklund pratar om det han kallar för ett existentiellt språk, att människor har

ett behov av att uttrycka hopplöshet och att få den bekräftad.

– Det är precis som när man kommer hem från jobbet och spytt ut galla över allt som är dåligt där och säger att man ska säga upp sig. Då vill man inte att ens partner ska säga: ”Bra, det kan vi ordna på en gång. Jag hjälper dig med avskedsansökan.”

I kontakt med människor som har det svårt tycker Lars Björklund även att det är viktigt att visa att man kommer finnas där utan några krav på förändring.

– Det största existentiella problemet är att bli övergiven. I dag vill man mäta resultat när det gäller allt, även människor i kris. Har det inte hänt något efter tredje försöket ger man upp. Men vi måste också bry oss om de som aldrig reser sig. ■ ||▶

HSAB - HANNU & SCHÖN

FAMILJEHEMSVÅRD OCH SOCIALA TJÄNSTER AB

FAMILJEHEMSVÅRD
& SOCIALA TJÄNSTER

- Konsulentstött familjehemsvård med dygnetruntstöd
- A.R.T, Återfallsprevention, Föräldrarutbildning och Motiverande samtal
- Barn- och ungdomsutredningar jml SoL (BBIC)
- Familjehemsvård
- Hög servicenivå och fortlöpande kontakt med socialtjänsten
- Vi arbetar utifrån kognitiva behandlingsmetoder

FÖRFRÅGNINGAR OCH ANSÖKNINGAR

Anita Schön
Socionom
070-2998990
anita@hsab.eu

Ulla Hannu
Socionom
070-2998991
ulla@hsab.eu

www.hsab.eu

RANARP VÅRD

Specialist på neuropsykiatriska funktionshinder
Besök oss på www.ranarp.org

för ökad livskvalitet

Solhagagruppen

Ett gott liv - hela livet

Våra tjänster inom LSS, SoL och skola:

- Specialförskola
- Boende med gymnasieskola
- Träningsboende och elevhem
- Korttidsboende
- Barn- och ungdomsboende
- Skola
- Kolloverksamhet
- Ledsagning
- Grupp- och serviceboende
- Gruppboende, 65+
- Daglig verksamhet
- Utredning och behandling

Välkommen att kontakta oss för mer information:
Försäljningschef Lasse Camehagen
Tel 010 707 56 03
E-post lasse.camehagen@solhagagruppen.se

www.solhagagruppen.se

Ring
0515-180 30
så berättar vi mer.

Familjehems-
verksamheten

www.familjehemsverksamheten.se

Opalen är ett boende med särskild service för flickor enligt 9§ 8p LSS

Vi erbjuder individanpassade och flexibla lösningar i en trygg miljö där vi kan stärka individen och vara ett stöd i övergången mellan barndomen och vuxenlivet.

Stiftelsen Opalen
08-551 702 89
www.opalen.info

Opalen

Skogsbrynets HVB och Skola

"Det är med en helhetssyn, behandlingsmetoder och i medlemskap vi kan förändra invanda mönster och skapa tillit till vuxna."

Målgrupp

Pojkar och flickor i åldern 13-20 år. Relationsstörningar, psykosociala problem, ADHD/DAMP, Asperger, skolproblem samt familjeproblematik.

Behandlingsinnehåll

- Helhetssyn
- Medlemskap
- DBT
- Familjesamtal
- Mellanvårdsboende

Hemsida: www.skogsbrynet.org

Mail: info@skogsbrynet.org

Telefon: 0301 42844

Vad tyckte du om Traumadagen?

Catharina Frest, socialsekreterare, Järfälla.

– Det har varit jättebra. Intressanta föreläsningar och det är bra att man kan välja efter önskemål.

Roger Nilson, läkare, beroendevården i Stockholms läns landsting.

– Väldigt bra. Det belyser ett ämne som det behövs kunskap om. Det är viktigt att lyfta fram ställen där det finns integrerad hjälp.

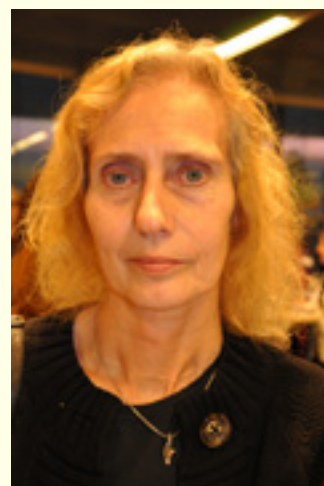
Sofia Grankvist, socionom, Bris.

– Det har varit en bra blandning. Vi var på socionomdagarna och det kändes mer som ett jippo. Innehållet här kändes mer angeläget.

Karin Oldegård Ljunggren, enhetschef, barn och ungdom i Upplands Väsby.

– Bra upplägg. Det här är ett väldigt viktigt ämne och det är bra att samla kompetens och ny forskning.

Rosmarie Gustafsson, enhetschef, socialtjänsten i Järfälla.

– Bra, i stort sett. Lite olika nivå på olika föreläsningar. Det har varit intressant att lyssna på för vår Posomverksamhet.

gryt

www.grythvb.se

Gryt HVB skräddarsyr behandlingen, vilket gör att ungdomen känner sig delaktig, bekräftad och motiverad till att genomgå en behandling.

Vägen till ett meningsfullt liv börjar på GRYT HVB.

Vi bryr oss mera

VoB arbetar med skydd och stöd, utredningar och behandling för barn, ungdomar och familjer.

www.vob.se

DIGITALT JOURNALSYSTEM för planering-genomförande-uppföljning-utvärdering från

- Effektiviserar och kvalitetssäkrar dokumentationen
- Underlättar planering, uppföljning och utvärdering
- Uppfyller kraven från tillsynsmyndigheterna
- Hjälper verksamheten att ha full "koll på läget"
- Ökar rättssäkerheten för brukare och verksamhet
- Stöder arbete med evidensbaserade metoder

SecuraNova stöder journalföring och övrig dokumentation, insatsplanering, uppföljning, utvärdering och kvalitetsledning för HVB-hem, öppenvård, socialtjänst, assistansanordnare, särskilda boenden och familjevårdsorganisationer.

IT-systemen från SecuraNova är säkra, användarvänliga, frigör tid och bidrar till kvalitetsutveckling.

Vi utbildar våra kunder (185 st) i journalsystemet liksom i journalföring, insatsplanering och uppföljning samt BBIC.

Kvalificerade IT-baserade verksamhetssystem sedan 1996.

Kontakt: Tel: 0290-712 64, Mobil: 073-508 54 37
info@securanova.se, www.securanova.se

Erfarenhet och kvalitet – hela vägen!

Flickor 12-18 år

Erfarenhet

- Risingegården startade 1991 och har en gedigen erfarenhet av utrednings- och behandlingsarbete.
- Vi utreder och behandlar flickor med psykosocial/neuropsykiatrisk problematik, självskadebeteende, övergreppsproblematik samt riskbeteende mot våld, kriminalitet och missbruk.

Kvalitet

- Grundsyn i psykodynamiska, systemiska och salutogena teorier.
- Utbildade till diplomerade vägledare i programmet "Vägledande samspel/ICDP".
- Utredning: Flickan på Risingegården, pedagogisk kartläggning och social utredning samt psykologutredning.
- Behandling: ART, strukturerat föräldrarbete, samtalsstöd/terapi samt skola.

Hela vägen

- Utredning och/eller behandling på institutionen.
- Boende i behandlingsfamilj som en naturlig fortsättning på flickans behandling och för att förkorta institutionsvistelsen.
- Utredning med boende i konsulentstött familjehem.

Nu har vi äntligen tre hästar tillgängliga för vår verksamhet!

St:ta Marias väg 93, Finspång • Tel 0122-210 50
www.risingegarden.se

EGEHM

Vi erbjuder Psykosocial och Psykiatrisk ungdomsvård

i Västervik & Falla med mycket hög kvalitet och kompetens.

Egehem har egen specialläkare i Barn och Ungdomspsykiatri samt i Vuxenpsykiatri för att även nå gruppen unga vuxna.

Egehem har 20 platser delat i mindre enheter för flickor och unga-vuxna 13-22 år som har psykiatriska diagnoser och svårigheter i sin sociala miljö.

Självdestruktivitet och suicidtankar är vanligt. Kombinationer med neuropsykiatriska diagnoser är inget hinder.

Vi arbetar ofta med både Kommun och Landsting i våra ärenden.

Vår arbetsmetod är kognitiv och dialektisk med farmakologisk behandling vid behov.

Personalens höga utbildningsnivå gör att det oftast finns en terapeut tillsammans med eleven även under de vardagliga sysslorna.

Vi erbjuder Kognitiv PsykoTerapi, KBT och komplett Dialektisk BeteendeTerapi, DBT dvs. både grupp, enskilt samt telefonstöd.

Din elev har efter separat avtal möjlighet att ta del av vår egen skolenhet som stödjer eleverna i den kommunala skolan. Vi har utvärderat goda skolresultat.

Hos oss finns också ett välfungerande träningsboende.

DEPRESSION, TRAUMA, NEGLECT, ÅNGEST, TVÅNG, SKOLSVÅRIGHETER, ÄTSTÖRNING, RELATIONSSTÖRNING, BORDERLINE, NEUROPSYKIATRI

Vår medhjälpare Ida visar en Mindfulness-övning med co/terapeuten Rossio (Lusitano). Den ingår i den frivilliga Ridterapi. En av Egehems enheter har även hästar för fritidsbruk!

Föreståndare för Egehem hvb

Telefon: 070-3212752

E-post: info@egehem.se

Hemsida: egehem.se

Vi är stolta att kunna erbjuda ett helhetsperspektiv med social träning och behandling av psykisk ohälsa!

Barn som upplevt våld ska ha rätten på sin sida

Text och Foto: Annika Rådlund

Elisabet Näsman, professor i sociologi, har forskat i utsatta barns möte med socialtjänstens personal vid familjerättsliga tvister. Undersökningen visar att många barn varken känner sig hörda eller skyddade från familjemedlemmen som brukat våld. Barnet känner sig inte tryggt.

Forskningen är en liten kvalitativ studie som bygger på intervjuer med 17 barn i åldrarna 8-17 år, som själva varit utsatta för våld och kränkningar eller bevittnat våld mot modern av fadern.

Forskningsresultatet har resulterat i boken När barn som upplevt våld möter socialtjänsten - om barns perspektiv, delaktighet och giltiggörande. Den är skriven av Maria Eriksson, FD, som är docent i sociologi och universitetslektor i barn- och ungdomsvetenskap vid Uppsala universitet och Elisabet Näsman som är professor i sociologi vid Uppsala universitet, med inriktning mot barndomssociologi och särskilt barns delaktighet.

– Boken vill bidra till att barn som upplevt våld får ett bättre bemötande, där de både blir sedda som utsatta barn och som reflekterande personer med rätt till kontroll över sina liv, säger Elisabet Näsman.

Det är både pojkar och flickor med olika bakgrund som har ingått i studien och fokus har varit på mötet med utredare och inte på våldet.

– Våldet har varit en öppen fråga som de inte har behövt prata om det. Det har de

bara pratat om ifall de vill.

Barnen har de hittat genom tingsrättsdomar.

– Det innebär att de tyngsta fallen där de blivit tvångsflyttade eller fått hemlig identitet inte är med. Men vi har en bra spännvid, säger Elisabet Näsman.

Ett barn i undersökningen är tioårige Rasmus som är mycket talför. Han har bevittnat våld mot mamman och har inte träffat sin pappa på flera år. Det här utspelar sig när pappan vill börja ha ett umgänge med sonen igen.

– Rasmus beskriver att socialsekreteraren sagt att mötet skulle handla om honom och att han skulle känna sig trygg. Men han vill inte träffa pappan för att han är rädd för honom. Socialsekreteraren har i det här fallet försökt övertala pojken genom att säga: ”Han vill träffa dig och han är din biologiska pappa”, trots att pojken mår psykiskt illa och var rädd för att träffa pappan, berättar Elisabet Näsman.

Pappan har inte rätt att träffa barnet

Socialsekreteraren påpekade för Rasmus att pappan hade rätt att träffa honom och att han därför måste finna sig i situationen.

– Men så här ser det inte ut rättsligt. Barnet har rätt att träffa pappan inte tvärtom.

Socialsekreteraren hade också förnekat pojkens våldserfarenhet och rädsla genom att säga: ”Försök ändå, du var bara tre så det kan du inte komma ihåg.”

– Rasmus tyckte också att socialsekreteraren pratar om ”fel saker”. Att de pratade

”Pappa blev arg när han såg papprena och då slog han mig då också

Elisabet Näsman, professor i sociologi, Sociologiska institutionen, Uppsala universitet är en av två författare till boken "När barn som upplevt våld möter socialtjänsten."

om att han gillar fotboll och om pappans fritidsintressen. Men han ville veta vad pappan tycker om att han är rädd för honom. Det är något han aldrig får svar på. Här diskvalificerar de honom som samtalspart.

Rasmus blev tvungen att träffa pappan och han blir tillsagd att han själv måste berätta varför han inte vill träffa honom.

Barn ses som delaktiga vuxna

Elisabet Näsman förklarar att både Rasmus rädsla förnekades och hans erfarenhet av våldet.

– Familjerätten har som utgångspunkt att barnet ska ha kontakt med båda föräldrarna. Vilket barn är vår referenspunkt? Risken är att det generella barnet som vill träffa båda sina föräldrar och barn som vi känner igen skymmer det här barnet som är traumatiserat. I de här fallet ser socialtjänsten inte utifrån barnet. Eftersom han är verbal och kompetent tror man inte att han behöver beskydd. Rasmus tolkning var att han inte förstod att han före första besöket skulle ha sagt att han inte ville träffa pappan. Han var chockad och sa inget då.

Rasmus ses som en delaktig vuxen (kompetent) men det blir problematiskt att ta det ansvaret för en tioåring.

- Är barnet i fokus?
- Blir barnet bemött som ett barn eller vuxen?
- Är barnet delaktigt och beskyddat?

Elisabet Näsman berättar att många av barnen beskriver att de vuxna har en tendens att glida över till de andra vuxna, till deras jobb och annat istället för att lyssna på barnen.

– De första man ska hälsa på är barnen. Upprätthålla att barnen är i fokus och att de är viktiga.

Barn är kompetenta

Barnen ses också som inkompetenta i vissa sammanhang, menar hon.

Trettonåriga Annelie som ingick i undersökningen hade berättat att hon tyckte att det var barnsligt att hon fått berätta om sin situation genom Nallekort. Men hon tyckte att utredaren lyssnade på henne.

Ett annat exempel är Martin som bor växelvis med pappan som varit våldsam mot mamman. Pappan misstänks för att ha misshandlat sin nya sambo och därför ska pojken inte få bo kvar där.

– Men pojken är missnöjd för han förstår inte och han vill fortsätta träffa sin pappa. Han är här ett osynligt offer och man underskattar barnets position. Barnen finner sig dock ofta i att vuxna fattar beslut över huvudet på dem. En pojke till exempel gavs inte delaktighet och får inte veta vad utredaren skriver. Men han är ok med det.

Både barnets åsikter och bemötandet är viktigt. De ser inte alltid saker som vuxna gör.

Elisabeth Näsman berättar om att en ►►

► åttaårig pojke tyckte att socialtjänsten var snåla: "För de bjöd bara på vatten".

– Vuxna bryr sig inte om sånt, men barn kan plocka symboliska uttryck och tycker att de blivit dåligt bemött.

Trots att själva våldet inte varit huvuddelen för hennes intervjuer så är det en viktig del i socialtjänstens arbete.

– Det värsta är när man pratar om våldet men inte skyddar barnet. Flera av barnen säger att de litar på socialsekreteraren och att de berättar om våldet men ett barn berättar att: "Pappa blev arg när han såg papprena och då slog han mig då också".

Föräldrarnas rätt att läsa rapporten

Frågan är hur det ska hanteras eftersom föräldrarna har rätt att läsa utredningsrapporten.

– Ibland frågar utredaren om det är något som barnet inte vill att pappan ska få reda på att de ska ha sagt. Då kanske de istället skriver in det som en egen bedömning. Men det finns exempel där man aktivt jobbar med föräldrar. Barnens medverkan måste accepteras och de måste beskyddas.

Många gånger tycker Elisabeth Näsman att barnens delaktighet inte sträcker sig så långt som det borde.

– De blir bara delvis delaktiga. De får berätta hur de mår och vad de tycker är kul men inte svara på frågan var de vill bo. I utredningar och domar kan det ibland stå: "Det gick inte att prata med barnet". De kan bero på att de gör sig otillgängliga mentalt eller markera missnöje.

Barnet måste få veta varför ett beslut har fattats, fastän det fattats mot deras vilja.

– Det kanske är ännu viktigare då.

Att samtala om våldet och barnets strate-

gier är en viktig del av arbetet.

Ett exempel är en flicka som sagt att hon kunde träffa pappa hos farmor och farfar och att det då skulle kännas tryggt.

– Att tala med barnen om våldet kan ge ökad kunskap för att bedöma risk och behov. Man får se vad barnen ser. Men det är ett dilemma att prata om våldet. Många tycker att det är jobbigt. Enligt socialstyrelsens senaste handbok står det att det ska pratas om våldet och att det ska vara ur ett barns perspektiv. Men det finns ett visst motstånd i organisationen, kan man säga.

Diskussioner om våldet är en del av läkningsprocessen.

– Alla samtal har påverkan på människor. Om man inte pratar om våldet tror barnen att det är något man inte ska prata om. Att prata om det hjälper dem att sätta ord på det och de kan få svar på sina frågor. Det är inte tänkt som ett terapeutiskt samtal men det är en del i läkeprocessen.

Att prata om våldet kan ge:

– Öppning för återhämtning.

– Ökad delaktighet som rättighet.

– Kunskap om barnets inställning till boende, umgänge och vårdnad.

– Barnens erfarenheter och barnens upplevelse måste vara i fokus.

För att göra en rättsäker bedömning så måste en farlighetsbedömning av våldsutövaren ske. Elisabet Näsman menar att det är ett nödvändigt men inte tillräckligt stort steg.

– Bedömningen måste vara grundad på barnet! Kanske pappan har genomgått en behandling och så vidare, men barnet måste känna sig tryggt. ■

Möt våra psykologer

På Oasen är all vård samlad under samma tak. Därför arbetar föreståndare, socionomer, läkare med specialkompetens i psykiatri, sjuksköterskor, psykologer, pedagoger och behandlingspersonal i samma team. Vi gör detta för att placera barn och familjer i centrum.

I vårt team arbetar våra psykologer Carin och Sara. Förutom psykologutbildning kompletterar de med ytterligare kompetens för att bättre matcha kommunernas behov. **KBT steg 1, traumafokuserad KBT, ERASOR** och **specialisering i klinisk psykologi med inriktning neuropsykologi** är några av de fortutbildningar Carin och Sara går.

Välkommen till oss på Barnhemmet Oasen!

www.oasen.com
0380-472 00 | info@oasen.com

Dammsdal öppnar dörrar

Dammsdal i Vingåker är en internatskola med riksuptagning, som specialiserat sig på barn med autism / Aspergers syndrom som på grund av sin funktionsnedsättning utvecklat problemskapande beteende.

Vill Du ha mer information?
Du är välkommen att ringa eller göra ett besök på vår **nya hemsida!**
www.landstingetsormland.se/dammsdal
vx 0151-52 43 00.

Storsättra Gård | HVB-Hem
Utveckling genom samspel

Verksamheten vänder sig till:

- Förälder/föräldrar med psykosociala problem och deras barn (0-15 år). Sol, (VU), 50§ Kval, kontraktsvård.
- Gravida kvinnor, tonåringar och vuxna, som behöver stöd inför förläsnings och första tiden därefter.
- Utredningsuppdrag, där behov finns för fortsatt uppföljning efter vistelse på utredningshem.
- Akut/skyddat boende.

Föreståndare Katinka Hemmingsson,
Tel: 08-512 302 22, Fax: 08-512 303 50
e-post: info@storsatragard.se
Hemsida: www.storsatragard.se

Vi finns i Vallentuna kommun, Stockholms län
Familjebehandling sedan 1987

HVB DAMMIEN 25-65 år

Medicinskt färdigbehandlade med psykiskt funktionshinder.
Godkända av Länsstyrelsen 7 kap. 1§ punkt 1 SoL.
Socialisering, ADL, Aktiviering, erfaren och utbildad personal av hög kvalitet.

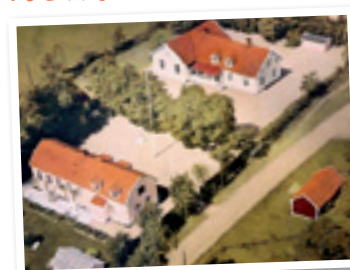
Kontakta
Christina Johansson
Tel. 0176-13019, 070-4811382

Botorp behandlingshem

Placeringsbehov?
12-18 år!

etbl. 1990

...det räcker.

www.botorp.com

"Det är inget vanligt boende det är ett hem" Reza

Behandlingshemmet Viken på Tjörn har nu 3 lediga platser

HVB Viken är ett fristående hem för vård och boende avsett för ensamkommande flyktingbarn/ungdomar. HVB Viken har 8 platser.

Viken är godkänt av Socialstyrelsen för behandling och boende för barn/ungdomar med flyktingbakgrund. Ungdomarna kan vara föremål för asylbehandling eller att de har fått PUT (permanent uppehållstillstånd) och kanske inte passar i familjehem eller på det anvisade boendet.

Innehållet i HVB Vikens arbetssätt bygger på en gemensam värdegrund om alla människors lika värde och att man har höga förväntningar. Viken skall vara så nära ett hem som man kan erbjuda samt att vi bedriver professionell behandling och omsorg.

Verksamhetens struktur grundar sig på ett så vanligt liv i möjligaste mån. Struktur och ett tryggt boende.

Målet med Viken är att ge kasam med kvalitet och trygghet i boendet för ungdomarna samt att integrationen till det svenska samhället underlättas.

Värdegrund för Svanvik

HVB Viken skall prioritera integration och ansvar

Självrespekt

Tydlig struktur

Kasam

Värdegrund för ungdomarna

Respektera dig själv

Respektera andra

Respektera din egen och andras egendom

Gör bara sånt som är bra för dig och din framtid

BUP-linjen i Halland får kvalitetspris

BUP-linjen i Halland får psykiatrins kvalitetspris. Projektet, som handlar om en telefonlinje dit patienter ringer för en första intervju, har varit framgångsrikt och belönas nu med diplom och 25 000 kronor.

Många vill driva personlig assistans

Socialstyrelsen har fått in 1 300 ansökningar om att bedriva personlig assistans. Av 379 avgjorda ärenden under 2011 har 72 fått avslag.

Mord av anhörig utreds noggrannare

Riksdagen har beslutat att mord som utförs av en anhörig ska utredas noggrannare. Lagändringen ska ge bättre kunskap om våld i nära relationer.

Unga förtidspensionärer ska kartläggas

Regeringen har beslutat att försäkringskassan ska ta reda på mer om unga som får förtidspension, aktivitetsersättning, på grund av nedsatt arbetsförmåga.

Undervisning vid HVB ska förbättras

En utredare vid Skolinspektionen har fått i uppdrag att föreslå hur undervisning vid HVB kan förbättras. Utredaren ska lämna förslag på krav och reglering.

Skyddsvärnet öppnar nya verksamheter

Skyddsvärnet Stockholm öppnar Öppenvård och ett nytt Boendestöd på Björka.

Krav på bemanning inom äldreomsorgen

S, V och MP är överens om att kräva att regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för bemanning i äldreomsorgen. Förslaget väntas få stöd av Sverigedemokraterna. Därmed finns en majoritet i riksdagen. Källa: TT

Orion blir HVB

Kommunala ungdomsboendet Orion i Skövde ska bli HVB. Källa: Skövde Nyheter

Skamkänslor påverkar psykisk hälsa

En hög benägenhet att känna skam kan kopplas till en allmänt höjd nivå av psykiska symtom men det viktiga är hur skamkänslorna hanteras, framgår av Lotta Strömsten avhandling.

Skam är en känsla som alla har. Förmågan till att känna skam är medfödd och betydelsefull för vår sociala funktion: Den är en viktig drivkraft för att visa respekt, hänsyn och ömsesidighet gentemot andra. Skammen påminner oss om vårt sociala beroende och får näring i behovet av att känna tillhörighet till andra. Benägenheten till att reagera med skam i olika situationer varierar från person till person, beroende av bakgrund och tidigare upplevelser. Personer med hög skambenägenhet upplever i högre grad otillräcklighet och skam också över förhållanden som

de egentligen inte är ansvariga för eller har något inflytande över. Detta gör skamkänslorna svåra att stå ut med och hantera, vilket leder till en ständig oro för att stöta sig med andra.

Avhandlingen visar att högre nivåer av skambenägenhet generellt kan kopplas till förhöjda nivåer av psykiska symtom. Här finns individuella skillnader, och en stor del av förhållandet mellan skambenägenhet och psykisk ohälsa förklaras av hur personer hanterar sina skamkänslor samt hur de relaterar till, förlitar sig på och känner sig trygga med andra människor. De personer som betraktar andra som i allmänhet pålitliga, medkännande och tillgängliga som stöd när nöden så kräver, verkar lida mindre svårartade effekter av sin skambenägenhet. Personer som istället betraktar andra

Lotta Strömsten

människor som avståndstagande och ogillande, samt hanterar stress och skamkänslor med flyktstrategier, undandragande, självnedvärdering eller aggressivt klander mot andra verkar lida svårare psykiska hälsoeffekter. Dessa associationer förefaller vara tämligen lika bland män och kvinnor.

ADAD - välfungerande för ungdomar

Josefine Börjesson vid Umeå universitet har utvärderat den svenska varianten av intervjuformuläret Adolescent Drug Abuse Diagnosis, ADAD. Resultaten visar att instrumentet sammanfattar ungdomars allmänna status på ett bra sätt, och kan bidra till att behandlingen fokuseras på rätt områden.

För att redan vid inskrivningen på ungdomshem få en bred bild av ungdomarnas situation och aktuella problematik använder SiS sedan länge den strukturerade intervjun Adolescent Drug Abuse Diagnosis, ADAD. Josefine Börjesson har i sin avhandling granskat och kvalitetssäkrat intervjuinstrumentet, som idag också används av socialtjänsten och på HVB.

– Verktöget ger ett bra mått på ungas allmänna status, och kan också fånga upp viktiga sidor

av personens livssituation som annars kanske skulle ignoreras, säger Josefine Börjesson.

Hennes studier baseras på intervjuer med drygt 100 slumpmässigt utvalda ungdomar i Umeå kommun, och omkring 1000 ungdomar placerade på särskilda hem. Frågeformuläret innehåller cirka 150 frågor inom nio områden: fysisk hälsa, skola, arbete, fritid/vänner, familj, psykisk hälsa, brottslighet, alkohol och narkotika. För varje område fås tre mått: Intervjuarens skattning av problemen, den ungas egen problembvärdering och slutligen så kallade kompositivärden – ett index som visar på hur allvarliga problemen varit under den senaste månaden.

– Skattningarna överensstämmer väl mellan olika intervjuare, och resultaten är i linje med tidigare internationella utvärderingar som funnit att testet

både är pålitligt och praktiskt, säger Josefine Börjesson.

Hon påpekar att en stor fördel med verktöget är att ungdomarna själva får skatta sina problem och hjälpbehov, och på så sätt blir delaktiga i sin egen behandling. Hennes resultat visar också att testet kan underlätta att förutse framtida psykisk ohälsa hos både så kallade normalungdomar och antisociala ungdomar.

De brister som framkommer i utvärderingen rör kompositivärdena, vars mönster skiljer sig åt från intervjuarnas uppskattade bedömningar. Skillnaderna beror troligtvis på att intervjuarna tar hänsyn till ungdomarnas bakgrund, något som är fullt rimligt, menar Josefine Börjesson.

– Avvikelserna bör inte ses som en svaghet hos instrumentet, eftersom värdena inte används av verksamheterna idag.

Att vilja, kunna, våga gå vidare.

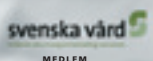
Finjagården i Skåne ger resultatgivande behandling åt människor med beteendeproblematik som självskador och färdighetsbrister.

- Standard DBT med Familjeband
- Hälsoprogrammet - individuellt och i grupp
- ALMA (Att Leva Med Andra)
- Aktivitetshus för alla sinnen med bl.a. bild & form

Välkommen på studiebesök så berättar vi mer om vår kvalitetsuppföljning och behandlingsfilosofi.

Välkommen!

finjagarden.se
Tel 0451-451 40
info@finjagarden.se

Vi erbjuder konsulentstödda *TOUR-*
och *FAMILJEHEM* med individuella och flexibla lösningar

Familjehemmen får handledning, extra stöd och hög service dygnet runt. Ramavtal finns med flera kommuner. Stiftelsen har mer än 20 års erfarenhet i branschen.

Konsulenterna är socionomer med olika vidareutbildningar, även BBiC och KOMET, samt mycket lång erfarenhet av familjehemsvård.

Mer information: www.familjehemsstiftelsen.com
Gunilla Andersson, Louise Brandberg
tel. 0500-49 41 60

Skogsro

Trygg miljö med framtidstro

- KBT-inriktat synsätt.
- Utslussning i flera steg.
- Vår egen hund Daisy är ett viktigt redskap i behandlingen, då ungdomarna får lära sig ta ansvar över henne samtidigt som närheten till djur är bevisat positiv.
- I senaste kvalitetsindexrapporten gav de placerande socialsekreterarna Skogsro 9,3 poäng i medelvärde av 10 möjliga.
- All fast anställd personal har relevant utbildning i form av socionom eller behandlingsassistent.
- Vi har åtta platser för killar och tjejer mellan 13-18 år.

Skogsro driver sedan år 2000 högkvalitativ vård med utbildad och erfaren personal i en lugn, trygg och naturskön miljö. Vi använder oss av evidensbaserad behandling och utbildar oss fortlöpande efter aktuell forskning.

Skogsro AB
Såggatan 3
920 70 Sorsele

Tel: 0952-310 08
Fax: 0952-310 09
E-post: info@skogsro.se

www.skogsro.se

Villa Diva

Fördjupad behandling för kvinnor

- Fördjupad behandling för kvinnor över 18 år som behöver fortsatt stöd efter avslutad primärbehandling.
- Terapi, lektioner, praktiskt arbete, ökat eget ansvar, föräldraskap, relationer.
- Kriminalitet som livsstil, 12-stegsprogrammet, KBT.

Kontakt: Marie Lundin/föreståndare
Framnäsvägen 8, 871 52 Hlämsösand
0611-22240, 070-3261917
marie@villadiva.se och bosse@korpberget.se
www.villadiva.se

Forsagården är ett behandlingshem med 22 platser.

Vår inriktning är män och kvinnor med lättare eller tyngre psykiatriska vårdbehov.

Vi tar även emot dubbel-diagnoser och andra missbruksrelaterade tillstånd.

Kontakt Yvonne Östling föreståndare/ssk
Tel 0499-10340

www.forsagarden.se

CAREMORE

Vi bryr oss mer

- Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Psykosocial problematik
- Psykiatrisk problematik

Vägen vidare i livet

031-296400
www.caremore.se

Spicy Mate visade upp sina produkter. De säljer sexhjälpmedel som både passar personer med och utan funktionshinder.

Sexet som ingen pratar om

“Intimiteten gör det så känsligt”

Text och Foto: Marie Bergström

Kan man få hjälp med preventivmedel, att ta fram en sexleksak från en låda, eller hjälp att lägga sig ner i sängen för att kunna ha sex med sin make?

Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) ska alla människor ha rätt att bestämma över sitt sexliv. Men när det kommer till funktionshindrade som behöver hjälp för att kunna tillfredsställa sina behov är det inte en självklarhet.

I Sverige är det dessutom svårt att veta hur mycket en personlig assistent ska hjälpa till med eftersom det, till skillnad från i Danmark, inte finns några riktlinjer.

– Det som finns är sexköpslagen och det är en riktlinje om något, säger Veronica Svensk, ledare för projektet En hemlighet känd av många.

Hon arbetar för att bryta det tabu som finns kring sexualitet, funktionsnedsättning och personlig assistans. I projektet som inleddes 2009 genomför hon bland annat workshops och föreläsningar och hon har även gett ut en bok.

– Första året började jag med att göra en

“Vill du hjälpa mig med en kondom?”

Funktionshinder, sex och assistans är en känslig kombination och det kan vara svårt att veta vad en personlig assistent ska hjälpa till med.

Nu efterfrågas riktlinjer.

sammanställning av vad som gjorts i ämnet tidigare. Det tog ungefär en kvart, säger hon.

Bristen på information tror hon beror på att människor är rädda för att prata om det.

– Intimiteten gör det så känsligt. Det handlar också om fördomar. Man tror att personer med funktionshinder inte har sex och att man inte kan ha en relation. Därför reflekterar många inte över att den här hjälpen behövs.

Under ett samtal med arbetsförmedlingen blev det extra tydligt.

– Jag ringde för att få svar på några frågor som gällde funktionshinder, sex och assistans i en platsannons. Då kom jag till en kvinna som sa ”Men herregud förekommer sånt?” Sen kopplade hon mig vidare.

Kanske är det också okunskapen och tabu som gör att frågorna blir många när ämnet väl tas upp. Under sina workshops har Veronica Svensk stundvis haft svårt att få deltagarna att sluta prata.

– Vad gör man av assistenten när man ska på dejt eller när någon ska komma hem till en för första gången? Hur ska assistenten veta att den ska sitta tyst när två personer

Veronica Svensk tror att dagens fördomar beror på gamla synsätt som hänger kvar.

– Det var inte så länge sedan som funktionshindrade barn bodde på institution. Jag var ett av de första barnen som bodde hemma. På institution fick de som hade förhållanden smyga. Om de ville pussas fick de stanna hissen.

► är på dejt och ska pussas för första gången? Behovet av att prata är enormt, säger hon. Självt har Veronica Svensk haft assistans i över tjugio år och är gift med en man som också har en personlig assistent. Hon vet att det inte är lätt att be om hjälp med intima frågor som sex.

Särskilt minns hon ett tillfälle för några år sedan då hon behövde hjälp med att ta ett graviditetstest. Förutom oron över att vara gravid hade hon gruvat sig i en vecka för att fråga sin assistent om hjälp. Men när hon väl gjorde det var det inga problem.

– Rent praktiskt var hon tvungen att hålla i gravtestet medan jag kissade på det. När vi pratade om det efteråt visade det sig att medan jag oroade mig för det praktiska hade hon oroat sig för vad hon skulle säga om jag var gravid, eftersom hon inte visste om jag ville det eller inte.

Enligt Veronica Svensk är kunskapen om funktionshinder, sex och assistans ofta dålig ute i kommunerna.

Hon tror att riktlinjer vore bra både för de som arbetar som assistenter och de som tar emot hjälp.

– Många vågar inte be om hjälp eftersom de är rädda för att få ett nej. Och hur ska assistenterna veta vad som förväntas av dem om ingen berättar det för dem? ■

” Många vågar inte be om hjälp eftersom de är rädda för att få ett nej. Och hur ska assistenterna veta vad som förväntas av dem om ingen berättar det för dem?

LSS

Bostad med särskild service
och Daglig Verksamhet

www.grevegruppen.se

FREDRIKSDAL

Högländets Utredningshem AB

Fredriksdal är ett kvalificerat utredningshem med hög kompetens och flera specialister. Vår målgrupp är familjer med barn i åldern 0 – 13 år samt blivande föräldrar.

Kontakta oss för mer information

tel. 0380 - 261 10

www.utredningshem.se

Dormsjöskolan

Vi har lediga platser!

Dormsjöskolan är ett läkepedagogiskt HVB och särskilt boende med integrerad skola. Målgrupp: pojkar 7 till 18 år med neuropsykiatriska funktionshinder samt psykosociala svårigheter. Vi tar emot barn och ungdomar från hela landet placerade enligt LSS, SoL och LVU.

Friskolan erbjuder grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola med inriktning Natur och Miljö samt Estetiskt Skapande.

För ytterligare information, se vår hemsida. Kontakta oss om du är intresserad av en placering.

Dormsjöskolan, Dormsjö 214, 776 98 Garpenberg,
Tel 0225-71 07 50, Fax 0225-230 22, info@dormsjoskolan.com

www.peltidesign.se

www.dormsjoskolan.com

Stiftelsen
Hagbyhemmet,
Roxnäs

JHV B hem
12 platser för kvinnor och
män i hela Sverige.
Alkohol och andra droger.

Länkarnas 7 punkter

"Så som du själv blivit hjälpt ska du hjälpa andra"

Carolina Bäck eller Birgitta Englund, Telnr 016-344960, Fax 016344961

Helhetskoncept

Daglig verksamhet & boende (LSS) för
vuxna med neuropsykiatriska
funktionsnedsättningar
och/eller med psykosociala svårigheter

www.jatc.se

Tel. 08-551 781 00

Det lilla behandlingshemmet med de stora möjligheterna

Behandling
med omsorg

HEMMET
12 platser för
vuxna män i
behandling
och 6 platser
i utslussning.

MÅLGRUPP
Vuxna män
med alkohol-
eller drogmiss-
bruk, även i
kombination
med psykiska
svårigheter.

INRIKTNING

Furulundshemmet arbetar med en miljöterapeutisk inriktning med den kristna tron som grund. Socialtjänst och/eller kriminalvård ger oss våra uppdrag. Sökanden behöver inte vara troende men bör ha vilja och motivation att fullfölja behandlingen.

KONTAKTA OSS

Furulundshemmet
Kungsforsvägen 40
811 70 Järbo
Telefon: 0290-710 40
Telefax: 0290-710 41
www.erikedin.com

Jörgen Lundälv

Docent i socialt arbete,
Institutionen för socialt
arbete, Göteborgs universitet

Äldrefrågorna måste synliggöras mer i samhället: Ge dom äldre information – kanalerna finns

Både äldrefrågor och frågor som berör personer med funktionsnedsättningar i samhället måste debatteras mer. Frågorna måste synliggöras mer än vad som är fallet idag och särskilt måste äldre och funktionshindrade få information om sina rättigheter. Det är skrämmande att kommunerna inte är mer aktiva i arbetet med att ge äldre information om möjligheter att överklaga beslut.

Det skriver Jörgen Lundälv, docent i socialt arbete vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Det här är dessvärre ingen engångsföreteelse. Jag menar då att äldre och personer med funktionshinder inte får information om sina rättigheter i kommunerna. År efter år kan det konstateras att de äldre i samhället inte blir tillräckligt informerade att dom kan överklaga beslut som går dom emot. Varför är det så? Och varför blir det inte så mycket bättre? Vad har kommunernas att förlora på att ge de äldre och närstående mer information? Samhällsarbetare, socialarbetare, forskare inom området måste tillsammans engageras sig mer i dessa frågor.

Rapport förväntar inte

För en tid sedan kom Socialstyrelsen med en ny version av Äldreguiden som handlar

om äldrefrågor i fokus. Avsikten med Äldreguiden är att äldre och närstående ska kunna få mer information om äldreomsorgen i kommunerna. En fördel med Äldreguiden är också att den ska kunna vara en lärplattform också för personal och beslutsfattare inom äldreområdet för att såväl vård som omsorg ska kunna bli bättre.

Jag blir beklämd när jag tar del av Äldreguiden 2011. Kommunerna får förvisso bra betyg för hur de informerar om äldreomsorgen och dess innehåll på kommunernas hemsidor på Internet. Men bara 30 procent av landets 290 kommuner ger information om att man som äldre har rätt att kunna överklaga ett biståndsbeslut. Det är ingen upplyftande läsning. Förra året var benämnt som ett "tillgänglighetsår". Då skulle inte bara fysiska offentliga miljöer vara tillgängliga utan även kommunal service.

Gemensamt forskningsområde

Det är nödvändigt att äldrefrågorna och frågor inom funktionshinderområdet kan betraktas ur samma perspektiv här. Det seniora samhället innebär inte bara att andelen äldre i befolkningen stiger. Det innebär också att antalet förvärvade fysiska men även psykiska funktionsnedsättningar ökar. Alla måste kunna få korrekt och till-

gänglig information om hur biståndsbeslut kan överklagas. Vad blir effekterna för den enskilde när han eller hon inte kan få sitt beslut prövat? Hur rättssäkert system har vi då lyckats skapa för en äldre person? Är det godtagbart överhuvudtaget? Det är viktigt att man kan mäta dessa effekter.

Betraktaren av effekterna kan vara en samhällsengagerad forskare som i framtiden borde se och arbeta med äldrefrågor och funktionshinderfrågor på en och samma gång. Kanske det här skulle kunna finnas möjlighet att bygga upp nya unika forskningsmiljöer där äldrefrågor och funktionshinderfrågor får en helt annan belysning än vad som är fallet idag. ■

Lediga tjänster på Älgered

Medlevare 2 platser.

Ett brinnande engagemang, idealism och en önskan att vara medlevare samt adekvat branschtutbildning. På grund av nuvarande könsfördelning söker vi främst killar.

Det är ett plus om du har branscherfarenhet samt erfarenhet av följande; lösningsfokuserad terapi, ORS/SRS, familjearbete, KBT, ART, ACT, Kriminalitet som livsstil, ledarskaputbildning, ADAD, SAVRY.

Lärare 1 plats

Älgeredskollektivet söker lärare - utbildningsansvarig dagtid eller schema

Vi vill höja vår pedagogiska kompetens och söker därför en specialpedagog eller en lärare som skall ansvara för och jobba med våra elevers inskolning, skolgång och läxläsning.

Husfar - vaktmästare 1 plats

Älgeredskollektivet söker en husfar - vaktmästare; medlevare, schema eller dagtid.

Vi vill ha en händig person som kan hjälpa oss att sköta hus, hem, trädgård, fordon, ved och skog (med och utan ungdomar.)

Husmor 1 plats

Älgeredskollektivet söker en husmor - inneansvarig; medlevare, schema eller dagtid.

Vi vill ha en händig person som kan hjälpa oss att hålla Älgeredskollektivet hemtrevligt; laga mat, städa, tvätta, sköta hus och hem (med och utan ungdomar.)

Krav för alla tjänster: Ett praktiskt handlag, ett brinnande engagemang, idealism och en fallenhet för att jobba med människor. Det är ett plus om du har branscherfarenhet samt erfarenhet av att jobba med ungdomar. Utländsk bakgrund och språkkunskaper, samt sport- natur- och friluftsinträsse är också ett plus. Viktigast är dock din personlighet och hur det för dig fungerar att bo och arbeta med oss. Även par är välkomna att söka! Skriftlig ansökan på mail till Älgeredskollektivet:

Övrigt: Kollektivavtal finns, tillträde efter överenskommelse. Tjänsterna avser fast anställning heltid som medlevare, schema eller dagtid.

Kontaktpersoner: Niklas Waitong och Gun Karlsson

Mer information om tjänsterna och ansökningsinstruktioner finns att hämta på www.algered.se

Älgeredskollektivet är ett litet kvalificerat, familjeinriktat medlevarskapskollektiv som jobbar socialpedagogiskt med långtidsplacerade högstadiungdomar. Vi erbjuder också utbildningar i bl.a. MAPS, LiP, SDI och UGL.

För mer information och anmälan www.algered.se

LiBo Care startar behandlingshem i Kvarnåsen

Vi söker behandlingsassistenter och sjuksköterska.

Om Företaget

LiBo Care startar i april behandlingshemmet Solbacken HVB i Kvarnåsen i Norsjö kommun. Vi erbjuder 12 vårdplatser för män över 18 år med substansberoende. Behandlingen är evidensbaserad med bas i Kognitiv beteendeterapi. Leg.läkare samt specialist i psykiatri finns ständigt tillgänglig. Målsättning är rehabilitering från beroendeproblematik, som uppnås genom behandling inom tre områden: psykoterapi, psykosocial behandling och meningsfull sysselsättning samt läkarledd behandling. Målet är rehabilitering till ett självständigt liv, upphört missbruk samt en förbättrad hälsa och social situation.

Kvalifikationer

Vi söker sex stycken behandlingsassistenter. Grundläggande omvårdnadsutbildning eller motsvarande med tidigare erfarenhet av missbruksvård. Även socionomutbildning, alternativt utbildning i socialpedagogiskt behandlingsarbete på högskolenivå kan vara en bra utgångspunkt för ett arbete som behandlingsassistent. Personlig lämplighet betonas vid anställning. Vi söker även en sjuksköterska med erfarenhet av psykiatrisk vård eller motsvarande. Kunskap om KBT samt MI är ett krav för alla sökande.

För mer information se www.libocare.se

Kontaktperson:

Föreståndare Erica Bålfors Birgersson, erica.birgersson@libocare.se
Skicka in CV, personligt brev och minst två referenser till:

LiBo Care AB
Box 240
921 24 Lycksele

Sjuksköterska till Friab Ollestad

Friab Söker Sjuksköterska med vidareutbildning inom psykiatri, gärna med erfarenhet av arbete på behandlingshem eller familjehemsorganisation.

Vi söker dig som har förmåga att engagera din omgivning. Du ska ha vana att ha motiverande samtal. Det är viktigt att du har förmåga att vara gränssättande, ödmjuk, samt ha vana av att arbeta i team. I arbetet ingår även behandlingsarbete. Du är tydlig i din kommunikation och har lätt för att uttrycka dig i tal såväl som skrift.

Tillträde snarast, rekrytering sker fortlöpande. Vi tillämpar provanställning 6 månader.

För mer information om arbetsplatsen gå in på:

www.friab.com

Adress/kontakt:

FRIAB, Liahemmet, Obbhult 106
31060 Ullared
Tel: 0346-39095
Fax: 0346-39095
E-post: friab@telia.com

Från ord till förändring

Värdegrundsarbete i vardagen

Text och Foto: Kerstin Karell

Ljusdals kommun har jobbat aktivt med värdegrundsarbete inom äldreomsorgen under flera år. På Öjegården i Järvsö har en personalgrupp tagit fram affirmationskort som används varje dag. – Om det var naturligt för alla att jobba med etik och värdegrund skulle vi inte ha lex Sarah. Man måste hålla diskussionen vid liv, säger Maria Fernmalm, undersköterska.

Redan för sex år sedan utbildades etikombud och samtalsledare inom äldreomsorgen i Ljusdal. Detta för att frågor om etik och värdegrund skulle vara en naturlig del på arbetsplatserna.

– Det är svårt att få arbetet med etik och värdegrund att fungera på ett bra sätt, att bli en del av vardagen. När ska man prata om det och vad ska man prata om? säger Ingrid Johansson, verksamhetsutvecklare på Ljusdals kommun.

Det beslutades att etikombuden hade till uppgift att ta upp etiska funderingar och problem under en bestämd tid vid till exempel ATP. Men känslan var att det behövdes mer för att frågorna ständigt skulle vara aktuella.

Då Eva Liljevall kom in som konsult för införandet av LOV i hemtjänsten fick hon även uppdraget att utveckla värdegrundsarbetet.

– När jag fick det här uppdraget så fanns en värdegrund nedskrivnen. Men det var få som visste vad det faktiskt stod i den, säger Eva Liljevall.

Hon förklarar att för att en värdegrund ska fungera och följas så måste alla förstå vad som står där, hålla med om det som står och förstå när något som sker i vardagen går stick i stäv med värdegrunden.

Veckans ord väcker tankar

Det krävs arbete för att få en värdegrund att gå från ord på ett papper till en faktisk förändring i en verksamhet. När Eva Liljevall anlätades träffade hon etikombuden. Det alla kom fram till var att värdegrundsarbetet behövde komma in mer i vardagen. På så sätt föddes veckans ord. Tankeväckande meningar sattes ihop i ett samarbete med Eva Liljevall och personalen. Grundtanken med veckans ord är aktualisera värdegrundsarbetet och att tankens kraft är stor.

– Om vi tänker ljusa och glada tankar kommer vi till jobbet med en positiv inställning: ”Idag blir det en bra dag”, då finns stora förutsättningar för att det också kommer att bli en bra dag, säger Ingrid Johansson.

Eva Liljevall påpekar att det är vi själva som måste ta ansvar för våra egna handlingar och vårt eget mående. En förutsättning för att må bra på sin arbetsplats och därmed ha grundförutsättningen för att bemöta bo-

ende, anhöriga och kollegor på ett bra sätt, är att jag som personal är på mitt jobb för att jag vill vara här.

– Det finns nog personal som tänkt till lite extra under den här perioden, om det är inom äldreomsorgen de vill jobba, säger Ingrid Johansson.

Veckans ord utmynnade till slut i en almanacka som Eva Liljevall tryckt. Den används nu på alla enheter inom kommunens äldreomsorg. Det som står där diskuteras vid till exempel morgon- eller eftermiddagsfika och etiska frågor finns fortfarande som punkt vid ATP.

– Det är bra att få en påminnelse varje vecka. När det gäller värdegrundsarbete så gör så lite väldigt mycket. Veckans ord gör att det blir en nödvändig kontinuitet, säger Eva Liljevall.

Brinner för etik och moral

På servicehuset Öjegården i Järvsö jobbar etikombuden Lena Steen Lübeck, vårdbiträde, och Maria Fernmalm, undersköterska.

– Vi brinner för det här med etik och moral inom äldreomsorgen, att det ska vara till exempel ett bra bemötande, säger Maria.

– Det här är den äldres hem i större utsträckning än det är personalens arbetsplats. Det är lätt att glömma det ibland. Alla som kommer hit och vistas här ska känna sig välkomna i alla lägen, säger Lena.

Maria satte tillsammans med ytterligare en kollega ihop 46 stycken affirmationskort med tankeväckande meningar. Meningarna tog de från veckans ord, samtal med Eva Liljevall och från böcker om personlig utveckling.

Varje morgon drar en i personalen ett kort som presenteras för övriga och innebörden ska finnas med personalen under dagen. Tanken är att just den dagen ska de tänka på det som står på just det kort som dragits.

Det blir alltid diskussion om veckans ord och det som står på korten.

– Folk reagerar och det blir diskussion vilket gör att man blir tvungen att tänka, fundera och ta ställning, vilket kan vara jobbigt, säger Maria och konstaterar att den personal de har med utländsk bakgrund alltid vill veta vad som egentligen menas med det som står, vad det innebär och vad det får för betydelse.

– Det är bra, för då måste vi förklara och ►►

Ingrid Johansson.

Eva Liljevall.

► tänka till. Vi tänker olika när vi kommer från olika kulturer.

Det är inte bara hos personalen som korten kommer till användning. Det som står på dem tas upp i samtal med de boende också.

– Det kan bli heta diskussioner, men har också lett till att våra boende säger mer vad de tycker, tänker och vill, säger Lena.

Diskussioner behövs

Både Lena och Maria ser korten som såväl personlig utveckling som ett ständigt pågående arbete med värdegrundsfrågor. Deras affirmationskort finns nu på alla enheter inom äldreomsorgen i Ljusdal.

– För många är det helt naturligt med värdegrund och hur vi ska arbeta. Andra kan tycka att det här är djupt och jobbigt. Men om det var naturligt för alla att jobba med etik och värdegrund skulle vi in ta ha lex Sarah, så är det.

En av Marias favoriter bland korten är: ”För att göra ett bra jobb måste du må bra själv.”

Den Lena tycker bäst om är: ”Vi är här för dom.”

Eva Liljevalls arbete i Ljusdals kommun avrundades i höstas med flera storföreläsningar till vilka all personal bjöds in.

– Då jag började med arbetet i Ljusdal så fick jag frågan om värdegrunden och veckans ord: ”Varför ska jag läsa det här?”. Och den frågan fick jag även då jag hade de avslutande föreläsningarna. Jag säger samma sak då som jag i början: ”Om du läser, förstår och lever efter det som står så behöver du inte läsa det som står.” Men om

du ifrågasätter att du ska läsa eller det som står där, då har du ett behov av att läsa det.

Under den sista tiden i projektet arbetades den grundläggande värdegrunden om något så att alla skulle tycka att den var meningsfull.

– Jag brukar vara tydlig med att det faktiskt inte är okej längre att komma till jobbet och vara spydig och elak, varken mot kollegor eller boende. Det är ok att prata om svåra saker. Men vi ska inte prata över huvudet på våra äldre utan ta de samtalen i ett annat rum. Värdegrundsarbete handlar om hela arbetsmiljön. ■

Affirmationskortet används varje dag och ger upphov till diskussion både bland personal och boende.

Maria Fernmalm och Lena Steen Lübeck är engagerade i arbetet med etik och värdegrund.

www.Demensbutiken.se

Här finner du bland annat böcker och hjälpmedel.

Till exempel hemtjänstens egen bok för endast 33 kr + moms.

Boka 4 dagars demensutbildning under 2012.

- "en mycket engagerad föreläsare"

- "jag har fått ett annat synsätt"

- "varje minut var intressant"

"Starka sidor hos Tallkullens HVB-hem är kompetensen, professionaliteten, flexibiliteten och strukturen."

Nyhemsgatan 40
641 51 Katrineholm
Tel 0150-135 00

www.tallkullen.se

Vi på Tallkullen är mycket stolta över vår kvalitetsindex vi fått av våra uppdragsgivare.

Evidensbaserad vård av män och kvinnor med lättare eller tyngre psykiatriska vårdbehov. Detta innefattar även dubbeldiagnoser och andra missbruksrelaterade tillstånd.

Vår primära målsättning är att den vård och behandling som ges på Tallkullen ska resultera i att dom boende uppnår en bättre livskvalitet och att de ska kunna leva ett värdigt liv.

Omsorgen om dom boende på Tallkullen skall utformas utifrån en helhetssyn på individens samlade behov av service, fysiska, medicinska, psykiska samt existentiella behov.

Varje människa är unik

Dagligen ser vi hur människor som upplevt sig som hopplösa fall går från en mardrömslik tillvaro till det värdiga sociala liv som vi alla förtjänar...

Kontakta oss idag för fördjupad info om Islandsmodellen och olika behandlingsvägar.

BERGSLAGENS BEHANDLINGSHEM DENNICKETORP.
www.dennicketorp.se 0590 106 10 - 0761-460 587

- *Handledning i arbetsgrupper*
- *Ledarskapsprogram*

Jag utgår från en systemteoretisk bas och har nätverkstänkande som en viktig del i allt arbete

Ann-Helen Johansson
AUKTORISERAD SOCIONOM

Ann-Helen Johansson, Box 36, 956 21 Överkalix, Mobil 070-28 20 360
info@annhelenjohansson.se, www.annhelenjohansson.se

Livskvalitet trots nedsatt syn

För många är synen kopplad till livskvalitet. När den försämras kan man t ex inte som förr läsa tidningen, fylla i korsord, titta på vykort och bilder.

Därför har LVI i över 30 år utvecklat tekniska synhjälpmedel. Produkter som höjer livskvaliteten på exempelvis äldreboenden och behandlingshem! Kontakta oss gärna för mer information om hur de kan integreras i er verksamhet.

MagniLink Vision - läskamera som även kan läsa upp text

MagniLink Visus - elektroniskt förstoringglas

Tel: 0470-72 77 00. Webb: www.lvi.se

Fem frågor till Svenska Spels nya vd Lennart Käll, som tillträdde sin tjänst den 12 september 2011.

Allt fler ungdomar och vuxna får problem med spel, så kallat spelmissbruk. Har Svenska Spel, som statligt ägt bolag, ett extra ansvar anser du, gentemot befolkningen för att minska risken för spelmissbruk?

Spelmissbruket i Sverige har de senaste 12-15 åren legat relativt oförändrat runt cirka två procent. Av dessa har cirka en och en halv procent av och till ett problemspelande medan ungefär en halv procent är spelmissbrukare. Det vi däremot såg i den senaste befolkningsstudien från Folkhälsoinstitutet var att spelproblemen ökar särskilt bland unga män (och till viss del bland medelålders kvinnor), vilket vi fokuserat särskilt på i ansvarsarbetet på senaste tiden.

Som det största spelbolaget på marknaden, och det enda helstatligt ägda bolaget, har vi ett långtgående ansvar för att förebygga att personer utvecklar problem med sitt spelande. Men det är också ett delat ansvar där även individen och samhället måste ta sitt ansvar. Vi har dock inte ansvaret för vård och behandling. Det är inte vår kärnkompetens utan det arbetet måste rimligen utföras av professionella vårdgivare. Och här vet vi att det är mycket angeläget för de personer

som arbetar med spelmissbrukare att spelmissbruket också lyfts in som en del av socialtjänstlagen så att framför allt kommunerna får ett tydligare ansvar.

Vad gör Svenska Spel för att minska risken för att fler medborgare hamnar i spelmissbruk och vad visar oberoende utvärderingar av dessa insatser?

Vårt uppdrag är som sagt att arbeta förebyggande. Det gör vi med information, utbildning, konkreta spelansvarsverktyg samt kontroller som till exempel spelansvarssamtal och provköp. Vår ansats är att ge kunden möjlighet att själv hålla kontroll på sitt spelande så att det inte går till överdrift - ett fungerande förebyggande arbete förutsätter att kunden själv är delaktig i besluten och att inte vi som bolag bara kommer med pekpinna och förbud. Det leder normalt till att kunden väljer att spela någon annanstans. Då kan vi inte ta något ansvar alls.

Som den svenska spelmarknaden utvecklats är det väldigt hård konkurrens om kunderna så kärnan i vårt uppdrag handlar mycket om att hitta en optimal balans mellan att vara ett affärsmässigt bolag med attraktiva erbjudanden för kunden men samtidigt att säkerställa att spelandet sker på ett ansvarsfullt och tryggt sätt. Det är ett dubbelt uppdrag, av våra kritiker ibland kallat "ett hyckleri". Men jag har inga problem med det - jag tycker det är en bra ordning. Balansgången kan ibland vara svår men framför allt är den spännande och gör ju att diskussionen om både vinst och ansvar blir väldigt levande i min organisation.

Några exempel på konkreta åtgärder de senaste åren:

- Obligatorisk överföringsbudget från bankkonto till spelkonto. Innebär att kunden själv bestämmer hur mycket han/hon vill spela för varje vecka vilket effektivt minskar risken att man spelar för mer än det var tänkt från början.
- 18-årsgräns på lotter. Kan tyckas vara ett ganska oproblematiskt beslut men eftersom försäljningen av lotter traditionellt varit viktig för folkrörelserna så innebar 18-årsgränsen att föreningar inte längre kunde sälja våra Trisslotter. Men vi är trygga i att det var rätt beslut eftersom risken för att utveckla spelproblem senare i livet ökar om speldebuten sker redan som minderårig.
- Uppsökande samtal med unga män (20-24 år) som frekvent besöker något av våra kasinon. Unga män är ju en riskgrupp enligt FHIs rapport så Casino Cosmopol har fokuserat särskilt på dem. Samtalen handlar om hur gästen ser på sitt eget spelande och vi erbjuder även möjligheter till frivillig avstängning och besöksbegränsning. Antalet självavstängningar har också ökat.
- Utveckling av Playscan, ett spelansvarsverktyg som detekterar förändringar i kundens spelande och som slår larm om förändringarna riskerar att leda till problem. Playscan är idag ett eget dotterbolag i koncernen och har sålt ansvarsverktyget med samma namn till flera spelbolag både nationellt och internationellt.
- Utveckling av nytt centralsystem för spel på våra värdeautomater

(Vegas). Det nya systemet tas förhoppningsvis i bruk i slutet av detta år och möjliggör på sikt att fler spelansvarsverktyg blir tillgängliga för våra kunder på Vegas.

- Upprättande av ett forskningsråd som varje år delar ut fem miljoner kronor till spelrelaterad forskning om till exempel hjärnans belöningssystem och beroendesjukdomar. Spelberoendeforskningen är relativt eftersatt i Sverige och vår förhoppning är att både vi som bolag och samhället kan ta del av ny kunskap kring detta och att vi kan tillämpa nya rön i utvecklingen av nya ansvarsverktyg.

Hur stor procent och hur många kronor av Svenska Spels inkomster går till förebyggande arbete?

Det här är en fråga där vi kan bli tydligare i vår kommunikation och redovisning. Avseende hur vårt överskott fördelas så finns det idag inget öronmärkt belopp eller någon procentsats som går till finansiering av extern verksamhet. Å andra sidan har vi sedan Svenska Spel bildades levererat in cirka 67 miljarder kronor till statskassan. Hur pengarna används beslutas politiskt men om man skulle vilja allokera en del av vårt överskott till förebyggande arbete så finns i alla fall den möjligheten. Läser man budgetpropositionen ordentligt så framgår att överskottet till stor del fortfarande går till idrotten.

När det gäller våra kostnader/investeringar så är det svårare att ge ett bra svar. Vi investerar fem miljoner kronor årligen i det forskningsråd jag nämnde tidigare. Men sen har vi också ganska betydande kostnader för spelansvarsutbildning av anställda, affärspartners och ombud, marknadsföring av spelansvaret, provköp hos affärspartners och ombud etc, etc. Jag kan inte sätta en exakt siffra på det men vi gjorde en mer kvalificerad uppskattning för ett par år sedan och kom då fram till 75-85 miljoner kronor årligen.

Till viss del så har de restriktioner och begränsningar vi har i tillstånd och uppdrag avseende bland annat marknadsföring, återbetalning med mera en dämpande effekt på spelandet. Om vänt kan man väl säga att Svenska Spel skulle kunna öka intäkterna betydligt men att vi inte gör det eftersom vi får en obalans gentemot vårt uppdrag och kraven på oss från ägaren. Så regleringen i sig kan väl sägas vara förebyggande eftersom den syftar till ett starkt spelansvar, ett starkt konsumentskydd, motverkande av risk för bedrägerier och att spelandet sker under trygga och kontrollerade former.

Det pågår ett arbete inom Svenska Spel för att arbeta med riktlinjer för marknadsföring av spel. När blir riktlinjerna klara och vad kommer de att innehålla?

Riktlinjerna har vi haft i många år och arbetat efter. Det som nu sker är en del av en kontinuerlig översyn av våra riktlinjer och policys. Riktlinjerna innehåller bland annat vilka budskap och vilken tonalitet vi vill använda, att reklamen inte får vara för påträngande, uppmuntrar till överdrivet spelande, inte vilseleda, inte överdriva eller

innehålla felaktiga uppgifter om sannolikheten för vinst. Vi ska inte heller selektivt vända oss till sårbara eller utsatta grupper i samhället (gäller främst barn). Ungdomar under 18 år får inte ha en central roll i reklamen. Vi vet vilka av våra produkter som har en förhöjd risk för kunden att utveckla spelproblem och riktlinjerna innehåller också vilka begränsningar som dessa produkter ska omfattas av. Därför marknadsför vi t ex poker, kasinospel och spel på värdeautomater mycket restriktivt. Vi erbjuder inte heller insättningsbonusar, nykundserbjudanden eller andra lojalitetsprogram på det sätt som de flesta av våra konkurrenter gör.

Utmaningen för oss är att vår andel av den totala spelreklamen stadigt har minskat de senaste tio åren. Från att vi stått för cirka 50 procent av den totala spelreklamen på marknaden är vår andel idag nere i runt 20 procent. Den största anledningen till denna utveckling är att de utländska näaktörernas marknadsföring ökat under dessa år från noll kronor till 5-700 miljoner kronor årligen. En del av dessa aktörer lägger motsvarande runt 30 procent av sitt spelnetto på marknadsföring. Svenska Spel lägger knappt tre procent. Visst är Svenska Spel en stor reklamköpare men det måste sättas i relation till att vi har 50 procent av spelmarknaden, 4,5 miljoner kunder och ett 20-tal produkter.

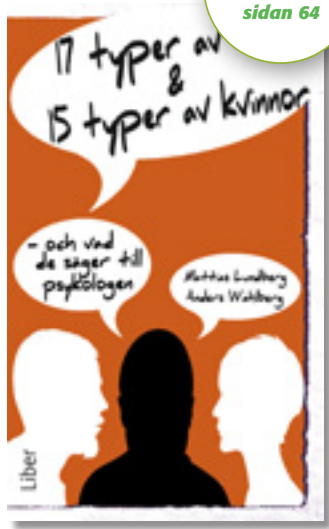
Det finns ingen vetenskapligt belagd koppling mellan omfattningen av spelreklamen och ett ökat problemspelande. Vår fokus handlar istället om ”hur:et” i reklamen, enligt riktlinjerna ovan.

Idag finns inga öronmärkta pengar från Svenska Spel för insatser mot spelproblem. I Finland och Danmark finns system där delar av intäkterna från spel om pengar går direkt till vissa vårdinsatser. I Nya Zeeland får alla spelbolag betala en viss procentsats av sin vinst till Ministry of Health som sedan fördelar pengarna till olika insatser. Hur ser det ut i här i Sverige, vad anser Svenska Spel om dessa system och kan vi vända något liknande i Sverige?

Ja, det finns några olika lösningar för hur överskottet för spelverksamhet fördelas till insatser mot spelproblem. Jag kan inte säga att det ena systemet är bättre än det andra. Vill man politiskt öronmärka en del av vårt överskott till insatser av detta slag så får man fatta beslut om det. Tills vidare kör vi på det som senast är bestämt. Det som vore olyckligt är om en öronmärkning för insatser mot spelproblem blir ett sätt att ursäktas en aggressiv marknadsföring och försäljning, som ett avlatsbrev där man betalar sig fri istället för att ta ett samhällsansvar och jobba aktivt i bolaget med att minimera negativa sociala och ekonomiska konsekvenser av spelandet. Det borgar inte för ett långsiktigt lönsamt företag på en sund marknad. Vi vinstmaximerar inte verksamheten utan kan också fatta beslut som innebär att intäkterna minskar – ett bra exempel är den veckobudget för svenskaspel.se som vi införde och som innebar att vi tappade mellan 60-100 miljoner kronor netto första året efter att den infördes.

Vinn
sidan 64

Vinn
sidan 64

17 typer av män

Alla som är intresserade av psykologi får här på ett lättamt och underhållande sätt lära sig mer om de problem, insikter och kriser som vi alla kan drabbas av i livet. Både män och kvinnor kan känna igen sig eller sina närstående, skratta och roas och samtidigt få råd och klargörande ord på vägen. Utifrån sina erfarenheter som legitimerade psykologer skriver författarna på sitt underhållande och underfundiga sätt om olika typer av kvinnor och män och om samspelet mellan dem.

Mattias Lundberg är legitimerad psykolog, legitimerad kognitiv psykoterapeut och docent i psykologi vid Umeå universitet. Han är en ofta anlitad föreläsare och moderator. Anders Wahlberg är legitimerad psykolog och arbetar främst med arbetslivets psykologi. Han arbetar huvudsakligen med chefscoachning samt utbildning kring arbetsmiljö och stress.

Mattias Lundberg & Anders Wahlberg
www.liber.se

Vinn
sidan 64

Coacha dig själv

Coacha dig själv är inspirationsboken som uppmanar dig att ta reda på vad du verkligen vill med ditt liv – både på arbetet och hemma. Att reflektera är en sak, att förändra sitt beteende en annan. Boken uppmanar dig att våga ställa de jobbiga frågorna och att lita på framtiden och dig själv. Använd den som din egen coach eller tillsammans med din chef eller affärspartner. Bestäm dina egna delmål och milstolpar och skapa den struktur som passar dig bäst.

Coacha dig själv innehåller förutom berättelser från näringslivet exempel från idrotten. I boken möter du bland annat Björn Borg och Kajsa Bergqvist, John Wayne, Chet Baker och Depeche Mode. Boken bjuder dessutom på ett stort antal övningar.

Karl Andersson & Jesper Odélius
www.liber.se

Det är vår tur nu!

Är en antologi med berättelser om hur det är att vara trans i en tvåkönsvärld.

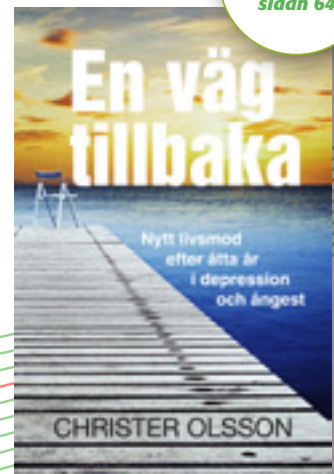
Boken är i första hand för dig som är ung och trans. Kanske identifierar du dig som transperson eller så har du en massa funderingar kring kön och könsidentitet. Könsidentitet handlar om hur man själv känner sig. Att, oavsett vilken kropp du har, känna dig som en tjej eller som en kille, som båda eller varken eller. I den här boken kan du läsa om andras tankar och erfarenheter av att vara transperson på flera olika sätt och om situationer som du ofta kan ställas inför som ung och trans.

För er som inte är unga transpersoner är det här en bok som förmodligen kommer att göra er medvetna om de normer som finns kring kön och som styr vårt samhälle. Ni vet, heteronormen och tvåkönsnormen.

Ni kommer att få upp ögonen för hur könsstyrt vårt samhälle är och vilka som får betala det dyraste priset för detta styre.

Till er som inte är unga transpersoner; bli inte förvånade om den här boken för alltid kommer att förändra ert sätt att se på er själva och samhället runt omkring er.

RFSL
www.rfsl.se

En väg tillbaka

Christer Olsson berättar om hur livet äntligen återvände

Psykisk sjukdom är just sjukdom och inget att skämmas för.

Det är en av de viktigaste sakerna som Christer Olsson, psykolog och frisk efter flera år med behandlingar mot depression och ångest, vill förmedla till sin läsare.

Den andra är att det finns en väg tillbaka till livet.

”Jag sitter där i bilen och väntar och funderar (...) då jag plötsligt översköljs av mörka tankar”, skriver han. ”De kommer fullkomligt oväntat och med full kraft, det är som om någon dragit bort bottentappen ur en tunna med vatten. Och jag vet där jag sitter att det bästa jag kan göra är att hålla emot, men jag kan inte, är för sliten av höstens intensiva arbete. Jag vet som psykolog hur stark tankens kraft kan vara och hur lätt den drar med sig hela ens känsloliv. Men det hjälper inte.”

I sin bok En väg tillbaka berättar han om hela sitt sjukdomsförlopp – något som han först trodde skulle vara över på kanske en månad, men som trots vård och hjälp drog ut på tiden och till slut hade ätit upp nio år av hans liv.

Christer Olsson
www.librisforlag.se

Vinn
sidan 64

Friska fåglar flyger (ljubbok)

Författaren har tidigare startat och drivit bolaget Direktmedia som omsatte nästan 170 miljoner när det såldes till Bonniers. De flesta som fått så mycket pengar för sitt bolag, som författaren fick, hade blivit glada. Bosse hade ingen glädje av sina pengar, då han var svårt sjuk. En del skulle säkert säga att han var hjärnstressad eller utbränd. Idag är han frisk men inte samma person. Han har lämnat ett liv bakom sig och lever ett helt annat liv, men han är frisk.

Detta är en angelägen bok om en tidigare ekonomiskt framgångsrik person som blivit sjuk men nu lever ett friskt liv. Bosse lever idag i en vänligare värld. I boken kan du följa hans positiva väg mot att bli frisk. Du möter hans varningstecken när han är på väg in mot sjukdomen. Du kan använda hans redskap för att bli frisk. Du kan följa Bosses återfall och vägen tillbaka. Nu lever han ett lyckligt och harmoniskt liv på en annan plats än där han startade sin resa.

Bo Laestadius
www.arteforlag.se

Medicinsk omvårdnad

Det här är en handbok som beskriver den medicinska omvårdnaden om personer med svåra flerk Funktionshinder. Den tar upp symtom på olika problem, vilka behandlingsalternativ som finns och hur den praktiska omvårdnaden går till. Fakta och kunskap förmedlas på ett sätt som både går på djupet och är lättillgängligt.

Boken är tydligt uppdelad på olika kapitel som sömn, smärta och epilepsi, och kan därför även användas som uppslagsbok. Längst bak finns en omfattande lista med referenser och tips på vidare läsning.

Ann-Kristin Ölund
www.gothiaforlag.se

Tre steg till arbete

– att ge stöd med ISA-metoden och Supported Employment

Journalisten Malena Sjöberg har tillsammans med Lisa Milesson och andra medarbetare inom Misa skrivit boken Tre steg till arbete. Boken beskriver Misas metoder och ger exempel på hur personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att ta sig ut i den öppna arbetsmarknaden.

Vår inställning är att alla människor som vill arbeta kan ha ett lönearbete och en aktiv roll i arbetslivet. Att ge stöd till arbete handlar i första hand om att se människors förmåga och viljekraft och att matcha det mot lämpliga arbetsgivare och arbeten. Det handlar också om att forma ett fortlöpande stöd för att en person ska kunna behålla sitt arbete.

I boken lägger vi tonvikten på konkreta verktyg och beskriver den arbetsprocess vi använder inom Misa. Vi förmedlar också de tankar och synsätt som är grunden för vårt arbete med metoder.

Malena Sjöberg & Lisa Milesson
www.misa.se

När barn som upplevt våld möter socialtjänsten

Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt att komma till tals i alla processer som berör dem. Den rätten gäller också utsatta barn. Samtidigt har de utsatta barnen rätt till skydd och till stöd utifrån sina behov.

När barn som upplevt våld möter socialtjänsten – om barns perspektiv, delaktighet och giltiggörande handlar om utsatta barns möte med socialtjänstens personal vid familjerättsliga tvister. Författarnas utgångspunkt är att delaktighet är en viktig del av omsorgen om utsatta barn och de vill genom den här boken bidra till en praktik där barnen bemöts både som utsatta och som reflekterande personer med rätt till makt och kontroll över sina liv. Boken bygger på intervjuer med barn som själva berättar om sina erfarenheter.

Boken ger konkreta råd om hur man kan tillämpa barnperspektivet i arbetet och i mötet med utsatta barn.

”När barn som upplevt våld möter socialtjänsten” vänder sig till alla som arbetar med barn inom socialtjänsten eller möter utsatta barn i andra sammanhang, samt till universitets- och högskolestudenter.

Maria Eriksson & Elisabeth Näsman
www.gothiaforlag.se

VILL NI SYNAS

I NUMMER 2, 2012?

Här finns vi och delar ut vår tidning under mars månad.

- SIL seminarium, Gävle, 15 mars.
- Vuxna & psykisk ohälsa, Stockholm 27-28 mars.

Välkommen att ringa oss och boka din annons.

Vänliga hälsningar.
Maria och Carola

Maria Fagerberg

Tel: 0651-69 90 07
maria.fagerberg@ssil.se

Carola Persson

Tel: 0651-76 04 34
carola.persson@ssil.se

Tingsgatan 2A, 827 32 Ljusdal
Tel 0651-150 50 • Fax 0651-133 33

UTBILDNING

Äntligen! Nu är det dags!

Distansutbildning som räddar liv! Via nätet!
Jag kan plugga när jag vill! Deltid, i egen takt!

Detta är kompetenserna som saknas i Sverige idag!

- Dipl Alkohol- och drogterapeut
- Dipl Anhörigterapeut
- Dipl Tolvstegsbehandlare
- Dipl Mindfulnessbaserad Kognitiv terapeut

www.bergstroms.org 08-642 42 88

Tillhör FAD, Förbundet för Alkohol- och drogterapeuter och Anhörigterapeuter, www.fadsverige.se

Bli SamtalsTerapeut!

Vi bedriver kognitiva grundläggande psykoterapiutbildningar.

KBT terapeut anhörig eller beroende
Familjeterapeut systemteori med kognitiv bas
MI-terapeut motiverande samtal med kognitiv bas

Nästa kursstart mars 2012 både i Stockholm och Ystad.

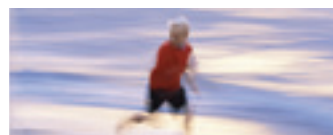
Läs mer på www.contar.se eller ring 08-462 98 14

När din grupp behöver handledning eller utbildning. Då finns vi med mångårig erfarenhet!

Vi erbjuder handledning för arbetsgrupper och familjehem samt utbildning för personal.

Även metodhandledning för fördjupning av kunskaperna i praktisk användning av BBIC.

Har du hög belastning av ärenden som rör barn och familjer?

Då är vi tjänsteföretaget som hjälper dig med en utredning eller med handläggning!

EWERT SOCIALKONSULT AB

Honnörsgatan 26, 352 36 Växjö
Telefon: 0470-74 93 93, Mobil: 073 074 46 67
ewert@socialkonsult.se, www.socialkonsult.se

Vidareutbildning för vårdpersonal som arbetar med:

RISKBRUK, MISSBRUK & BEROENDE i SVERIGE

Personal på företagshälsövård och behandlingshem oavsett metod.

5 dagar på Koh Chang i Thailand den 2-6 april eller 9 - 13 april 2012.

Bokning: 0733 715 704 eller 0735 601 867.

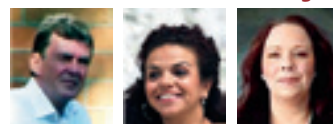
E-post: info@smartfuture.se

Det är vi som sköter utbildningen

Smart Future

Gå in på vår hemsida för kursinnehåll!

www.smartfuture.se

Oskar, drog-, & alkohol-terapeut, utbildare & tränare.

Carolina, energi & bodywork.

Åsa, hypnoscoach.

MAGELUNGEN

FÖRÄNDRING TILLSAMMANS

UTBILDNINGAR våren 2012

15 - 16 februari	Narrativ praktik
18 april	Trauma
8 - 9 maj	Neuropsykiatri - 2 dagar

och hjärtligt välkomna till våra kostnadsfria
FRUKOSTSEMINARIER i Stockholm
Onsdagar 8.00 - 10.00

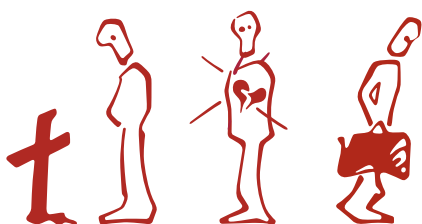
22 februari	Hur säkrar vi en bra skolgång?
21 mars	Stå upp, stå ut, stå kvar...
25 april	Elever med särskilda behov i idrottsundervisningen
23 maj	Hjälper hjälpen?

Läs mera på vår hemsida www.magelungen.com

08 - 556 93 190
kompetens@magelungen.com

Möter du människor i svåra situationer?

Dödsfall? Sjukdom? Andra förluster?

Vi erbjuder kurser i hur du möter och hjälper andra i sorg, kris och förändringsprocesser.

Diplomeringskurs - Möta andra
Stockholm 2-4 maj alt. 9-11 juli

Certifieringskurs - Hjälpa andra
Stockholm 23-27 april, 14-18 maj alt. 2-6 juli
Göteborg 7-11 maj Malmö 21-25 maj

08-33 50 40
www.sorg.se

Älgered - ADAD

ADAD är ett Amerikanskt intervju-system anpassat av SiS till Svenska förhållanden. Det används till screening, behandlingsplanering, utvärdering och utredning av ungdomar. ADAD rekommenderas av socialstyrelsen och SKL. Det är idag det mest spridda instrumentet inom svensk ungdomsvård. Älgered har använt ADAD sedan 1996, varit med och utvecklat formulären och är idag godkända att utbilda likväl intervjuare som utbildare. Vi sitter sedan starten i ADADnätverkets styrelse.

ADAD utbildarutbildning 09.00 12/3 - 17.00 14/3
Kursen arrangeras tillsammans med ADADnätverket och är för er som vill utbilda intervjuare. Den innehåller en intervjuarutbildning, övningar och en grundlig genomgång av relevant teori och kursupplägg. **Sista anmälningdag är 1/3!**

ADAD Intervjuarutbildning 09.00 13/3 - 16.00 14/3
Kursen är obligatorisk för er som vill göra ADAD-intervjuer. Den innehåller övningar och en genomgång av instrument och den nya manualen. **Sista anmälningdag är 7/3!**

ADAD Booster 27/3 2012 10.30 - 16.00
En påfyllnad, uppföljning och förstärkningsdag för dig vars ADADkunskaper behöver förnyas. **Sista anmälningdag är 20/3!**

ADAD Booster 8/5 10.30 - 16.00
En påfyllnad, uppföljning och förstärkningsdag för dig vars ADADkunskaper behöver förnyas. **Sista anmälningdag är 1/5!**

Vi har lediga elevplatser & söker nya medlevare!

Älgeredskollektivet är ett litet kvalificerat, familjeinriktat medlevarskapskollektiv som jobbar socialpedagogiskt med långtidsplacerade högstadiungdomar. Vi erbjuder också utbildningar i bl.a. MAPS, LiP, SDI och UGL.

För mer information och anmälan www.algered.se

Kerstin Karell, kerstin.karell@ssil.se

Är det något speciellt ni vill läsa om i tidningen?
Välkomna att höra av er med tips och synpunkter.

Vinn böcker

Böckerna som du kan vinna genom att vara med i annons pusslet nedan finns presenterade på sidorna 60-61. Artikeln som börjar på sidan 42 handlar om boken "När barn som upplevt våld möter socialtjänsten".

Spartips och nytänk 2012

Det kommer en hel del räknningar i januari och ledighet i kombination med jultider kan fresta på ekonomin. Ikanobanken har några enkla råd och tips för att spara in några kronor, som jag delar med mig av. Och de ger mer än pengar.

Köpstopp på kläder, skor och heminredning en månad. Säkert bra om man har för vana att handla lite väl ofta. Själv så blev jag överlycklig av att hitta ny vinterjacka åt ett barn och nya täckbyxor åt det andra i en och samma affär (som hade kylrum så barnen ville faktiskt gå in i affären!!) på mellandagsrean, helt otroligt!

Få nya sköna, gröna favoriter och sänk matkostnaderna. Med andra ord äta lite mer grönt och det kan ju vara extra aktuellt så här efter julens godis och ett nytt år med nya möjligheter. Jag har för vana att börja "Mitt nya liv" var och varannan måndag. Men det är ju aldrig för sent och man ska vara optimist.

Rensa garderoben och sälj det du inte behöver. Skönt att rensa och får man något sålt är det ju plus i kanten. På jobbet har kollegorna börjat sälja på Facebook och där går diskussionerna heta om falska priser och lögnar om kvalitet. Fascinerande att folk orkar kommentera saker som de inte ens är intresserade av att köpa, intressant.

Ställ bilen och samåk eller cykla om du kan. Vi inte bara spar bensin, får motion utan är lite sociala också. Jag kan inte ta åt mig som åker bil en struntsträcka på vintern. Tiden räcker bara inte till!

Satsa på att utforska några gratisaktiviteter. Ett riktigt roligt tips. Kanske finns det prova-på-pass på någon motionsinrättning, grilla korv i skogen istället för att steka den i stekpannan och varför inte besöka ett bibliotek så att de inte slår igen. Besöken och utlåningen minskar trots att det finns både böcker, filmer, ljudböcker, barnhörnor med mys och datorer att sitta vid på dagens bibliotek. Helt otroligt egentligen! **Ha en bra start på 2012!**

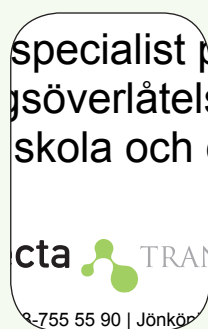
Ett stort grattis till vinnarna av förra numrets annospussel! Ni får en bok med posten.

Maria Kirilov, Borås, Beatrice Borg, Växjö, Karin Anteskog, Bollnäs, Mona Lilleöien, Jonsered, Carola Granström, Köpingsvik, Mikael Simonsson, Borås, Lisbeth Gränshagen, Hultsfred..

Annospussel

Vilka annonsörer döljer sig i figurerna?

1

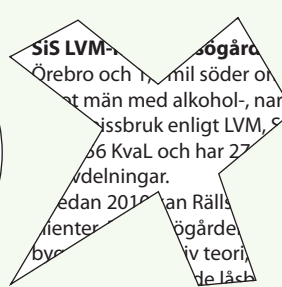
2

3

4

5

Fyll i rätt sidnummer till rätt annons:

Namn:

Adress:

Postnr / ort:

Telefon:

Önskad bok vid vinst:

Texta tydligt!

1:a- 5:e pris

Periodens utvalda böcker

Fyll i talongen här intill och skicka eller faxa den senast 18/2 2012 till: "Tävling 1/12" Tidningen SiL, Tingsgatan 2, 827 32 Ljusdal. Fax: 0651-133 33.

Det går även bra att mejla svaren och begärda uppgifter till kerstin.karell@ssil.se

inbjudan till seminarium!

**Skandinavisk Sjukvårdsinformation inbjuder
till **KOSTNADSFRI** seminarium på
Scandic Väst i Gävle, torsdagen den 15 mars 2012!**

Vi fortsätter med våra uppskattade seminarier även under 2012.

Vi startar i Gävle torsdagen den 15 mars. Här kan du träffa kollegor, lyssna på intressanta föreläsare, möta representanter från olika behandlingshem och äta gott, allt i en trevlig miljö.

Detta seminarium vänder sig i första hand till socialsekreterare, biståndsbedömare, ansvariga chefer och politiker inom kommun, landsting och kriminalvård i Gävle och närliggande kommuner.

Heldagsseminariet är helt kostnadsfritt. Material, morgonkaffe, förmiddagsfika, inkl smörgås och eftermiddagskaffe, samt lunch ingår.

Läs mer på www.ssil.se

**Så ger du stöd utan att
ta över ansvaret**

Björn Ogeus

Överläkare på Enheten för Psykosomatisk Medicin i Västerås.

Björn har över 20 års erfarenhet av klinisk verksamhet inom offentlig sjukvård. Han har också skrivit böckerna "Läkebok för trasiga själar" och "Kartbok för vilsna själar".

De senaste tio åren har Björn arbetat med tydlig psykosomatisk inriktning med traumatiserade klienter.

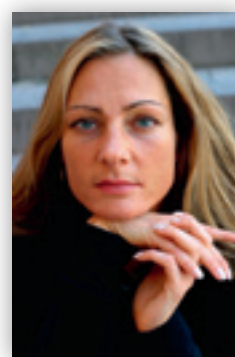
**Att möta starka känslor
i ett människovårdande
arbete**

Maria Bauer

Beteendevetare, handleder och utbildar personal inom vård, omsorg, sociala, säkerhets och pedagogiska yrken. Maria har särskilt riktat in sitt arbete på mötet med svåra klienter och har lång erfarenhet från kriminalvården, rättspsykiatri och psykiatri.

**Alla behöver en stark
självkänsla för att få en
stark grund i livet**

Yvonne Brokvist

Yvonne Brokvist har de senaste åtta åren arbetat med personlig utveckling. Hon har tillsammans med Mia Törnblom utvecklat träningsprogrammet "självkänsla nu".

Yvonne håller regelbundet kurser/föreläsningar och vägleder allt från chefer till skolklasser.

Välkommen till en intressant dag i Gävle!

Regionträff i Malmö
Tillstånd och tillsynshandling
Malmö 7 februari.
Arrangör: Svenska Vård

Kunskapsdag om ensamkommande flyktingbarn
Göteborg 8 februari.
Arrangör: FoU Välfärd

Psykisk Ohälsa
Stockholm 8-9 februari.
Arrangör: Expo Medica

Utredarforum 2012
Stockholm 8-9 februari.
Arrangör: Conductive

Ledare men inte chef 2012
Stockholm 8-9 februari.
Arrangör: Conductive

**Våldsförebyggande
arbete med män**
Malmö 16 feb, Luleå 25 april.
Arrangör: SKL

Borderline
Stockholm 17 februari.
Arrangör: KUI

**Social dokumentation för
chefer inom äldreomsorgen**
Stockholm 22 februari.
Arrangör: KUI

Utvisad - i lagens namn
Stockholm 6 mars.
Arrangör: Skyddsvärnet

**Behovsbedömning hos per-
soner med demenssjukdom**
Stockholm 6 mars.
Arrangör: KUI

Lex Sarah
Stockholm 6 mars, 8 maj,
Linköping 17 april,
Lund 29 maj.
Arrangör: KUI

LOV
Göteborg 8 mars.
Arrangör: SKL

**Behovsbedömning hos per-
soner med demenssjukdom**
Stockholm 13 mars.
Arrangör: KUI

LSS Grundkurs
Göteborg 13 mars,
Stockholm 15, 27 mars.
Arrangör: SKL

**Regionträff Uppsala -
Tillstånd och tillsynshandling**
Uppsala 20 mars.
Arrangör: Svenska Vård

BBIC för övriga intressenter
Stockholm 20 mars.
Arrangör: Socialstyrelsen

**Socialnämndens och placerar-
ens skyldigheter och ansvar**
Stockholm 23 mars.
Arrangör: IMR

Ungdomsbrottslighet
Stockholm 27-28 mars.
Arrangör: CKU

Psykiatridagarna 2012
Stockholm 28-29 mars.
Arrangör: CKU

**Barnets rättigheter i
vårdnadstvister**
Göteborg 30 mars.
Arrangör: Fou Välfärd

**Ditt ansvar som enhetschef
inom äldreomsorgen**
Stockholm 30 mars.
Arrangör: IMR

Våld i nära relationer, del 2
Stockholm 10 april.
Arrangör: Skyddsvärnet

**Evidensbaserad praktik -
brukarmedverkan**
Skövde 16 april.
Arrangör: FoU Välfärd

**Salutogent synsätt inom
äldreomsorgen**
Stockholm 17 april.
Arrangör: KUI

Vitalis
Göteborg 17-19 april.
Arrangör: Svenska mässan

Ny som chef
Stockholm 18-19 april.
Arrangör: Conductive

Äldreriksdagen 2012
Stockholm 19-20 april.
Arrangör: SKL

**Kvalitetskontroll av privat
äldreomsorg**
Stockholm 23-24 april.
Arrangör: Conductive

Lean Socialförvaltning
Stockholm 23-24 april.
Arrangör: Conductive

**Behovsbedömning vid
psykisk ohälsa**
Stockholm 24 april.
Arrangör: KUI

**Tonåringens sekretess
mot vårdnadshavare**
Stockholm 24 april.
Arrangör: IMR

**HVB-hemmets ansvar för
ensamkommande barn och
flyktingbarn**
Stockholm 25 april.
Arrangör: IMR

**Svenska Vårds vårkonferens
"Kvalitet"**
Stockholm 25-26 april.
Arrangör: Svenska Vård

Läkemedel för HVB
Stockholm 2 maj.
Arrangör: IMR

**Nationell Mötesplats
Försörjningsstöd**
Kalmar 8 maj.
Arrangör: FoU Välfärd

Tonårsmammor
Stockholm 8 maj.
Arrangör: Skyddsvärnet

**Nationell mötesplats
Försörjningsstöd**
Kalmar 8 maj.
Arrangör: FoU Välfärd

**Rör mig inte! Släpp ut mig!
Jag vill bestämma själv!**
Stockholm 8 maj.
Arrangör: IMR AB

Psykiatrisymposium 2012
Stockholm 9-10 maj.
Arrangör: Conductive

Psykoterapimässan 2012
Stockholm 10-12 maj.
Arrangör: Psykoterapimässan

**NÄSTA NUMMER AV SIL
kommer den 5 mars**
www.ssil.se

RÄTT SPÅR™

lanserar snart version 3

Viljan att hjälpa har alltid funnits Verktygen förbättras!

Rätt Spår är känt som det bästa och det mest användarvänliga systemet för journalföring och individbaserad vård.

Vi är dock inte nöjda med bara detta utan lyssnar hela tiden på våra kunder och har nu tagit fram en ny version av programmet som är ännu bättre anpassat för er.

Version 3 har ett helt nytt modernt och intuitivt gränssnitt och ger dig mer tid till vård och smidigare administration.

JOURNAL

RÄTT SPÅR

Attendo

Varje dag, dygnet runt, i sex års tid
har vi tagit emot flyktingar...
vi vet hur man gör.

Besök gärna vår
monter på konferensen
Psykisk O-hälsa
i Stockholm den
8-9 februari 2012

Ring oss på Attendo Individ & Familj: 020 40 37 00. Ett samtal räcker.
Du kan också läsa mer om våra insatser på www.attendo.se/iof.